

EUROOPAN UNIONI
AMSTERDAMIN SOPIMUS

AMSTERDAMIN SOPIMUS
EUROOPAN UNIONISTA TEHDYN SOPIMUKSEN,
EUROOPAN YHTEISÖJEN
PERUSTAMISSOPIMUSTEN
JA NIIHIN LIITTYVIEN TIETTYJEN ASIAKIRJOJEN
MUUTTAMISESTA

LUKIJALLE

Tämä julkaisu sisältää Amsterdamin sopimuksen sellaisena kuin se allekirjoitettiin Amsterdamissa 2 päivänä lokakuuta 1997; sopimuksella muutetaan Euroopan unionista tehtyä sopimusta, Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksia ja tiettyjä niihin liittyviä asiakirjoja.

Teksti ei ole lopullinen eikä toimitelmia sitova.

Suuri määrä muuta tietoa Euroopan unionista on käytettävissä internetissä Europa-palvelimen kautta (<http://europa.eu.int>).

Luettelointitiedot ovat teoksen lopussa.

Luxemburg: Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto, 1997

ISBN 92-828-1657-5

© Euroopan yhteisöt, 1997

Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähdetiedot mainitaan.

Printed in Germany

SISÄLLYS (sisällysluettelo ei ole osa sopimusta)

Sivu

ENSIMMÄINEN OSA — SISÄLTÖÄ KOSKEVAT MUUTOKSET

1—5 artikla	7
-------------------	---

TOINEN OSA — YKSINKERTAISTAMINEN

6—11 artikla	58
--------------------	----

KOLMAS OSA — YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

12—15 artikla	78
---------------------	----

LIITE — Amsterdamin sopimuksen 12 artiklassa tarkoitettu vastaavuustaulukko	85
---	----

PÖYTÄKIRJAT

A. Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitetty pöytäkirja	92
---	----

— Pöytäkirja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklasta	92
--	----

B. Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyt pöytäkirjat	93
---	----

— Pöytäkirja Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia	93
--	----

— Pöytäkirja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan tiettyjen näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin	97
---	----

— Pöytäkirja Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta	99
--	----

— Pöytäkirja Tanskan asemasta	101
-------------------------------------	-----

C. Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyt pöytäkirjat	103
---	-----

— Pöytäkirja Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta	103
--	-----

— Pöytäkirja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta	105
--	-----

— Pöytäkirja jäsenvaltioiden ulkosuhteista silmällä pitäen ulkorajojen ylittämistä	108
--	-----

— Pöytäkirja jäsenvaltioiden julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta	109
--	-----

— Pöytäkirja eläinten suojelusta ja hyvinvoinnista	110
--	-----

D. Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen sekä Euroopan yhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksiin liitetyt pöytäkirjat	111
— Pöytäkirja toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista	111
— Pöytäkirja Euroopan yhteisöjen toimielinten ja tiettyjen elinten ja yksikköjen sekä Europolin kotipaikan sijainnista	112
— Pöytäkirja kansallisten kansanedustuslaitosten asemasta Euroopan unionissa ...	113
PÄÄTÖSASIAKIRJA	115
KONFERENSSIN HYVÄKSYMÄT JULISTUKSET	125
1. Julistus kuolemanrangaistuksen poistamisesta	125
2. Julistus yhteistyön lujittamisesta Euroopan unionin ja Länsi-Euroopan unionin välillä	125
3. Julistus Länsi-Euroopan unionin osalta	125
4. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.14 ja K.10 artiklasta	131
5. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.15 artiklasta	132
6. Julistus toimintapolitiikan suunnittelu- ja varhaisvaroitusyksikön perustamisesta	132
7. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.2 artiklasta	132
8. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklasta	133
9. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.6 artiklasta	133
10. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.7 artiklasta	133
11. Julistus kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta	133
12. Julistus ympäristövaikutusten arvioinnista	133
13. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 d artiklasta	133
14. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 44 artiklan kumoamisesta	134
15. Julistus Schengenin säännösten mukaisen suojelun ja turvallisuuden tason säilyttämisestä	134
16. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 j artiklan 2 alakohdan b alakohdasta	134
17. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklasta	134
18. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklan 3 kohdan a alakohdasta	134

19. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 l artiklan 1 kohdasta	134
20. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 m artiklasta	135
21. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 o artiklasta	135
22. Julistus vammaisista	135
23. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklassa tarkoitetuista edistämistoimenpiteistä	135
24. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklasta	135
25. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklasta	135
26. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklan 2 kohdasta	136
27. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 b artiklan 2 kohdasta	136
28. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 119 artiklan 4 kohdasta	136
29. Julistus urheilusta	136
30. Julistus saaristoalueista	136
31. Julistus 13 päivänä heinäkuuta 1987 tehdystä neuvoston päätöksestä	137
32. Julistus komission organisaatiosta ja toiminnasta	137
33. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 188 c artiklan 3 kohdasta	137
34. Julistus määräaikojen noudattamisesta yhteispäätösmenettelyssä	137
35. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 191 a artiklan 1 kohdasta	137
36. Julistus merentakaisista maista ja alueista	138
37. Julistus Saksan julkisoikeudellisista luottolaitoksista	138
38. Julistus vapaaehtoispalvelusta	139
39. Julistus yhteisön lainsäädännön valmistelun laadusta	139
40. Julistus Euroopan hiili- ja teräsyhteisön kansainvälisten sopimusten tekomenet- telystä	139
41. Julistus avoimuutta, oikeutta tutustua asiakirjoihin ja petosten torjuntaa koskevista määräyksistä	140
42. Julistus perussopimusten konsolidoinnista	140

43. Julistus toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevasta pöytäkirjasta	140
44. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 2 artiklasta	140
45. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 4 artiklasta	140
46. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 5 artiklasta	141
47. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 6 artiklasta	141
48. Julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdystä pöytäkirjasta	141
49. Julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdyn pöytäkirjan ainoan artiklan d alakohdasta	141
50. Julistus toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin mahdollista laajentumista tehdystä pöytäkirjasta	142
51. Julistus Amsterdamin sopimuksen 10 artiklasta	142
 JULISTUKSET, JOTKA KONFERENSSI ON OTTANUT HUOMIOON	143
1. Itävallan ja Luxemburgin julistus luottolaitoksista	143
2. Tanskan julistus K.14 artiklasta	143
3. Saksan, Itävallan ja Belgian julistus toissijaisuudesta	143
4. Irlannin julistus Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklasta	143
5. Belgian julistus Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisten turvapaikasta tehdystä pöytäkirjasta	144
6. Belgian, Ranskan ja Italian julistus toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista tehdystä pöytäkirjasta	144
7. Ranskan julistus merentakaisista departementeista Schengenin säännösten saattamisesta osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan kannalta	144
8. Kreikan julistus kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta tehdystä julistuksesta	144

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS,

HÄNEN MAJESTEETTINSA TANSKAN KUNINGATAR,

SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI,

HELLEENIEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA ESPANJAN KUNINGAS,

RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

KOMITEA, JOKA ON IRLANNIN VALTIOSÄÄNNÖN 14 ARTIKLAN NOJALLA VALTUUTETTU KÄYTTÄMÄÄN JA HARJOITTAMAAN IRLANNIN PRESIDENTIN VALTUUKSIA JA TEHTÄVIÄ,

ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUA,

HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIEN KUNINGATAR,

ITÄVALLAN TASAVALLAN LIITTOPRESIDENTTI,

PORTUGALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

SUOMEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA RUOTSIN KUNINGAS,

HÄNEN MAJESTEETTINSA ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN KUNINGATAR, jotka

OVAT PÄÄTTÄNEET muuttaa Euroopan unionista tehtyä sopimusta, Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksia ja niihin liittyviä tiettyjä asiakirjoja,

ja ovat tätä varten nimittäneet täysivaltaisiksi edustajikseen:

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS:

ulkoasiainministeri
Erik Derycken

HÄNEN MAJESTEETTINSA TANSKAN KUNINGATAR:

ulkoasiainministeri
Niels Helveg Petersenin

SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
ja liittokanslerin sijainen
Dr. Klaus Kinkel

HELLEENIEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
Theodoros Pangalosin

HÄNEN MAJESTEETTINSA ESPANJAN KUNINGAS:

ulkoasiainministeri
Juan Abel Matutesin

RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
Hubert Védrenin

KOMITEA, JOKA ON IRLANNIN VALTIOSÄÄNNÖN 14 ARTIKLAN NOJALLA VALTUUTETTU KÄYTTÄMÄÄN JA HARJOITTAMAAN IRLANNIN PRESIDENTIN VALTUUKSIA JA TEHTÄVIÄ:

ulkoasiainministeri
Raphael P. Burken

ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
Lamberto Dinin

HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUA:

varapääministeri,
ulkoasiain-, ulkomaankauppa- ja yhteistyöministeri
Jacques F. Poosin

HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIKEN KUNINGATAR:

varapääministeri
ja ulkoasiainministeri
Hans van Mierlon

ITÄVALLAN TASAVALLAN LIITTOPRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
ja varakansleri
Wolfgang Schüsselin

PORTUGALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
Jaime Gaman

SUOMEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeri
Tarja Halosen

HÄNEN MAJESTEETTINSA RUOTSIN KUNINGAS:

ulkoasiainministeri
Lena Hjelm-Wallénin

HÄNEN MAJESTEETTINSA ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN
KUNINGASKUNNAN KUNINGATAR:

ministeri (Minister of State)
ulko- ja kansainyhteisöasiainministeriö
Douglas Hendersonin

JOTKA vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

ENSIMMÄINEN OSA

SISÄLTÖÄ KOSKEVAT MUUTOKSET

1 artikla

Muutetaan Euroopan unionista tehty sopimus tämän artiklan mukaisesti.

- 1) Lisätään johdanto-osan kolmannen kappaleen jälkeen kappale seuraavasti:

”VAHVISTAVAT sitoutumisensa Torinossa 18 päivänä lokakuuta 1961 allekirjoitetussa Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa ja vuoden 1989 työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevassa yhteisen peruskirjassa määriteltyihin sosiaalisiin perusoikeuksiin,”

- 2) Korvataan nykyinen johdanto-osan seitsemäs kappale seuraavasti:

”OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET edistää kansojensa taloudellista ja sosiaalista edistystä ottaen huomioon kestävä kehityksen periaatteen ja osana sisämarkkinoiden toteutumista, yhteenkuuluvuuden lujittamista ja ympäristön suojelemista sekä toteuttaa politiikkaa, jolla turvataan, että taloudellinen yhdentymisen edistyy rinnakkain muiden alojen edistymisen kanssa,”

- 3) Korvataan nykyinen johdanto-osan yhdeksäs ja kymmenes kappale seuraavasti:

”OVAT PÄÄTTÄNEET toteuttaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, mukaan lukien asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen tämän sopimuksen J.7 artiklan mukaisesti, sekä näin lujittaa Euroopan ominaislaatua ja riippumattomuutta rauhan, turvallisuuden ja edistymisen edistämiseksi Euroopassa ja maailmassa,”

”OVAT PÄÄTTÄNEET helpottaa henkilöiden vapaata liikkuvuutta varmistuen samalla kansojensa suojan ja turvallisuuden toteuttamalla tämän sopimuksen määräysten mukaisesti vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen.”

- 4) Korvataan A artiklan toinen kohta seuraavasti:

”Tämä sopimus merkitsee uutta vaihetta kehityksessä sellaisen yhä läheisemmän Euroopan kansojen välisen liiton luomiseksi, jossa päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia.”

- 5) Korvataan B artikla seuraavasti:

”B artikla

Unioni asettaa tavoitteekseen:

- edistää taloudellista ja sosiaalista edistystä sekä työllisyyden korkeaa tasoa ja saavuttaa tasapainoinen ja kestävä kehitys etenkin luomalla alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja, lujittamalla taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä perustamalla talous- ja rahaliiton, johon tämän sopimuksen määräysten mukaisesti lopulta sisältyy yhtenäisvaluutta;

- korostaa ominaislaatuaan kansainvälisellä tasolla erityisesti toteuttamalla yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, mukaan lukien asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen J.7 artiklan määräysten mukaisesti;
- lujittaa jäsenvaltioidensa kansalaisten oikeuksien ja etujen suojaa ottamalla käyttöön unionin kansalaisuuden;
- pitää yllä ja kehittää unionia vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvana alueena, jossa henkilöiden vapaa liikkuvuus taataan toteuttamalla samalla ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa, maahanmuuttoa sekä rikollisuuden ehkäisyä ja torjuntaa koskevat aiheelliset toimenpiteet;
- pitää kaikilta osin voimassa yhteisön säännösten ja kehittää sitä tarkastelemalla, missä määrin tällä sopimuksella käyttöön otettuja politiikkaa ja yhteistyön muotoja on tarkistettava yhteisön menetelmien ja yhteisön toimielimien tehokkuuden turvaamiseksi.

Unionin tavoitteet toteutetaan tämän sopimuksen määräysten mukaisesti, niissä määrätyn edellytyksin ja niissä määrättyssä aikataulussa noudattaen toissijaisuusperiaatetta, sellaisena kuin se on määriteltynä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 3 b artiklassa.”

6) Korvataan C artiklan toinen kohta seuraavasti:

”Unioni huolehtii erityisesti kaiken ulkoisen toimintansa johdonmukaisuudesta ulko-suhde-, turvallisuus-, talous- ja kehityspolitiikassaan. Neuvosto ja komissio vastaavat tämän johdonmukaisuuden varmistamisesta ja toimivat tätä varten yhteistyössä. Ne turvaavat, kumpikin toimivaltansa mukaisesti, tällaisen politiikan toteuttamisen.”

7) Korvataan E artikla seuraavasti:

”E artikla

Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio, yhteisön tuomioistuin ja tilintarkastustuomioistuin käyttävät toimivaltuuksiaan yhtäältä Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten sekä niiden muuttamisesta tai täydentämisestä myöhemmin tehtyjen sopimusten ja asiakirjojen määräyksissä sekä toisaalta tämän sopimuksen muissa määräyksissä määrätyn edellytyksin ja niissä määrättyssä tarkoituksessa.”

8) Muutetaan F artikla seuraavasti:

a) Korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Unioni perustuu jäsenvaltioille yhteisiin vapauden, kansanvallan, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion periaatteisiin.”

b) Nykyisestä 3 kohdasta tulee 4 kohta ja uusi 3 kohta lisätään seuraavasti:

”3. Unioni pitää arvossa jäsenvaltioidensa kansallista ominaislaatua.”

9) Lisätään I osaston loppuun artikla seuraavasti:

"F.1 artikla

1. Valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuva neuvosto voi yksimielisesti jäsenvaltioiden yhden kolmasosan ehdotuksesta tai komission ehdotuksesta ja saatuaan Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon todeta, että jokin jäsenvaltio rikkoo vakavasti ja jatkuvasti F artiklan 1 kohdassa mainittuja periaatteita, kehoitettuaan ensin asianomaisen jäsenvaltion hallitusta esittämään huomautuksensa.

2. Jos rikkominen on näin todettu, neuvosto voi määräenemmistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet, mukaan lukien kyseisen jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeuden neuvostossa. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

3. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää myöhemmin muuttaa 2 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

4. Tätä artiklaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten pidätyminen äänestämästä ei estä 1 kohdassa tarkoitettujen päätösten tekemistä. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 2 kohdan nojalla.

5. Tätä artiklaa sovellettaessa Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä, jotka edustavat sen jäsenten enemmistöä."

10) Korvataan V osasto seuraavasti:

"V osasto**MÄÄRÄYKSET YHTEISESTÄ ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIIKASTA****J.1 artikla**

1. Unioni määrittelee ja toteuttaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, joka kattaa kaikki ulko- ja turvallisuuspolitiikan alat ja jonka tavoitteena on:

— turvata unionin yhteiset arvot, perusedut, riippumattomuus ja koskemattomuus Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti;

- lujittaa unionin turvallisuutta sen kaikissa muodoissa;
- säilyttää rauha ja lujittaa kansainvälistä turvallisuutta Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden ja Helsingin päätösasiakirjan periaatteiden sekä Pariisin peruskirjan tavoitteiden mukaisesti, mukaan lukien rauha ja turvallisuus ulkorajoilla;
- edistää kansainvälistä yhteistyötä;
- kehittää ja lujittaa kansanvaltaa ja oikeusvaltion periaatetta sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista.

2. Jäsenvaltiot tukevat aktiivisesti ja varauksettomasti unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa uskollisuuden ja keskinäisen yhteisvastuullisuuden hengessä.

Jäsenvaltiot toimivat yhdessä lujittaakseen ja kehittääkseen keskinäistä poliittista yhteisvastuullisuuttaan. Ne pidättyvät kaikista toimista, jotka ovat unionin etujen vastaisia tai jotka ovat omiaan haittamaan sen tehokkuutta yhtenäisenä voimana kansainvälisissä suhteissa.

Neuvosto huolehtii siitä, että näitä periaatteita noudatetaan.

J.2 artikla

Unioni pyrkii J.1 artiklassa määrättyjen tavoitteiden saavuttamiseen:

- määrittelemällä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet ja yleiset suuntaviivat;
- päättämällä yhteisistä strategioista;
- hyväksymällä yhteisiä toimintoja;
- hyväksymällä yhteisiä kantoja;
- vahvistamalla jäsenvaltioiden välistä järjestelmällistä yhteistyötä niiden harjoittaessa politiikkaansa.

J.3 artikla

1. Eurooppa-neuvosto määrittelee yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet ja yleiset suuntaviivat, myös asioissa, joilla on merkitystä puolustuksen alalla.

2. Eurooppa-neuvosto päättää yhteisistä strategioista, jotka unioni toteuttaa aloilla, joilla jäsenvaltioilla on merkittäviä yhteisiä etuja.

Yhteisissä strategioissa vahvistetaan niiden tavoitteet, kesto sekä keinot, jotka unionin ja jäsenvaltioiden on tarjottava niiden toteuttamista varten.

3. Neuvosto tekee päätökset, jotka ovat tarpeen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan määrittelemiseksi ja toteuttamiseksi Eurooppa-neuvoston määrittelemien yleisten suuntaviivojen perusteella.

Neuvosto suosittelee Eurooppa-neuvostolle yhteisiä strategioita ja toteuttaa ne erityisesti hyväksymällä yhteisiä toimintoja ja yhteisiä kantoja.

Neuvosto huolehtii unionin toiminnan yhtenäisyydestä, johdonmukaisuudesta ja tehokkuudesta.

J.4 artikla

1. Neuvosto hyväksyy yhteiset toiminnot. Yhteisiä toimintoja käytetään erityistilanteissa, joiden katsotaan edellyttävän unionin operatiivisia toimia. Yhteisissä toiminnoissa vahvistetaan niiden tavoitteet, soveltamisala, unionille niiden toteuttamiseksi tarjottavat keinot, tarvittaessa niiden kesto sekä edellytykset niiden panemiseksi täytäntöön.

2. Jos olosuhteet muuttuvat siten, että se vaikuttaa olennaisesti kysymykseen, jossa noudatetaan yhteistä toimintaa, neuvosto tarkistaa toiminnan periaatteita ja tavoitteita sekä tekee tarpeelliset päätökset. Kunnes neuvosto tekee ratkaisunsa, noudatetaan yhteistä toimintaa.

3. Yhteiset toiminnot sitovat jäsenvaltioiden kannanottoja ja niiden toimintaa.

4. Neuvosto voi pyytää komissiota esittämään sille yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevia aiheellisia ehdotuksia yhteisen toiminnan täytäntöönpanon varmistamiseksi.

5. Kun suunnitellaan yhteiseen toimintaan sisältyvää kansallista kannanottoa tai kansallista toimintaa, siitä annetaan tietoja niin ajoissa, että asiasta ehditään tarvittaessa ennalta neuvotella neuvostossa. Velvollisuus antaa tietoja ennalta ei koske toimenpiteitä, joilla pelkäästään saatetaan neuvoston päätöksiä osaksi kansallista lainsäädäntöä.

6. Jos se on tilanteen muuttumisen vuoksi ehdottoman välttämätöntä ja jos neuvosto ei ole tehnyt päätöstä, jäsenvaltiot saavat toteuttaa sellaiset tarpeelliset kiireelliset toimenpiteet, joissa otetaan huomioon yhteisen toiminnan yleiset tavoitteet. Jäsenvaltio, joka toteuttaa tällaisia toimenpiteitä, antaa niistä välittömästi neuvostolle tiedon.

7. Jos jäsenvaltiolla on yhteisen toiminnan toteuttamisessa suuria vaikeuksia, se saattaa ne neuvoston käsiteltäväksi, joka keskustelee niistä ja pyrkii löytämään asianmukaisia ratkaisuja. Tällaiset ratkaisut eivät saa olla ristiriidassa yhteisen toiminnan tavoitteiden kanssa tai haitata sen tehokkuutta.

J.5 artikla

Neuvosto hyväksyy yhteisiä kantoja. Yhteisissä kannoissa määritellään unionin lähestymistapa tiettyyn maantieteelliseen tai aihekohtaiseen kysymykseen. Jäsenvaltiot varmistavat, että niiden kansallinen politiikka on yhteisten kantojen mukaista.

J.6 artikla

Jäsenvaltiot antavat toisilleen tietoja ja neuvottelevat keskenään neuvostossa kaikista yleisesti kiinnostavista ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksistä sen varmistamiseksi, että unionin vaikutusvaltaa käytetään mahdollisimman tehokkaasti yhteensovitetun ja johdonmukaisen toiminnan avulla.

J.7 artikla

1. Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka käsittää kaikki Euroopan unionin turvallisuuteen liittyvät kysymykset, mukaan lukien toisen alakohdan mukaisesti asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen, jos Eurooppa-neuvosto niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Länsi-Euroopan unioni (WEU) on Euroopan unionin kehityksen erottamaton osa, ja se muodostaa unionille mahdollisuuden operatiivisen toimintakyvyn käyttämiseen erityisesti 2 kohdan yhteydessä. WEU tukee unionia määriteltäessä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puolustukseen liittyviä näkökohtia tämän artiklan mukaisesti. Unioni pyrkii tämän mukaisesti edistämään kiinteämpiä institutionaalisia suhteita WEU:hun, silmällä pitäen mahdollisuutta sulauttaa WEU unioniin, jos Eurooppa-neuvosto niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Tässä artikkelissa tarkoitettu unionin politiikka ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, siinä pidetään arvossa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopusoinnussa tuossa yhteydessä määritettävän yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa.

Yhteisen puolustuspolitiikan asteittaista määrittelemistä tuetaan jäsenvaltioiden pitäessä sitä aiheellisena jäsenvaltioiden välisellä puolustusmateriaaleja koskevalla yhteistyöllä.

2. Tässä artikkelissa tarkoitettuihin kysymyksiin kuuluvat humanitaariset ja pelastustehtävät, rauhanturvaaminen sekä taistelujoukkojen tehtävät kriisinhallinnassa, rauhanpalauttaminen mukaan lukien.

3. Unioni käyttää WEU:ta niiden unionin päätösten ja toimien valmistelussa ja toteuttamisessa, joilla on merkitystä puolustuksen alalla.

Eurooppa-neuvoston toimivalta vahvistaa suuntaviivoja J.3 artiklan mukaisesti koskee myös WEU:ta niissä asioissa, joissa unioni käyttää WEU:ta.

Kun unioni käyttää WEU:ta 2 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä koskevien unionin päätösten valmistelussa ja toteuttamisessa, kaikilla unionin jäsenvaltioilla on oikeus osallistua täysimääräisesti kyseisiin tehtäviin. Neuvosto hyväksyy yhteisymmärryksessä WEU:n toimielinten kanssa tarpeelliset käytännön järjestelyt, jotta kullakin kyseisiin tehtäviin osallistuvalla jäsenvaltiolla on mahdollisuus osallistua täysimääräisesti ja tasavertaisesti suunnitteluun ja päätöksentekoon WEU:ssa.

Tässä kohdassa tarkoitettujen puolustuksen alalla merkityksellisten päätösten tekeminen ei rajoita 1 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen politiikkojen ja velvoitteiden soveltamista.

4. Tämän artiklan määräykset eivät estä kiinteämmän yhteistyön kehittämistä kahden tai useamman jäsenvaltion välillä kahdenvälisesti WEU:n tai Atlantin liiton yhteydessä, ellei tällainen yhteistyö ole ristiriidassa tässä osastossa määrätyn yhteistyön kanssa tai estä sitä.

5. Tämän artiklan tavoitteiden edistämiseksi tämän artiklan määräyksiä tarkistetaan N artiklan mukaisesti.

J.8 artikla

1. Puheenjohtajavaltio edustaa unionia yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvissä asioissa.

2. Puheenjohtajavaltio vastaa tämän osaston nojalla tehtyjen päätösten toteuttamisesta; tässä ominaisuudessaan se esittää periaatteessa unionin kannan kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa.

3. Puheenjohtajavaltiota avustaa neuvoston pääsihteeri, joka toimii yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana.

4. Komissio osallistuu täysimääräisesti 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen. Tarvittaessa puheenjohtajavaltiota avustaa edellä mainituissa tehtävissä puheenjohtajana seuraavalla kaudella toimiva jäsenvaltio.

5. Neuvosto voi, pitäessään sitä tarpeellisenä, nimittää erityisedustajan hoitamaan tiettyjä poliittisia erityistehtäviä.

J.9 artikla

1. Jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa. Ne tukeutuvat niissä yhteisiin kantoihinsa.

Niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa, joihin kaikki jäsenvaltiot eivät osallistu, ne jäsenvaltiot, jotka osallistuvat niihin, tukeutuvat yhteisiin kantoihin.

2. Niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa edustettuina olevat jäsenvaltiot, joissa kaikki jäsenvaltiot eivät ole edustettuina, antavat viimeksi mainituille jäsenvaltioille tietoja kaikista yhteistä etua koskevista asioista, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan ja J.4 artiklan 3 kohdan määräysten soveltamista.

Jäsenvaltiot, jotka ovat myös Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston jäseniä, neuvottelevat keskenään ja pitävät muut jäsenvaltiot täysin asioista selvillä. Jäsenvaltiot, jotka ovat turvallisuusneuvoston pysyviä jäseniä, huolehtivat toiminnassaan unionin kantojen ja etujen puolustamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta niitä velvollisuuksia, joita niillä on Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan määräysten nojalla.

J.10 artikla

Jäsenvaltioiden diplomaattiset edustustot ja konsuliedustustot sekä komission edustustot kolmansissa maissa ja kansainvälisissä konferensseissa samoin kuin niiden edustajat kan-

sainvälisissä järjestöissä ovat yhteistoiminnassa sen varmistamiseksi, että neuvoston hyväksymiä yhteisiä kantoja ja yhteisiä toimintoja noudatetaan ja että ne toteutetaan.

Ne tiivistävät yhteistyötään vaihtamalla tietoja, laatimalla yhteisiä arvioita ja tukemalla Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 8 c artiklassa tarkoitettujen määräysten täytäntöönpanoa.

J.11 artikla

Puheenjohtajavaltio kuulee Euroopan parlamenttia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisistä näkökohdista ja perusvalinnoista ja huolehtii siitä, että Euroopan parlamentin näkemykset otetaan aiheellisella tavalla huomioon. Puheenjohtajavaltio ja komissio antavat Euroopan parlamentille säännöllisesti tietoja unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan kehityksestä.

Euroopan parlamentti voi tehdä kysymyksiä neuvostolle tai antaa sille suosituksia. Euroopan parlamentissa käydään vuosittain keskustelu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toteuttamisesta tapahtuneesta edistymisestä.

J.12 artikla

1. Jokainen jäsenvaltio tai komissio voi saattaa neuvoston käsiteltäväksi yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyviä kysymyksiä sekä tehdä ehdotuksia neuvostolle.

2. Tapauksissa, joissa päätös on tehtävä nopeasti, puheenjohtajavaltio voi omasta aloitteestaan taikka komission tai jäsenvaltion pyynnöstä kutsua koolle neuvoston ylimääräisen kokouksen 48 tunnin kuluessa ja ehdottoman välttämättömissä tapauksissa lyhyemmänkin ajan kuluessa.

J.13 artikla

1. Neuvosto tekee päätökset tässä osastossa tarkoitetuista kysymyksistä yksimielisesti. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten äänestämästä pidätyminen ei estä näiden päätösten tekemistä.

Äänestämästä pidättyvä neuvoston jäsen voi perustella pidättymistään antamalla tämän alakohdan mukaisesti virallisen lausuman. Tällöin kyseinen jäsenvaltio ei ole velvollinen soveltamaan kyseistä päätöstä, mutta se on velvollinen hyväksymään, että päätös sitoo unionia. Keskinäistä yhteisvastuullisuutta noudattaen kyseisen jäsenvaltion on pidättäydyttävä toimista, jotka voivat olla ristiriidassa mainittuun päätökseen perustuvan unionin toiminnan kanssa tai estää sen toteuttamisen, ja muiden jäsenvaltioiden on kunnioitettava sen kantaa. Jos tällä tavoin pidättäytymisensä perustelleet neuvoston jäsenet edustavat yli kolmasosaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrätyllä tavalla painotetuista äänistä, päätöstä ei tehdä.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä:

- hyväksyessään yhteisen strategian perusteella yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan taikka tehdessään sen perusteella muun päätöksen;
- tehdessään päätöksen yhteisen toiminnan tai yhteisen kannan täytäntöönpanosta.

Jos neuvoston jäsen ilmoittaa, että se esittämistään tärkeistä kansalliseen politiikkaan liittyvistä syistä aikoo vastustaa päätöksen tekemistä määräenemmistöllä, asiasta ei äänestetä. Neuvosto voi määräenemmistöllä pyytää, että asia saatetaan Eurooppa-neuvoston yksimielisesti ratkaistavaksi.

Neuvoston jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla. Ratkaisun edellytyksenä on vähintään 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.

Tätä kohtaa ei sovelleta päätöksiin, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

3. Neuvosto tekee ratkaisunsa menettelykysymyksistä jäsentensä enemmistöllä.

J.14 artikla

Kun on tehtävä sopimus yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön kanssa tämän osaston soveltamisesta, neuvosto voi yksimielisesti valtuuttaa puheenjohtajavaltion, tarvittaessa komission avustamana, aloittamaan sitä koskevat neuvottelut. Tällaiset sopimukset neuvosto tekee yksimielisesti puheenjohtajavaltion suosituksesta. Sopimus ei sido jäsenvaltiota, jonka edustaja ilmoittaa neuvostossa, että kyseisen jäsenvaltion on noudatettava valtiosääntönsä edellyttämiä menettelyjä; muut neuvoston jäsenet voivat sopia, että sopimusta sovelletaan niihin väliaikaisesti.

Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan myös VI osastossa määrättyihin asioihin.

J.15 artikla

Poliittinen komitea seuraa kansainvälistä tilannetta yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan kuuluvilla aloilla sekä osallistuu politiikan määrittelemiseen antamalla neuvoston pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja neuvostolle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 151 artiklan soveltamista. Komitea seuraa myös sovitun politiikan toteuttamista, tämän kuitenkaan rajoittamatta puheenjohtajavaltion ja komission toimivaltaa.

J.16 artikla

Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva neuvoston pääsihteeri avustaa neuvostoa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvissa kysymyksissä erityisesti osallistumalla toimintaperiaatteita koskevien päätösten muotoilemiseen, valmisteluun ja täytäntöönpanoon ja tarvittaessa, toimien puheenjohtajavaltion pyynnöstä neuvoston puolesta, käymällä poliittista vuoropuhelua kolmansien osapuolten kanssa.

J.17 artikla

Komissio osallistuu täysimääräisesti työhön yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla.

J.18 artikla

1. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 137, 138, 139—142, 146, 147, 150—153, 157—163, 191 a ja 217 artiklaa sovelletaan tässä osastossa tarkoitettuja aloja koskeviin määräyksiin.
  2. Yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvistä määräyksistä toimitelille aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon.
  3. Kyseisten määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot otetaan myös menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, lukuun ottamatta sellaisista toimita johtuvia menoja, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla, sekä tapauksia, joista neuvosto yksimielisesti päättää toisin.
- Jos menoja ei oteta menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jäsenvaltiot vastaavat niistä bruttokansantulon mukaan määräytyvän asteikon mukaisesti, jollei neuvosto yksimielisesti päättää toisin. Ne jäsenvaltiot, joiden edustaja on antanut neuvostossa virallisen lausuman J.13 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti, eivät ole velvollisia osallistumaan sellaisten menojen rahoitukseen, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.
4. Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyä talousarviomenettelyä sovelletaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon otettaviin menoihin.”

11) Korvataan VI osasto seuraavasti:

”VI osasto

MÄÄRÄYKSET POLIISIYHTEISTYÖSTÄ JA OIKEUDELLISESTA YHTEISTYÖSTÄ RIKOSASIOISSA

K.1 artikla

Unionin tavoitteena on antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella kehittämällä jäsenvaltioiden yhteistä toimintaa poliisiyhteistyössä ja oikeudellisessa yhteistyössä rikosasioissa sekä ehkäisemällä ja torjumalla rasismia ja muukalaisvihaa, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan yhteisön toimivaltaa.

Tämä tavoite saavutetaan ehkäisemällä ja torjumalla järjestäytynyttä tai muuta rikollisuutta, erityisesti terrorismia, ihmiskauppaa ja lapsiin kohdistuvia rikoksia, laitonta huumausainekauppaa ja laitonta asekauppaa, lahjontaa ja petoksia:

- jäsenvaltioiden poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muiden toimivaltaisten viranomaisten välisellä tiiviimmällä yhteistyöllä sekä suoraan että Euroopan poliisiviraston (Europol) puitteissa K.2 ja K.4 artiklan määräysten mukaisesti;
- jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten välisellä tiiviimmällä yhteistyöllä K.3 artiklan a—d alakohdan ja K.4 artiklan määräysten mukaisesti;

- lähentämällä tarvittaessa rikosasioita koskevia jäsenvaltioiden säännöksiä K.3 artiklan e alakohdan määräysten mukaisesti.

K.2 artikla

1. Poliisiyhteistyön yhteistä toimintaa on:

- a) jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten, kuten poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muilla erityisaloilla lain noudattamista valvovien viranomaisten operatiivinen yhteistyö rikosten ehkäisemisessä, paljastamisessa ja tutkinnassa;
- b) asiaa koskevien tietojen kerääminen, tallettaminen, käsittely, analysointi ja vaihto, mukaan lukien lain noudattamista valvovien viranomaisten hallussa olevat tiedot, jotka koskevat Europolin ilmoituksia epäilyttävistä liiketoimista, ottaen kuitenkin huomioon henkilötietojen suojaa koskevat asianomaiset säännökset;
- c) koulutusta, yhteyshenkilöiden vaihtoa, henkilöstön työhön lähettämistä, välineistön käyttöä ja rikostutkintaa koskeva yhteistyö ja yhteiset aloitteet;
- d) erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden vakavien muotojen paljastamiseen liittyvien erityisten tutkintatekniikoiden yhteinen arviointi.

2. Neuvosto edistää Europolin kautta tapahtuvaa yhteistyötä, ja erityisesti viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta se:

- a) mahdollistaa sen, että Europol helpottaa ja tukee jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten toteuttamien erityisten tutkintatoimien valmistelua ja edistää niiden yhteensovittamista ja toteuttamista, mukaan lukien sellaisten yhteisten työryhmien operatiiviset toimet, joihin Europolin edustajat osallistuvat tukemalla niitä;
- b) toteuttaa toimenpiteet sen mahdollistamiseksi, että Europol voi pyytää jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia suorittamaan ja sovittamaan yhteen tutkimuksia tietyissä tapauksissa ja että Europol voi kehittää erityisasiantuntemusta jäsenvaltioiden käyttöön niiden avustamiseksi järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien tapausten tutkinnassa;
- c) kehittää läheisessä yhteistyössä Europolin kanssa yhteydenpitojärjestelyjä järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan erikoistuneiden syyttäjä- ja/tai tutkintaviranomaisten välillä;
- d) perustaa valtioiden rajat ylittävää rikollisuutta koskevan tutkimus-, dokumentointi- ja tilastoverkoston.

K.3 artikla

Oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevaa yhteistä toimintaa on:

- a) jäsenvaltioiden toimivaltaisten ministeriöiden sekä oikeusviranomaisten tai vastaavien viranomaisten yhteistyön helpottaminen ja nopeuttaminen rikosasioiden käsittelyn ja tuomioiden täytäntöönpanon osalta;
- b) rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen helpottaminen jäsenvaltioiden välillä;
- c) tällaisen yhteistyön mahdollisesti edellyttämä, jäsenvaltioissa sovellettavien sääntöjen yhteensopivuuden varmistaminen;
- d) jäsenvaltioiden välisten tuomioistuimen toimivaltaa koskevien ristiriitojen ehkäiseminen;
- e) toimenpiteiden toteuttaminen asteittain järjestäytynyttä rikollisuutta, terrorismia ja laitonta huumausainekauppaa koskevia rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamiseksi.

K.4 artikla

Neuvosto vahvistaa edellytykset ja rajoitukset, joiden mukaisesti K.2 ja K.3 artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset voivat toimia toisen jäsenvaltion alueella yhteydessä kyseisen valtion viranomaisiin ja niiden suostumuksella.

K.5 artikla

Tämän osaston määräyksillä ei rajoiteta niitä velvollisuuksia, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.

K.6 artikla

1. Jäsenvaltiot antavat toisilleen tietoja ja neuvottelevat keskenään neuvostossa tässä osastossa tarkoitettuja aloja koskevista kysymyksistä toimintansa yhteensovittamiseksi. Tätä varten ne järjestävät toimivaltaisten hallintoyksikköjensä yhteistoiminnan.
2. Neuvosto toteuttaa toimenpiteitä ja edistää tämän osaston määräysten mukaisesti aiheellisin muodoin ja menettelyin yhteistyötä unionin tavoitteiden saavuttamiseksi. Tätä varten neuvosto voi jäsenvaltion tai komission aloitteesta yksimielisesti:
  - a) hyväksyä yhteisiä kantoja unionin suhtautumisen määrittämiseksi tiettyyn erityiseen kysymykseen;
  - b) tehdä puitepäätöksiä jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Puitepäätökset velvoittavat jäsenvaltioita saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättävät kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja keinot. Niistä ei seuraa välitöntä oikeusvaikutusta;
  - c) tehdä muita tämän osaston tavoitteiden mukaisia päätöksiä, jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämistä lukuun ottamatta. Nämä päätökset ovat velvoittavia, mutta niillä ei ole välitöntä oikeusvaikutusta; neuvosto toteuttaa määräenemmistöllä kyseisten päätösten täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet unionin tasolla;

- d) tehdä yleissopimuksia, joiden hyväksymistä se suosittelee jäsenvaltioille kunkin jäsenvaltion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti. Jäsenvaltioiden on ryhdyttävä aiheellisiin menettelyihin neuvoston asettamassa määräajassa.

Yleissopimukset tulevat voimaan ne hyväksyneiden jäsenvaltioiden osalta, kun vähintään puolet jäsenvaltioista on ne hyväksynyt, jollei yleissopimuksissa toisin määrätä. Yleissopimusten soveltamista koskevat toimenpiteet vahvistetaan neuvostossa sopimuspuolten kahden kolmasosan enemmistöllä.

3. Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määränenemmistö, jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrättyllä tavalla ja ratkaisun edellytyksenä on vähintään 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.

4. Neuvosto ratkaisee menettelykysymykset jäsentensä enemmistöllä.

K.7 artikla

1. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti antaa ennakkoratkaisuja puitepäätösten ja päätösten pätevydestä ja tulkinnasta, tämän osaston nojalla tehtyjen yleissopimusten tulkinnasta sekä niitä koskevien täytäntöönpanotoimenpiteiden pätevydestä ja tulkinnasta.

2. Jäsenvaltio voi Amsterdamin sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä tai sen jälkeen antamallaan julistuksella hyväksyä yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan antaa 1 kohdassa tarkoitettuja ennakkoratkaisuja.

3. Jäsenvaltio, joka antaa 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen, täsmentää, kumpi seuraavista tapauksista on kyseessä:

- a) kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, voi pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan asiasta ennakkoratkaisun kysymyksessä, joka tulee esille sen käsiteltävänä olevassa asiassa ja joka koskee 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen pätevyyttä tai tulkintaa, jos kyseinen tuomioistuin katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen;
- b) kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin voi pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan ennakkoratkaisun kysymyksessä, joka tulee esille sen käsiteltävänä olevassa asiassa ja joka koskee 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen pätevyyttä tai tulkintaa, jos kyseinen tuomioistuin katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen.

4. Jäsenvaltiolla on oikeus, riippumatta siitä, onko se antanut 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen, antaa tapausta koskevia lausuntoja tai kirjallisia huomautuksia yhteisöjen tuomioistuimelle 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

5. Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa arvioida jäsenvaltion poliisiviranomaisen tai muun lain noudattamista valvovan viranomaisen toteuttamien toimien pätevyyttä tai oikeasuhteisuutta tai niiden velvollisuuksien täyttämistä, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.

6. Yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta tutkia puitepäättöksen ja päätöksen laillisuus jäsenvaltion tai komission kanteesta, jonka perusteena on toimivallan puuttuminen, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, tämän sopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen tai harkintavallan väärinkäyttö. Tässä kohdassa tarkoitettut menettelyt on aloitettava kahden kuukauden kuluessa säädöksen julkaisemisesta.

7. Yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta ratkaista K.6 artiklan 2 kohdan mukaisesti annettujen säädösten tulkintaa tai soveltamista koskevat jäsenvaltioiden väliset riidat, jos riitaa ei voida sopia neuvostossa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvoston jäsen on saattanut asian neuvoston käsiteltäväksi. Yhteisöjen tuomioistuimella on myös toimivalta ratkaista K.6 artiklan 2 kohdan d alakohdan nojalla tehtyjen yleissopimusten tulkintaa tai soveltamista koskevat jäsenvaltioiden ja komission väliset riidat.

K.8 artikla

1. Perustetaan koordinoitukomitea, joka muodostuu johtavista virkamiehistä. Yhteensovittavan tehtävänsä lisäksi komitean tehtävänä on:

- antaa neuvostolle lausuntoja sen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan;
- osallistua neuvoston työn valmisteluun K.1 artikkelissa tarkoitetuilla aloilla, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 151 artiklan soveltamista.

2. Komissio osallistuu täysimääräisesti työhön tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla.

K.9 artikla

Jäsenvaltiot ilmaisevat tämän osaston määräysten mukaisesti hyväksytyt yhteiset kannat niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa, joihin ne osallistuvat.

Tässä osastossa määrättyihin asioihin sovelletaan soveltuvin osin J.8 ja J.9 artiklaa.

K.10 artikla

Edellä J.14 artikkelissa tarkoitettuihin sopimuksiin voi sisältyä määräyksiä tähän osastoon kuuluvista asioista.

K.11 artikla

1. Neuvosto kuulee Euroopan parlamenttia ennen K.6 artiklan 2 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamista. Euroopan parlamentti antaa lausuntonsa määräajassa, jonka neuvosto voi asettaa ja joka on vähintään kolme kuukautta. Jos lausuntoa ei ole annettu määräajassa, neuvosto saa ratkaista asian.

2. Puheenjohtajavaltio ja komissio antavat Euroopan parlamentille säännöllisesti tietoja työskentelystä tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla.

3. Euroopan parlamentti voi tehdä kysymyksiä neuvostolle tai antaa sille suosituksia. Euroopan parlamentissa käydään vuosittain keskustelu tässä osastossa tarkoitetuilla aloilla tapahtuneesta edistymisestä.

K.12 artikla

1. Jäsenvaltioille, jotka aikovat toteuttaa keskenään tiiviimpää yhteistyötä, voidaan, ottaen huomioon, mitä K.15 ja K.16 artiklassa määrätään, myöntää oikeus käyttää perussopimuksissa määrättyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja järjestelyjä edellyttäen, että

- a) tässä yhteistyössä otetaan huomioon Euroopan yhteisöjen toimivalta ja tässä osastossa määrätty tavoitteet, ja että
- b) tämän yhteistyön tavoitteena on mahdollistaa unionin kehittyminen nopeammin vapautteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi.

2. Neuvosto päättää 1 kohdassa tarkoitetusta oikeudesta määränemmistöllä asianomaisten jäsenvaltioiden pyynnöstä sen jälkeen, kun komissiota on pyydetty antamaan lausuntonsa; pyyntö osoitetaan myös Euroopan parlamentille.

Jos neuvoston jäsen ilmoittaa, että kansallisesta politiikasta johtuvista tärkeistä ja perusteluista syistä se aikoo vastustaa oikeuden myöntämistä määränemmistöllä, asiasta ei äänestetä. Neuvosto voi määränemmistöllä pyytää, että asia saatetaan Eurooppa-neuvoston yksimielisesti ratkaistavaksi.

Neuvoston jäsenten äänet painotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Neuvoston ratkaisun edellytyksenä on vähintään 62 ääntä, jotka edustavat ainakin kymmentä asian puolesta äänestävää jäsentä.

3. Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua tämän artiklan mukaiseen yhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja komissiolle, joka antaa neuvostolle lausunnon kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta sekä mahdollisen suosituksen erityisjärjestelyistä, joita se pitää tarpeellisina, jotta kyseinen jäsenvaltio voi osallistua kyseiseen yhteistyöhön. Neuvosto tekee asiasta päätöksen neljän kuukauden kuluessa siitä, kun ilmoitus tehtiin ja päättää samalla mahdollisista tarpeellisista pitämistään erityisjärjestelyistä. Päätös katsotaan tehdyksi, jollei neuvosto määränemmistöllä päättäneen sen leppää jättämisestä; tällöin neuvosto perustelee päätöksensä ja asettaa määräajan sen käsittelemiseksi uudelleen. Tätä kohtaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa K.16 artiklassa määrättyllä tavalla.

4. Tämän artiklan mukaiseen tiiviimpään yhteistyöhön sovelletaan K.1–K.13 artiklan määräyksiä, jollei tässä artiklassa tai K.15 ja K.16 artiklassa toisin määrätä.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräyksiä Euroopan yhteisöjen tuomioistuinten toimivallasta ja sen käyttämisestä sovelletaan 1, 2 ja 3 kohtaan.

5. Tällä artiklalla ei rajoiteta Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan määräysten soveltamista.

K.13 artikla

1. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 137, 138, 138 e, 139—142, 146 ja 147 artiklaa, 148 artiklan 3 kohtaa, 150—153, 157—163, 191 a ja 217 artiklaa määräyksiä sovelletaan tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin liittyviin määräyksiin.

2. Tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin liittyvistä määräyksistä toimielimille aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon.

3. Kyseisten määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot otetaan myös menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jollei neuvosto yksimielisesti päättä toisin. Jos menoja ei oteta menoina Euroopan yhteisöjen talousarvioon, jäsenvaltiot vastaavat niistä bruttokansantulon mukaan määräytyvän asteikon mukaisesti, jollei neuvosto yksimielisesti päättä toisin.

4. Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyä talousarviomenettelyä sovelletaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon otettaviin menoihin.

K.14 artikla

Neuvosto voi yksimielisesti komission tai jäsenvaltion aloitteesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan päättää, että toiminta K.1 artiklassa tarkoitetuilla aloilla kuuluu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston alaan, ja samalla määrittää siihen liittyvät äänestys ehdot. Se suosittelee jäsenvaltioille tällaisen päätöksen hyväksymistä kunkin jäsenvaltion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.”

12) Lisätään uusi osasto seuraavasti:

”VI a osasto

MÄÄRÄYKSET TIIVIIMMÄSTÄ YHTEISTYÖSTÄ

K.15 artikla

1. Jäsenvaltiot, jotka aikovat toteuttaa keskenään tiiviimpää yhteistyötä, saavat käyttää tässä sopimuksessa ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyjä toimielimiä, menettelyjä ja järjestelyjä, edellyttäen, että

a) yhteistyöllä pyritään edistämään unionin tavoitteiden saavuttamista sekä suojelemaan sen etuja ja toimimaan niiden mukaisesti;

b) yhteistyössä otetaan huomioon mainittujen perussopimusten periaatteet ja unionin yhteinen toimielinjärjestelmä;

- c) yhteistyö otetaan käyttöön ainoastaan viimeisenä keinona, jos mainittujen perussopimusten tavoitteita ei voida saavuttaa soveltamalla niissä määrättyjä asioita koskevia menettelyjä;
- d) yhteistyö koskee ainakin suurinta osaa jäsenvaltioista;
- e) yhteistyö ei vaikuta yhteisön säännöstöön ja mainittujen perussopimusten muiden määräysten nojalla hyväksyttyihin toimiin;
- f) yhteistyö ei vaikuta niiden jäsenvaltioiden toimivaltaan, oikeuksiin, velvoitteisiin ja etuihin, jotka eivät osallistu yhteistyöhön;
- g) yhteistyö on avoinna kaikille jäsenvaltioille ja ne voivat liittyä yhteistyöhön milloin tahansa edellyttäen, että ne noudattavat peruspäätöstä ja yhteistyön yhteydessä jo tehtyjä päätöksiä;
- h) yhteistyössä noudatetaan kyseessä olevan alan mukaan joko Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 a artiklassa ja tämän sopimuksen K.12 artiklassa määrättyjä erityisiä lisäedellytyksiä ja että neuvosto on hyväksynyt yhteistyön kyseisissä artikloissa määrättyjen menettelyjen mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot soveltavat niitä koskevin osin sen yhteistyön toteuttamiseksi hyväksytyjä säädöksiä ja päätöksiä, johon ne osallistuvat. Jäsenvaltiot, jotka eivät osallistu kyseiseen yhteistyöhön, eivät saa olla esteenä sille, että yhteistyöhön osallistuvat valtiot toteuttavat sitä.

K.16 artikla

1. Edellä K.15 artiklassa tarkoitetun yhteistyön toteuttamisen edellyttämät säädökset ja päätökset hyväksytään ja tehdään tämän sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen toimielimiä koskevien määräysten mukaisesti. Neuvoston kaikki jäsenet voivat osallistua keskusteluihin, mutta vain yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltioiden edustajat osallistuvat päätöksentekoon. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa. Yksimielisyyteen vaaditaan ainoastaan kyseisten neuvoston jäsenten äänet.

2. Yhteistyön toteuttamisesta aiheutuvista muista kuin toimielinten hallintomenoista huolehtivat yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot, jollei neuvosto yksimielisesti toisin päättä.

K.17 artikla

Neuvosto ja komissio ilmoittavat säännöllisesti Euroopan parlamentille tämän osaston nojalla toteutetun tiiviimmän yhteistyön edistymisestä.”

13) Korvataan L artikla seuraavasti:

”L artikla

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euratomin perustamissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat Euroopan

yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa ja tämän toimivallan käyttämistä, sovelletaan ainoastaan tämän sopimuksen seuraaviin määräyksiin:

- a) Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta Euroopan yhteisön perustamiseksi, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta annetut määräykset;
- b) VI osaston määräykset K.7 artiklassa määrätyin edellytyksin;
- c) VI a osaston määräykset Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 a artiklassa ja tämän sopimuksen K.12 artiklassa määrätyin edellytyksin;
- d) F artiklan 2 kohta toimielinten toiminnan osalta edellyttäen, että tuomioistuimella on tuomiovalta Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja tämän sopimuksen mukaisesti;
- e) L—S artikla.”

14) Poistetaan N artiklan 2 kohta ja poistetaan 1 kohdan numerointi.

15) Korvataan O artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Jokainen Euroopan valtio, joka noudattaa F artiklan 1 kohdassa määrättyjä periaatteita, voi hakea unionin jäsenyyttä. Se osoittaa hakemuksensa neuvostolle, joka tekee ratkaisunsa yksimielisesti kuultuaan komissiota ja saatuaan Euroopan parlamentin kaikkien jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä antaman puoltavan lausunnon.”

16) Lisätään S artiklaan uusi kohta seuraavasti:

”Tämä sopimus on vuoden 1994 liittymissopimuksen nojalla todistusvoimainen myös ruotsin ja suomen kielellä.”

2 artikla

Muutetaan Euroopan yhteisön perustamissopimus tämän artiklan mukaisesti.

1) Lisätään johdanto-osan kahdeksannen kappaleen jälkeen kappale seuraavasti:

”OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET edistää kansojensa mahdollisimman korkeaa tiedontasoa luomalla laajat mahdollisuudet koulutuksen saantiin sekä jatkuvan koulutuksen avulla,”

2) Korvataan 2 artikla seuraavasti:

”2 artikla

Yhteisön päämääränä on yhteismarkkinoiden toteuttamisella ja talous- ja rahaliiton perustamisella sekä 3 ja 3 a artiklassa tarkoitetun yhteisen politiikan tai yhteisen toiminnan toteuttamisella edistää taloudellisen toiminnan sopusointuista, tasapainoista ja kestävä kehitystä koko yhteisössä, työllisyyden ja sosiaalisen suojelemisen korkeaa tasoa, miesten ja naisten välistä tasa-arvoa, kestävä kasvua, joka ei edistä rahan arvon alenemista, edistää hyvää kilpailukykyä ja talouden suorituskyvyn korkeaa lähentymisastetta, ympäristönsuojelun korkeaa tasoa ja ympäristön laadun parantamista, elintason ja elämän laadun nousua sekä taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja yhteisvastuullisuutta jäsenvaltioiden välillä.”

3) Muutetaan 3 artikla seuraavasti:

a) numeroidaan artiklan nykyinen teksti, josta tulee 1 kohta;

b) korvataan uuden 1 kohdan d alakohta seuraavasti:

”d) jäljempänä III a osastossa määrätyt henkilöiden maahantuloa ja liikkumista koskevat toimenpiteet.”

c) lisätään uuteen 1 kohtaan h alakohdan jälkeen uusi i alakohta seuraavasti:

”i) jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan yhteensovittamisen edistäminen tämän politiikan tehostamiseksi kehittämällä yhteensovitettu työllisyysstrategia;”

d) uuden 1 kohdan nykyisestä i alakohdasta tulee j alakohta ja tätä seuraavat alakohdat numeroidaan uudelleen vastaavasti;

e) lisätään kohta seuraavasti:

”2. Toteuttaessaan tässä artiklassa tarkoitettua toimintaa yhteisö pyrkii poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä sekä edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa.”

4) Lisätään artikla seuraavasti:

”3 c artikla

Ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä 3 artiklassa tarkoitetun yhteisön politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen, erityisesti kestävän kehityksen edistämiseksi.”

5) Lisätään artikla seuraavasti:

”5 a artikla

1. Jäsenvaltioille, jotka aikovat toteuttaa keskenään tiiviimpää yhteistyötä, voidaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.15 ja K.16 artikla huomioon ottaen myöntää oikeus käyttää tässä sopimuksessa määrättyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja järjestelyjä sillä edellytyksellä, että tämä yhteistyö:

a) ei koske aloja, jotka kuuluvat yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan;

b) ei vaikuta yhteisön politiikkaan, toimiin tai ohjelmiin;

c) ei koske unionin kansalaisuutta tai saata jäsenvaltioiden kansalaisia keskenään eriarvoiseen asemaan;

d) ei ylitä yhteisölle tällä sopimuksella annetun toimivallan rajoja;

e) ei ole keino syrjintään ja jäsenvaltioiden välisen kaupan rajoittamiseen eikä vääristä niiden välisen kilpailun edellytyksiä.

2. Neuvosto myöntää 1 kohdassa tarkoitetun oikeuden määränemistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Jos neuvoston jäsen ilmoittaa, että se esittämistään tärkeistä kansalliseen politiikkaan liittyvistä syistä aikoo vastustaa oikeuden myöntämistä määräenemmistöllä, asiasta ei äänestetä. Neuvosto voi määräenemmistöllä pyytää, että asia saatetaan valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoontuvan neuvoston yksimielisesti ratkaistavaksi.

Jäsenvaltiot, jotka aikovat toteuttaa 1 kohdassa tarkoitettua tiiviimpää yhteistyötä, voivat esittää pyynnön komissiolle, joka voi tehdä asiasta ehdotuksen neuvostolle. Jos komissio ei tee ehdotusta, se antaa asianomaisille jäsenvaltioille tiedon päätöksensä perusteluista.

3. Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua tämän artiklan mukaiseen yhteistyöhön, ilmoittaa aikomuksestaan neuvostolle ja komissiolle, joka antaa neuvostolle lausunnon kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Komissio tekee asiassa päätöksen neljän kuukauden kuluessa siitä, kun ilmoitus tehtiin ja päättää samalla tarpeellisina pitämistään erityisjärjestelyistä.

4. Yhteistyötoimien toteuttamiseksi vaadittaviin säädöksiin ja päätöksiin sovelletaan kaikkia tämän sopimuksen asiaa koskevia määräyksiä, jollei tässä artiklassa tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.15 ja K.16 artiklassa toisin määrätä.

5. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita niiden määräysten soveltamista, jotka ovat Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyssä pöytäkirjassa.”

6) Korvataan 6 artiklan toinen kohta seuraavasti:

”Neuvosto voi 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen toteuttaa sääntelyn tällaisen syrjinnän kieltämiseksi.”

7) Lisätään artikla seuraavasti:

”6 a artikla

Neuvosto voi tässä sopimuksessa yhteisölle uskotun toimivallan rajoissa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista.”

8) Lisätään ensimmäisen osan loppuun artikla seuraavasti:

”7 d artikla

Otaen huomioon yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tärkeän aseman unionin yhteisten arvojen joukossa ja niiden merkityksen sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämässä yhteisö ja jäsenvaltiot huolehtivat kukin toimivaltansa mukaisesti ja tämän sopimuksen soveltamisalalla siitä, että tällaiset palvelut toimivat sellaisin perustein ja edellytyksin, että ne voivat täyttää tehtävänsä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 77, 90 ja 92 artiklan soveltamista.”

9) Korvataan 8 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Otetaan käyttöön unionin kansalaisuus. Unionin kansalainen on jokainen, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus. Unionin kansalaisuus täydentää, mutta ei korvaa jäsenvaltion kansalaisuutta.”

10) Korvataan 8 a artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Neuvosto voi antaa säännöksiä 1 kohdassa tarkoitettujen oikeuksien käyttämisen helpottamiseksi; jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, neuvosto tekee ratkaisunsa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen. Neuvosto tekee ratkaisunsa kaikissa tässä tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti.”

11) Lisätään 8 d artiklaan kohta seuraavasti:

”Jokainen unionin kansalainen voi kirjoittaa tässä artiklassa tai 4 artiklassa tarkoitettulle toimielimelle tai elimelle jollakin 248 artiklassa mainitulla kielellä ja saada vastauksen samalla kielellä.”

12) Korvataan 51 artikla seuraavasti:

”51 artikla

Neuvosto toteuttaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen komission ehdotuksesta sellaiset sosiaaliturvan alan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi, erityisesti ottamalla käyttöön järjestelmän, joka turvaa siirtotyöläisille ja heidän huollettavilleen sen, että:

a) kaudet, jotka eri maiden lainsäädännön mukaan otetaan huomioon oikeuden saamiseksi etuuteen ja sen säilyttämiseksi sekä etuuden määrän laskemiseksi, lasketaan yhteen;

b) etuudet maksetaan jäsenvaltioiden alueella asuville.

Neuvosto tekee ratkaisunsa kaikissa 189 b artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti.”

13) Korvataan 56 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Neuvosto antaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit edellä mainittujen säännösten yhteensovittamisesta.”

14) Korvataan 57 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Samaa tarkoitusta varten neuvosto antaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen direktiivit itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa direktiiveistä kaikissa 189 b artiklassa tarkoitetuissa menettelyissä yksimielisesti, jos niiden panemiseksi täytännön ainakin yhdessä jäsenvaltiossa on muutettava niitä ammatin harjoittamisesta lailla säädettyjä periaatteita, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden koulutusta ja ammattiin pääsyn edellytyksiä. Muissa tapauksissa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä.”

15) Lisätään kolmanteen osaan osasto seuraavasti:

”III a osasto

**VIISUMI-, TURVAPAikka- JA MAAHANMUUTTOPOLITIikka SEKÄ MUU
HENKILÖIDEN VAPAASEEN LIKKUVUUTEEN LIITTYVÄ POLITIikka**

73 i artikla

Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamiseksi asteittain neuvosto toteuttaa:

- a) viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta toimenpiteet henkilöiden vapaan liikkuvuuden takaamiseksi 7 a artiklan mukaisesti yhdessä suoraan niihin liittyvien 73 j artiklan 2 ja 3 alakohdan, 73 k artiklan 1 alakohdan a alakohdan ja 2 alakohdan a alakohdan mukaisten, ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa ja maahanmuuttoa koskevien rinnakkaistoimenpiteiden kanssa, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan e alakohdan mukaiset toimenpiteet rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi;
- b) turvapaikkaa ja maahanmuuttoa sekä kolmansien maiden kansalaisten oikeuksien turvaamista koskevia muita 73 k artiklan mukaisia toimenpiteitä;
- c) 73 m artiklan mukaiset oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa koskevat toimenpiteet;
- d) 73 n artiklan määräysten mukaiset aiheelliset toimenpiteet hallinnollisen yhteistyön edistämiseksi ja tiivistämiseksi;
- e) poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevat toimenpiteet, joilla Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräysten mukaisesti pyritään saavuttamaan korkea turvallisuustaso ehkäisemällä ja torjumalla rikollisuutta unionissa.

73 j artikla

Neuvosto toteuttaa 73 o artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta:

- 1) toimenpiteet, joilla 7 a artiklan mukaisesti varmistetaan, ettei sisärajojen ylittämisen yhteydessä unionin tai kolmansien maiden kansalaisiin kohdisteta henkilötarkastuksia;
- 2) jäsenvaltioiden ulkorajojen ylittämistä koskevat toimenpiteet, joilla vahvistetaan:
  - a) vaatimukset ja menettelyt, joita jäsenvaltioiden on noudatettava ulkorajoilla tapahtuvissa henkilötarkastuksissa,
  - b) enintään kolmeksi kuukaudeksi suunniteltua oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevat säännöt, erityisesti
    - i) luettelo kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske,

- ii) viisumia myönnettäessä jäsenvaltioissa noudatettavat menettelyt ja edellytykset,
  - iii) yhtenäinen viisumin kaava, ja
  - iv) yhtenäistä viisumia koskevat säännöt;
- 3) toimenpiteet niiden edellytysten vahvistamiseksi, joiden mukaisesti kolmansien maiden kansalaiset voivat vapaasti matkustaa jäsenvaltioiden alueella enintään kolmen kuukauden ajan.

73 k artikla

Neuvosto toteuttaa 73 o artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen viiden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta:

- 1) turvapaikkaa koskevat toimenpiteet pakolaisten oikeudellista asemaa koskevan, 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen ja 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyn pöytäkirjan sekä muiden asiaa koskevien sopimusten mukaisesti seuraavilla aloilla:
  - a) perusteet ja menettelyt kolmannen maan kansalaisen johonkin jäsenvaltioon jättämän turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määräämiseksi,
  - b) vähimmäisvaatimukset turvapaikanhakijoiden vastaanotosta jäsenvaltioissa,
  - c) vähimmäisvaatimukset pakolaisaseman myöntämisestä kolmansien maiden kansalaisille,
  - d) vähimmäisvaatimukset menettelystä jäsenvaltioissa pakolaisaseman myöntämisessä tai peruuttamisessa;
- 2) pakolaisia ja muita kotiseudultaan siirtymään joutuneita henkilöitä koskevat toimenpiteet seuraavilla aloilla:
  - a) vähimmäisvaatimukset tilapäisen suojelun antamisesta kolmansista maista saapuville, kotiseudultaan siirtymään joutuneille henkilöille, joita ei voida palauttaa kotimaahansa, sekä muutoin kansainvälisen suojelun tarpeessa oleville henkilöille,
  - b) pakolaisten ja kotiseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden vastaanottamiseen ja näiden henkilöiden vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakaantumisen edistäminen;
- 3) maahanmuuttopolitiikkaa koskevat toimenpiteet seuraavilla aloilla:
  - a) maahantuloa ja oleskelua koskevat edellytykset sekä menettelyt ja määräykset pitkäaikaisten viisumien ja oleskelulupien myöntämisessä jäsenvaltioissa, mukaan lukien perheiden yhdistäminen,
  - b) laitton maahantulo ja laitton oleskelu, mukaan lukien laittomasti maassa oleskelevien palauttaminen;
- 4) toimenpiteet niiden oikeuksien ja edellytysten määrittelemiseksi, joiden mukaisesti jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset saavat oleskella muissa jäsenvaltioissa.

Neuvoston 3 ja 4 alakohdan nojalla toteuttamat toimenpiteet eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai ottamasta käyttöön kyseisillä aloilla kansallisia määräyksiä, jotka ovat tämän sopimuksen ja kansainvälisten sopimusten mukaisia.

Edellä mainittu viiden vuoden määräaika ei koske 2 alakohdan b alakohdan, 3 alakohdan a alakohdan ja 4 alakohdan nojalla toteutettavia toimenpiteitä.

73 l artikla

1. Tämän osaston määräyksillä ei rajoiteta niitä velvollisuuksia, joita jäsenvaltiolla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi.
2. Jos kolmansien maiden kansalaisten äkillinen ja joukoittainen maahantulo aiheuttaa yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa hätätilanteen, neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta toteuttaa enintään kuusi kuukautta kestäviä väliaikaisia toimenpiteitä kyseisten jäsenvaltioiden hyväksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan soveltamista.

73 m artikla

Toimenpiteet, jotka koskevat oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa, joiden vaikutukset ulottuvat yli rajojen, toteutetaan 73 o artiklan mukaisesti ja siinä määrin kuin ne ovat tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi, ovat:

a) seuraavilla aloilla tapahtuva kehittäminen ja yksinkertaistaminen:

- oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoa valtiosta toiseen koskeva järjestelmä;
- todisteiden vastaanottamista koskeva yhteistyö;
- yksityis- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja muiden päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano;

b) lainvalintaa ja tuomioistuimen toimivallan määräytymistä koskevien jäsenvaltioiden sääntöjen yhteensopivuuden edistäminen;

c) riita-asiaiden oikeudenkäyntien moitteettoman sujumisen esteiden poistaminen edistämällä tarvittaessa riita-asiaiden oikeudenkäyntiä koskevien jäsenvaltioissa sovellettavien säännösten yhteensopivuutta.

73 n artikla

Neuvosto toteuttaa 73 o artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen toimenpiteitä varmistaa jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen sekä näiden viranomaisten ja komission välisen yhteistyön tähän osastoon kuuluvilla aloilla.

73 o artikla

1. Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa seuraavan viiden vuoden siirtymäkauden aikana neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti komission ehdotuksesta tai jäsenvaltion aloitteesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.
2. Tämän viiden vuoden kuluttua:
  - neuvosto tekee ratkaisunsa komission ehdotuksesta; komissio käsittelee jäsenvaltioiden sille esittämät pyynnöt, jotka koskevat ehdotuksen tekemistä neuvostolle;
  - neuvosto tekee Euroopan parlamenttia kuultuaan yksimielisesti päätöksen siitä, että 189 b artiklassa tarkoitettua menettelyä sovelletaan kaikkiin tässä osastossa tarkoitettuihin aloihin tai osaan niistä, ja mukautetaan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa koskevia määräyksiä.
3. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, Amsterdamin sopimuksen tultua voimaan neuvosto hyväksyy 73 j artiklan 2 alakohdan b alakohdan i ja iii alakohdassa tarkoitettut toimenpiteet määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.
4. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa määrätään, viiden vuoden kuluttua Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta neuvosto hyväksyy 73 j artiklan 2 alakohdan b alakohdan ii ja iv alakohdassa tarkoitettut toimenpiteet 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.

73 p artikla

1. Tähän osastoon sovelletaan 177 artiklaa seuraavissa tilanteissa ja seuraavin edellytyksin: jos tämän osaston tulkintaan tai yhteisön toimielinten tähän osastoon perustuvien säädösten pätevyyteen ja tulkintaan liittyvä kysymys tulee esille sellaisen kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän tuomioistuimen, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, on pyydettävä yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan asian.
2. Yhteisöjen tuomioistuimella ei ole milloinkaan toimivaltaa antaa ratkaisua 73 j artiklan 1 alakohdan nojalla toteutetusta toimenpiteestä tai tehdystä päätöksestä, joka koskee yleisen järjestyksen ylläpitämistä ja sisäisen turvallisuuden suojaamista.
3. Neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ratkaisua tämän osaston tai yhteisön toimielimen antaman tähän osastoon perustuvan säädöksen tulkinnasta. Yhteisöjen tuomioistuimen tällaisen pyynnön johdosta antamaa ratkaisua ei sovelleta jäsenvaltion tuomioistuimen lainvoimaisiin tuomioihin.

73 q artikla

Mitä tässä osastossa määrätään, sovelletaan ottaen huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan ja Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan

määräykset, sanotun kuitenkin rajoittamatta 7 a artiklan eräiden näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin tehdyn pöytäkirjan soveltamista.”

16) Korvataan 75 artiklan 1 kohdan johdantokappale seuraavasti:

”1. Neuvosto, 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaali-komiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, 74 artiklan täytäntöön panemiseksi ja liikenteen erityispiirteet huomioon ottaen:”

17) Korvataan 100 a artiklan 3, 4 ja 5 kohta seuraavasti:

”3. Komissio perustaa 1 kohdassa tarkoitetut, terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua tai kuluttajansuojaa koskevat ehdotuksensa suojelun korkeaan tasoon ottaen erityisesti huomioon kaiken tieteelliseen tietoon perustuvan uuden kehityksen. Myös Euroopan parlamentti ja neuvosto pyrkivät kumpikin toimivaltansa rajoissa tähän tavoitteeseen.

4. Jos sen jälkeen, kun neuvosto tai komissio on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen, jäsenvaltio pitää tärkeistä 36 artiklassa tarkoitetuista taikka ympäristön tai työympäristön suojelua koskevista syistä tarpeellisenä pitää voimassa kansalliset säännöksensä tai määräyksensä, jäsenvaltio antaa nämä säännökset ja määräykset sekä perusteet niiden voimassa pitämiseksi tiedoksi komissiolle.

5. Jos sen jälkeen, kun neuvosto tai komissio on toteuttanut yhdenmukaistamistoimenpiteen, jäsenvaltio lisäksi pitää tarpeellisenä ottaa käyttöön uuteen, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevaan tieteelliseen näyttöön perustuvia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä kyseisen jäsenvaltion erityisten ongelmien vuoksi, jotka ovat ilmenneet yhdenmukaistamistoimenpiteen toteuttamisen jälkeen, jäsenvaltio antaa suunnitellut säännökset ja määräykset sekä niiden käyttöönoton perusteet tiedoksi komissiolle, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 kohdan soveltamista.

6. Komissio hyväksyy tai hylkää kyseiset kansalliset säännökset tai määräykset kuuden kuukauden kuluessa 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuista tiedoksi antamisista todettuaan ensin, ovatko ne keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen ja muodostavatko ne esteen sisämarkkinoiden toiminnalle.

Jollei komissio tee päätöstä määräajan kuluessa, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuja kansallisia säännöksiä tai määräyksiä pidetään hyväksytyinä.

Komissio voi ilmoittaa kyseiselle jäsenvaltiolle, että tässä kohdassa määrättyä määräaikaa voidaan pidentää edelleen kuudella kuukaudella, jos se on perusteltua asian monitahoisuuden vuoksi eikä määräajan pidentäminen vaaranna ihmisten terveyttä.

7. Jos jäsenvaltio on 6 kohdan mukaisesti oikeutettu pitämään voimassa tai ottamaan käyttöön yhdenmukaistamistoimenpiteistä poikkeavia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä, komissio tutkii viipymättä, onko sillä syytä ehdottaa kyseisen toimenpiteen mukauttamista.

8. Jos jäsenvaltio ottaa esille kansanterveyttä koskevan erityisen ongelman alalla, jolla on aiemmin toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä, se ilmoittaa ongelmasta komissiolle, joka tutkii välittömästi, olisiko neuvostolle ehdotettava aiheellisia toimenpiteitä.

9. Poiketen 169 ja 170 artiklassa määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio voi saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos se katsoo, että jokin jäsenvaltio käyttää väärin tämän artiklan mukaisia valtuuksiaan.

10. Edellä tarkoitettuihin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, yhteisön valvontamenettelyn alaisina, toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä yhdestä tai useammasta 36 artiklassa mainitusta, muusta kuin taloudellisesta syystä.”

18) Kumotaan 100 c ja 100 d artikla.

19) Lisätään VI osaston jälkeen osasto seuraavasti:

”VI a osasto

TYÖLLISYYS

109 n artikla

Jäsenvaltiot ja yhteisö pyrkivät tämän osaston määräysten mukaisesti kehittämään yhteensovittua työllisyysstrategiaa ja erityisesti edistämään ammattitaitoisen, koulutetun ja mukautumiskykyisen työvoiman sekä talouden muutoksiin reagoivien työmarkkinoiden kehittymistä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen B artiklassa ja tämän sopimuksen 2 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

109 o artikla

1. Jäsenvaltiot pyrkivät omalla työllisyyspolitiikallaan edistämään 109 n artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista 103 artiklan 2 kohdan nojalla hyväksyttyjen jäsenvaltioiden ja yhteisön talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot pitävät, ottaen huomioon työnantajien ja työntekijöiden velvollisuuksiin liittyvät kansalliset käytännöt, työllisyyden edistämistä yhteistä etua koskevana asiana ja soveltavat neuvostossa yhteen sitä koskevan toimintansa 109 q artiklan määräysten mukaisesti.

109 p artikla

1. Yhteisö myötävaikuttaa työllisyyden korkeaan tasoon edistämällä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukemalla sekä tarvittaessa täydentämällä niiden toimintaa. Tällöin otetaan huomioon jäsenvaltioiden toimivalta.

2. Työllisyyden korkeaa tasoa koskeva tavoite otetaan huomioon yhteisön politiikkojen ja toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

109 q artikla

1. Neuvoston ja komission yhteisen vuosittaisen selvityksen perusteella Eurooppa-neuvosto arvioi vuosittain työllisyystilannetta yhteisössä ja antaa siitä päätelmät.
2. Neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa, alueiden komiteaa sekä 109 s artiklassa tarkoitettua työllisyyskomiteaa kuultuaan, vahvistaa Eurooppa-neuvoston päätelmien perusteella vuosittain suuntaviivat, jotka jäsenvaltiot ottavat huomioon työllisyyspolitiikassaan. Näiden suuntaviivojen on oltava 103 artiklan 2 kohdan nojalla hyväksyttyjen laajojen suuntaviivojen mukaisia.
3. Jokainen jäsenvaltio antaa neuvostolle ja komissiolle vuosittain selvityksen tärkeimmistä 2 kohdassa tarkoitettujen työllisyyttä koskevien suuntaviivojen mukaisesti toteuttamistaan työllisyyspolitiikan toimenpiteistä.
4. Neuvosto tarkastelee 3 kohdassa tarkoitettujen selvitysten perusteella ja työllisyyskomitean lausunnon saatuaan vuosittain jäsenvaltioiden toteuttamaa työllisyyspolitiikkaa ottaen huomioon työllisyyttä koskevat suuntaviivat. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission suosituksesta antaa suosituksia jäsenvaltioille, jos se tämän tarkastelun perusteella pitää sitä aiheellisenä.
5. Neuvosto ja komissio laativat kyseisen tarkastelun tulosten perusteella Eurooppa-neuvostolle yhteisen vuosittaisen selvityksen työllisyystilanteesta yhteisössä ja työllisyyttä koskevien suuntaviivojen toteuttamisesta.

109 r artikla

Neuvosto voi 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa sekä alueiden komiteaa kuultuaan toteuttaa edistämistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukea niiden toimintaa työllisyyden alalla aloittein, joilla pyritään kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, tarjoamaan vertailevaa analyysia ja neuvontaa sekä edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia etenkin kokeiluhankkeita hyväksi käyttämällä.

Näihin toimenpiteisiin ei kuulu jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

109 s artikla

Neuvosto perustaa Euroopan parlamenttia kuultuaan neuvoa-antavan työllisyyskomitean edistämään jäsenvaltioiden työllisyys- ja työmarkkinapolitiikan yhteensovittamista. Komitean tehtävänä on:

- seurata jäsenvaltioiden ja yhteisön työllisyystilannetta ja -politiikkaa;
- laatia joko neuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja sekä myötävaikuttaa 109 q artiklassa tarkoitettun, neuvostossa tapahtuvan käsittelyn valmisteluun, tämän kuitenkin rajoittamatta 151 artiklan soveltamista.

Tehtävänsä toteuttaessaan komitea kuulee työmarkkinaosapuolia.

Kukin jäsenvaltio ja komissio nimeävät komiteaan kaksi jäsentä.”

20) Lisätään 113 artiklaan kohta seuraavasti:

”5. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan laajentaa 1—4 kohdan soveltamisen koskemaan palveluja ja henkistä omaisuutta koskevia kansainvälisiä neuvotteluja ja sopimuksia, siltä osin kuin ne eivät kuulu näiden kohtien soveltamisalaan.”

21) Lisätään VII osaston jälkeen osasto seuraavasti:

”VII a osasto

TULLIYHTEISTYÖ

116 artikla

Neuvosto toteuttaa tämän sopimuksen soveltamisalalla 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen toimenpiteitä jäsenvaltioiden sekä jäsenvaltioiden ja komission välisen tulliyhteistyön vahvistamiseksi. Nämä toimenpiteet eivät koske kansallisen rikosoikeuden soveltamista tai kansallista oikeudenhoitoa.”

22) Korvataan 117—120 artikla seuraavasti:

”117 artikla

Yhteisön ja jäsenvaltioiden tavoitteena on, ottaen huomioon sosiaaliset perusoikeudet sellaisina kuin ne ovat Torinossa 18 päivänä lokakuuta 1961 allekirjoitetussa Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa ja vuoden 1989 työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevassa yhteisön peruskirjassa, työllisyyden edistäminen, elin- ja työolojen kohentaminen siten, että olojen yhtenäistäminen olisi mahdollista niitä kohennettaessa, riittävä sosiaalinen suojeleminen, työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu, inhimillisten voimavarojen kehittäminen tarkoituksena saavuttaa korkea ja kestävä työllisyystaso, ja syrjäytymisen torjuminen.

Tätä varten yhteisö ja jäsenvaltiot panevat täytäntöön toimenpiteet, joissa otetaan huomioon kansallisten käytäntöjen erot, erityisesti sopimussuhteissa, sekä tarve säilyttää yhteisön talouden kilpailukyky.

Yhteisö ja jäsenvaltiot katsovat, että tällainen kehitys seuraa paitsi siitä yhteismarkkinoiden toiminnasta, joka edistää sosiaalisten järjestelmien yhdenmukaistamista, myös tässä sopimuksessa määrättyistä menettelyistä sekä lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä.

118 artikla

1. Edellä 117 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi yhteisö tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa seuraavilla aloilla:

- erityisesti työympäristön parantaminen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi;
- työehdot;
- tiedottaminen työntekijöille ja työntekijöiden kuuleminen;
- työmarkkinoilta syrjäytyneiden henkilöiden integroiminen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 127 artiklan määräyksiä;
- miesten ja naisten välinen tasa-arvo asioissa, jotka koskevat heidän mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla sekä heidän kohteluaan työssä.

2. Tätä varten neuvosto voi antaa direktiivein säännökset vähimmäisvaatimuksista, jotka pannaan täytäntöön asteittain ottaen huomioon kunkin jäsenvaltion edellytykset ja kussakin jäsenvaltiossa voimassa oleva tekninen sääntely. Näissä direktiiveissä vältetään säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia tai oikeudellisia rasituksia, jotka vaikeuttavat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä.

Neuvosto tekee ratkaisunsa sopimuksen 189 b artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

Sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi neuvosto voi samaa menettelyä noudattaen toteuttaa toimenpiteitä jäsenvaltioiden välisen yhteistyön edistämiseksi aloittein, joilla pyritään parantamaan tiedon saantia, kehittämään tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, edistämään innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimaan kokemuksia.

3. Seuraavilla aloilla neuvosto tekee ratkaisunsa kuitenkin yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan:

- työntekijöiden sosiaaliturva ja sosiaalinen suojeleminen;
- työntekijöiden suojeleminen työsopimuksen päättymisen yhteydessä;
- työntekijöiden ja työnantajien edustaminen ja heidän etujensa kollektiivinen turvaaminen, mukaan lukien yhteistoiminta työpaikalla, jollei 6 kohdasta muuta johdu;
- sellaisten kolmansien maiden kansalaisten palvelussuhteen ehdot, jotka oleskelevat laillisesti yhteisön alueella;
- työllisyyden ja työpaikkojen luomisen edistämisen rahoitukseen osallistuminen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sosiaalirahastoon liittyvien määräysten soveltamista.

4. Jäsenvaltio voi antaa 2 ja 3 kohdan soveltamiseksi annettujen direktiivien täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi niiden yhteisestä pyynnöstä. -

Tällöin jäsenvaltio varmistaa, että viimeistään sinä päivänä, jona direktiivit on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä 189 artiklan mukaisesti, työmarkkinaosapuolet ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet sopimuksin ja jäsenvaltio, jota asia koskee, on toteuttanut kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta se voi milloin tahansa varmistaa kyseisessä direktiivissä asetettujen tulosten saavuttamisen.

5. Tämän artiklan nojalla annetut määräykset eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä, jos ne ovat sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa.

6. Tämän artiklan määräyksiä ei sovelleta palkkoihin, järjestäytymisoikeuteen, lakko-oikeuteen eikä oikeuteen määrätä työsulusta.

118 a artikla

1. Komission tehtävänä on edistää työmarkkinaosapuolten kuulemista yhteisön tasolla ja toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden osapuolten vuoropuhelun helpottamiseksi varmistamalla molemmille osapuolille tasapuolinen tuki.

2. Tätä varten komissio kuulee työmarkkinaosapuolia yhteisön toiminnan mahdollisista suuntaviivoista, ennen kuin se tekee ehdotuksia sosiaalipolitiikan alalla.

3. Jos komissio kuultuaan työmarkkinaosapuolia pitää yhteisön toimintaa tarkoituksenmukaisena, se kuulee työmarkkinaosapuolia suunnitellun ehdotuksen sisällöstä. Työmarkkinaosapuolet antavat komissiolle lausunnon ehdotuksesta tai tarvittaessa sitä koskevan suosituksen.

4. Tällaisen kuulemisen yhteydessä työmarkkinaosapuolet voivat ilmoittaa komissiolle halustaan aloittaa 118 b artiklassa tarkoitettu menettely. Menettely ei saa kestää pitempään kuin yhdeksän kuukautta, jollei pidentämisestä sovita yhteisesti kyseisten työmarkkinaosapuolten ja komission kanssa.

118 b artikla

1. Työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu yhteisön tasolla voi johtaa osapuolten niin halutessa sopimussuhteisiin, mukaan lukien sopimusten tekeminen.

2. Yhteisön tasolla tehdyt sopimukset pannaan täytäntöön joko työmarkkinaosapuolten ja jäsenvaltioiden omien menettelyjen ja käytäntöjen mukaisesti tai, 118 artiklassa tarkoitettujen kysymysten osalta allekirjoittajaosapuolten yhteisestä pyynnöstä, neuvoston komission ehdotuksesta tekemällä päätöksellä.

Neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, paitsi silloin kun kyseisessä sopimuksessa on yksi tai useampi määräys, joka liittyy johonkin 118 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista aloista, jolloin se tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

118 c artikla

Edellä 117 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, rajoittamatta kuitenkaan tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista, komissio edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja helpottaa niiden toiminnan yhteensovittamista niillä sosiaalipolitiikan aloilla, joita tämä luku koskee, ja erityisesti asioissa, jotka koskevat:

— työllisyyttä;

- työoikeutta ja työehtoja;
- ammatillista perus- ja jatkokoulutusta;
- sosiaaliturvaa;
- työtapaturmien ja ammattitautien ehkäisemistä;
- työterveyttä;
- järjestäytymisoikeutta sekä työnantajien ja työntekijöiden välisiä kollektiivisia neuvotteluja.

Tätä varten komissio kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioiden kanssa tekee tutkimuksia, antaa lausuntoja ja järjestää neuvotteluja sekä kansallisista kysymyksistä että kansainvälisiä järjestöjä koskevista kysymyksistä.

Komissio kuulee talous- ja sosiaalikomiteaa ennen kuin se antaa tässä artiklassa tarkoitetun lausunnon.

119 artikla

1. Jokainen jäsenvaltio huolehtii sen periaatteen noudattamisesta, jonka mukaan miehille ja naisille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka.
2. Tässä artiklassa palkalla tarkoitetaan tavallista perus- tai vähimmäispalkkaa ja muuta korvausta, jonka työntekijä suoraan tai välillisesti saa työnantajaltaan työstä tai tehtävästä rahana tai luontoisetuna.

Samalla palkalla ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää tarkoitetaan, että:

- a) palkka, joka maksetaan työn tuloksen perusteella, lasketaan saman mittayksikön mukaan;
  - b) palkka, joka maksetaan työhön käytetyn ajan perusteella, on sama samasta tehtävästä.
3. Neuvosto toteuttaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan toimenpiteet, joilla varmistetaan miesten ja naisten tasa-arvoisten mahdollisuuksien ja tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltaminen työtä ja ammattia koskeissa kysymyksissä, mukaan lukien samasta tai samanarvoisesta työstä maksettavan saman palkan periaate.
  4. Jotta miesten ja naisten välinen täysi tosiasiallinen tasa-arvo toteutuisi käytännön työelämässä, tasa-arvoisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta sellaisia erityisetuja tarjoavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa aliedustettuna olevan sukupuolen ammatillisen toiminnan harjoittamista taikka ehkäistä tai hyvittää ammattiuraan liittyviä haittoja.

119 a artikla

Jäsenvaltiot pyrkivät säilyttämään olemassa olevan palkallisia lomia koskevien järjestelmiensä samankaltaisuuden.

120 artikla

Komissio laatii vuosittain kertomuksen 117 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisesta, mukaan lukien väestötilanne yhteisössä. Komissio toimittaa tämän kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle.

Euroopan parlamentti voi pyytää komissiota laatimaan kertomuksen sosiaalista tilannetta koskevista erityisongelmista.”

23) Korvataan 125 artikla seuraavasti:

”125 artikla

Neuvosto tekee 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan Euroopan sosiaalirahastoa koskevat soveltamis päätökset.”

24) Korvataan 127 artiklan 4 kohta seuraavasti:

”4. Neuvosto toteuttaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan toimenpiteet, joilla myötävaikutetaan tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen mutta jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.”

25) Korvataan 128 artiklan 4 kohta seuraavasti:

”4. Yhteisö ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden tämän sopimuksen määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi.”

26) Korvataan 129 artikla seuraavasti:

”129 artikla

1. Kaikkien yhteisön politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu.

Kansallista politiikkaa täydentävä yhteisön toiminta suuntautuu kansanterveyden parantamiseen, ihmisten sairauksien ja tautien ehkäisemiseen sekä ihmisten terveyttä vaarantavien tekijöiden torjuntaan. Kyseinen toiminta käsittää laajalle levinneiden vaarallisten sairauksien torjunnan edistämällä niiden syiden, leviämisen ja ehkäisemisen tutkimusta sekä terveysvalistusta ja -kasvatusta.

Yhteisö täydentää huumausaineiden aiheuttamien terveyshaittojen vähentämiseen tähtäävää jäsenvaltioiden toimintaa, johon kuuluu tiedotus- ja ehkäisemistoimia.

2. Yhteisö edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä tässä artiklassa tarkoitetuilla aloilla sekä tarvittaessa tukee niiden toimintaa.

Yhteydessä komission kanssa jäsenvaltiot sovittavat keskenään yhteen politiikkansa ja toimintaohjelmansa 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla. Komissio voi kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioihin tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi.

3. Yhteisö ja jäsenvaltiot edistävät yhteistyötä kolmansien maiden sekä kansanterveyden alalla toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

4. Neuvosto myötävaikuttaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseen toteuttamalla:

- a) toimenpiteitä, joilla asetetaan ihmisestä peräisin oleville elimille ja aineille sekä verelle ja verituotteille korkeat laatu- ja turvallisuusvaatimukset; nämä toimenpiteet eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä;
- b) poiketen siitä mitä 43 artiklassa määrätään, eläinlääkintä- ja kasvinsuojelualalla toimenpiteitä, joiden välittömänä tarkoituksena on kansanterveyden suojeleminen;
- c) edistämistoimia, joiden tarkoituksena on ihmisten terveyden suojeleminen ja parantaminen, jotka eivät merkitse jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

Neuvosto voi myös antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta suosituksia tässä artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

5. Yhteisön toiminnassa kansanterveyden alalla otetaan täysimääräisesti huomioon jäsenvaltioiden terveyspalvelujen ja sairaanhoidon järjestämiseen ja tarjoamiseen liittyvät velvollisuudet. Erityisesti 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden ei vaikuta elinten ja veren luovuttamista tai lääketieteellistä käyttöä koskeviin kansallisiin säännöksiin ja määräyksiin.”

27) Korvataan 129 a artikla seuraavasti:

”129 a artikla

1. Kuluttajien etujen suojaamiseksi ja kuluttajansuojan korkean tason varmistamiseksi yhteisö myötävaikuttaa kuluttajien terveyden, turvallisuuden ja taloudellisten etujen suojaamiseen sekä edistää kuluttajien oikeutta tiedonsaantiin ja koulutukseen sekä oikeutta järjestäytyä etujensa valvomiseksi.

2. Kuluttajansuojaa koskevat vaatimukset otetaan huomioon yhteisön muita politiikkoja ja muuta toimintaa määriteltäessä ja toteutettaessa.

3. Yhteisö myötävaikuttaa 1 kohdassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseen:

- a) toimenpiteillä, jotka se 100 a artiklan nojalla toteuttaa sisämarkkinoiden toteuttamisen yhteydessä;

b) toimenpiteillä, jotka tukevat ja täydentävät jäsenvaltioiden harjoittamaa politiikkaa ja joilla sitä seurataan.

4. Neuvosto vahvistaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet.

5. Toimenpiteet, jotka on vahvistettu 4 kohdan mukaisesti, eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä. Näiden toimenpiteiden on oltava sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.”

28) Korvataan 129 c artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan kolmannen luetelmakohdan ensimmäinen osa seuraavasti:

”— voi erityisesti toteuttamiskelpoisuutta koskevilla selvityksillä, lainatakuilla tai korkotuella tukea sellaisia jäsenvaltioiden tukemia yhteistä etua koskevia hankkeita, jotka yksilöidään ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa;”

29) Muutetaan 129 d artikla seuraavasti:

a) korvataan 129 d artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Neuvosto vahvistaa 129 c artiklan 1 kohdassa tarkoitetut suuntaviivat ja muut toimenpiteet 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.”;

b) poistetaan kolmas kohta.

30) Korvataan 130 a artiklan toinen kohta seuraavasti:

”Yhteisö pyrkii erityisesti vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden tai saarien jälkeenjääneisyyttä maaseutu mukaan luetuna.”

31) Korvataan 130 e artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Neuvosto tekee Euroopan aluekehitysrahastoa koskevat soveltamispäätökset 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.”

32) Korvataan 130 i artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”1. Neuvosto hyväksyy kaikkea yhteisön toimintaa koskevan monivuotisen puiteohjelman 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.”

33) Korvataan 130 o artikla seuraavasti:

”130 o artikla

Neuvosto antaa 130 n artiklassa tarkoitetut säännökset määränemmistöllä komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

Neuvosto antaa 130 j, 130 k ja 130 l artiklassa tarkoitetut säännökset 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan. Täydentävien toimintaohjelmien hyväksymiseen tarvitaan niiden jäsenvaltioiden suostumus, joita asia koskee.”

34) Korvataan 130 r artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Yhteisön ympäristöpolitiikalla pyritään suojelun korkeaan tasoon yhteisön eri alueiden tilanteiden erilaisuus huomioon ottaen. Yhteisön ympäristöpolitiikka perustuu ennalta varautumisen periaatteelle sekä periaatteille, joiden mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä, ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä ja saastuttajan olisi maksettava.

Tässä yhteydessä ympäristönsuojelun vaatimusten täyttämiseksi toteutettaviin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, yhteisön valvontamenettelyn alaisina, toteuttaa muihin kuin taloudellisiin, ympäristöä koskeviin seikkoihin perustuvia väliaikaisia toimenpiteitä.”

35) Muutetaan 130 s artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Neuvosto päättää 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan yhteisön toimista 130 r artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi.”;

b) korvataan 2 kohdan johdantokappale seuraavasti:

”2. Poiketen 1 kohdassa määrätystä päätöksentekomenettelystä ja rajoittamatta 100 a artiklan soveltamista, neuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia, talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.”;

c) korvataan 3 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”3. Muilla aloilla neuvosto hyväksyy 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan yleiset toimintaohjelmat, joissa vahvistetaan ensisijaiset tavoitteet.”

36) Korvataan 130 w artiklan 1 kohta seuraavasti

”1. Neuvosto toteuttaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen toimenpiteet, jotka ovat tarpeen 130 u artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista. Nämä toimenpiteet voivat olla monivuotisia toimintaohjelmia.”

37) Lisätään 137 artiklaan kohta seuraavasti:

”Euroopan parlamentin jäsenmäärä saa olla enintään seitsemäsataa.”

38) Muutetaan 138 artikla seuraavasti:

a) korvataan 3 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”3. Euroopan parlamentti laatii esityksen yleisten, välittömien vaalien toimittamisesta yhdenmukaista menettelyä noudattaen kaikissa jäsenvaltioissa tai kaikille jäsenvaltioille yhteisten periaatteiden mukaisesti.”

b) lisätään kohta seuraavasti:

”4. Euroopan parlamentti vahvistaa saatuaan komission lausunnon ja neuvoston yksimielisesti antaman suostumuksen jäsentensä tehtäviä ja velvollisuuksia koskevat säännöt ja yleiset ehdot.”

39) Korvataan 151 artikla seuraavasti:

”151 artikla

1. Komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden pysyvistä edustajista, huolehtii neuvoston työn valmistelusta sekä suorittaa neuvoston sille antamat toimeksiannot. Komitea voi tehdä menettelyä koskevia päätöksiä neuvoston työjärjestyksessä määrättyissä tapauksissa.

2. Neuvostoa avustaa pääsihteeristö, jota johtaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva pääsihteeri, ja häntä avustaa varapääsihteeri, joka vastaa pääsihteeristön toiminnasta. Neuvosto nimittää pääsihteerin ja varapääsihteerin yksimielisesti.

Neuvosto päättää pääsihteeristön organisaatiosta.

3. Neuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.

Neuvosto täsmentää 191 a artiklan 3 kohdan soveltamiseksi työjärjestyksessään ne edellytykset, joilla yleisö voi tutustua neuvoston asiakirjoihin. Tämän kohdan soveltamiseksi neuvosto määrittelee, missä tilanteissa sen katsotaan toimivan lainsäätäjänä, jotta näissä tapauksissa voitaisiin laajemmin sallia yleisön tutustua asiakirjoihin, säilyttäen samalla päätöksenteon tehokkuus. Neuvoston toimiessa lainsäätäjänä äänestystulos ja äänestysselytykset sekä pöytäkirjaan merkityt lausumat julkistetaan aina.”

40) Korvataan 158 artiklan 2 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella henkilön, jonka ne aikovat nimittää komission puheenjohtajaksi; Euroopan parlamentin on hyväksyttävä tämä nimeäminen.

Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella puheenjohtajaksi nimetyn kanssa muut henkilöt, jotka ne aikovat nimittää komission jäseniksi.”

41) Lisätään 163 artiklaan ensimmäiseksi kohdaksi kohta seuraavasti:

”Komission toiminnan poliittisesta ohjauksesta huolehtii sen puheenjohtaja.”

42) Korvataan 173 artiklan kolmas kohta seuraavasti:

”Yhteisön tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta ratkaista Euroopan parlamentin, tilintarkastustuomioistuimen ja EKP:n oikeuksiensa turvaamiseksi nostamat kanteet.”

43) Muutetaan 188 c artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

”Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistavan lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.”;

b) korvataan 2 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä sen, että varainhoito on ollut moitteetonta. Se ilmoittaa tällöin erityisesti kaikista epäkohdista.”;

c) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Tarkastus toimitetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikalla yhteisön toimielimissä, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavissa elimissä ja jäsenvaltioissa, mukaan lukien talousarviosta tuloja saavien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden toimitilat. Tarkastus toimitetaan jäsenvaltioissa yhdessä kansallisten tilintarkastuselinten kanssa tai, jollei niillä ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten kanssa. Tilintarkastustuomioistuin ja kansalliset tilintarkastuselimet toimivat luottamuksellisessa yhteistyössä riippumattomuutensa säilyttäen. Nämä tilintarkastuselimet taikka viranomaiset tai laitokset ilmoittavat tilintarkastustuomioistuimelle, aikovatko ne osallistua tarkastukseen.

Muiden yhteisön toimielinten, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavien elinten, talousarviosta tuloja saavien luonnollisten tai oikeushenkilöiden ja jäsenvaltioiden tilintarkastuselinten tai, jollei viimeksi mainituilla ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten on annettava tilintarkastustuomioistui-

melle sen pyynnöstä kaikki asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi.

Euroopan investointipankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen osalta tilintarkastustuomioistuimen oikeudesta tutustua pankin hallussa oleviin tietoihin määrätään tilintarkastustuomioistuimen, pankin ja komission välisellä sopimuksella. Jos sopimusta ei ole tehty, tilintarkastustuomioistuimella on kuitenkin oikeus tutustua pankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen tarkastuksen edellyttämiin tietoihin.”

44) Korvataan 189 b artikla seuraavasti:

”189 b artikla

1. Jos tässä sopimuksessa viitataan tähän artiklaan säädöksen antamisen yhteydessä, noudatetaan seuraavaa menettelyä.

2. Komissio antaa ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä ja saatuaan Euroopan parlamentin lausunnon,

— voi antaa ehdotetun säädöksen muutettuna, jos se hyväksyy kaikki Euroopan parlamentin lausuntoon sisältyvät tarkistukset,

— voi antaa ehdotetun säädöksen, jos Euroopan parlamentti ei esitä tarkistuksia,

— vahvistaa muussa tapauksessa yhteisen kannan ja ilmoittaa sen Euroopan parlamentille. Neuvosto antaa Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen niistä perusteista, jotka ovat johtaneet neuvoston yhteisen kannan vahvistamiseen. Komissio antaa Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen kannastaan.

Jos Euroopan parlamentti kolmen kuukauden kuluessa edellä tarkoitetusta ilmoituksesta:

a) hyväksyy neuvoston yhteisen kannan tai ei ole tehnyt päätöstä, kyseinen säädös katsotaan annetuksi yhteisen kannan mukaisesti;

b) hylkää jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä neuvoston yhteisen kannan, katsotaan, ettei ehdotettua säädöstä ole hyväksytty;

c) tekee jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä ehdotuksia tarkistuksiksi yhteiseen kantaan, näin tarkistettu sanamuoto toimitetaan neuvostolle sekä komissiolle, joka antaa lausunnon näistä tarkistuksista.

3. Jos neuvosto kolmen kuukauden kuluessa Euroopan parlamentin tekemien tarkistusten vastaanottamisesta hyväksyy määräenemmistöllä kaikki Euroopan parlamentin tekemät tarkistukset, kyseinen säädös katsotaan annetuksi näin tarkistetun yhteisen kannan muodossa; niistä tarkistuksista, joista komissio on antanut kielteisen lausunnon, neuvosto

tekee kuitenkin ratkaisunsa yksimielisesti. Jos neuvosto ei hyväksy kaikkia tarkistuksia, neuvoston puheenjohtaja yhteisymmärryksessä Euroopan parlamentin puhemiehen kanssa kutsuu kuuden viikon kuluessa sovittelukomitean koolle.

4. Sovittelukomiteassa kokoontuvat neuvoston jäsenet tai heidän edustajansa sekä yhtä monta Euroopan parlamentin edustajaa; sen tehtävänä on neuvoston jäsenten tai heidän edustajiensa määränemmistöllä sekä Euroopan parlamentin edustajien enemmistöllä päästä sopimukseen yhteisestä tekstistä. Komissio osallistuu sovittelukomitean työhön ja tekee tarpeelliset aloitteet edistääkseen Euroopan parlamentin ja neuvoston kantojen lähenemistä. Tehtäväänsä toteuttaessaan sovittelukomitea käsittelee yhteistä kantaa Euroopan parlamentin ehdottamien tarkistusten perusteella.

5. Jos sovittelukomitea hyväksyy yhteisen tekstin kuuden viikon kuluessa siitä, kun se on kutsuttu koolle, Euroopan parlamentti ratkaisee annettujen äänten ehdottomalla enemmistöllä ja neuvosto määränemmistöllä kumpikin kuuden viikon kuluessa tuosta hyväksymisestä, annetaanko säädös yhteisen tekstin mukaisena. Jos jompikumpi näistä kahdesta toimielimestä ei tämän määräajan kuluessa anna hyväksymistään ehdotetulle säädökselle, katsotaan, ettei sitä ole hyväksytty.

6. Jos sovittelukomitea ei hyväksy yhteistä tekstiä, katsotaan, ettei ehdotettua säädöstä ole hyväksytty.

7. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tässä artiklassa määrättyä kolmen kuukauden määräaikaa pidennetään enintään yhdellä kuukaudella ja kuuden viikon määräaikaa vastaavasti enintään kahdella viikolla.”

45) Lisätään artikla seuraavasti:

”191 a artikla

1. Kaikilla unionin kansalaisilla sekä kaikilla luonnollisilla henkilöillä, jotka asuvat jossain jäsenvaltiossa, tai kaikilla oikeushenkilöillä, joilla on sääntömääräinen kotipaikka jossain jäsenvaltiossa, on oikeus tutustua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin jäljempänä 2 ja 3 kohdan mukaisesti määriteltujen periaatteiden ja edellytysten mukaisesti.

2. Neuvosto vahvistaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen kahden vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta asiakirjoihin tutustumisoikeutta koskevat yleiset periaatteet ja rajoitukset julkisen tai yksityisen edun huomioon ottamiseksi.

3. Kukin edellä mainittu toimielin täsmentää omassa työjärjestyksessään erityismääräykset oikeudesta tutustua toimielimen asiakirjoihin.”

46) Lisätään 198 artiklaan kohta seuraavasti:

”Euroopan parlamentti voi kuulla komiteaa.”

47) Korvataan 198 a artiklan kolmas kohta seuraavasti:

”Neuvosto nimeää komitean jäsenet ja yhtä monta varajäsentä yksimielisesti asianomaisten jäsenvaltioiden ehdotuksesta neljäksi vuodeksi kerrallaan. Sama jäsen voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi. Komitean jäsen ei voi samanaikaisesti olla Euroopan parlamentin jäsen.”

48) Korvataan 198 b artiklan toinen kohta seuraavasti:

”Se vahvistaa työjärjestyksensä.”

49) Muutetaan 198 c artikla seuraavasti:

a) korvataan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Neuvosto tai komissio kuulee alueiden komiteaa tässä sopimuksessa määrätyissä tapauksissa sekä muissa aiheellisiksi katsomissaan tapauksissa, erityisesti rajojen yli ulottuvan yhteistyön osalta.”;

b) lisätään kolmannen kohdan jälkeen kohta seuraavasti:

”Euroopan parlamentti voi kuulla alueiden komiteaa.”

50) Korvataan 205 artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Komissio toteuttaa talousarviota omalla vastuullaan ja annettujen määrärahojen rajoissa 209 artiklan nojalla annettujen asetusten säännöksiä noudattaen ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Jäsenvaltiot ovat yhteistyössä komission kanssa varmistukseen, että määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti.”

51) Korvataan 206 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Neuvoston määräenemmistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden. Tätä varten se neuvoston jälkeen tutkii 205 a artiklassa tarkoitetut tilit ja taseen, tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen ja tarkastettujen toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamat vastaukset, 188 c artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun lausuman sekä tilintarkastustuomioistuimen antamat asiaa koskevat erityiskertomukset.”

52) Korvataan 209 a artikla seuraavasti:

”209 a artikla

1. Yhteisö ja jäsenvaltiot suojaavat yhteisön taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä ja muulta laittomalta toiminnalta tämän artiklan mukaisesti toteutettavilla toimenpiteillä, joilla on ennaltaehkäisevä vaikutus ja jotka tarjoavat tehokkaan suojan jäsenvaltioissa.

2. Jäsenvaltiot toteuttavat samat toimenpiteet suojatakseen yhteisön taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä kuin ne toteuttavat suojatakseen omia taloudellisia etujaan petolliselta menettelyltä.

3. Jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa, jonka tarkoituksena on suojata yhteisön taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista. Tätä varten ne yhdessä komission kanssa järjestävät toimivaltaisten viranomaistensa kiinteän ja säännöllisen yhteistoiminnan.

4. Neuvosto toteuttaa tämän sopimuksen 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen ja tilintarkastustuomioistuinta kuultuaan tarvittavat toimenpiteet yhteisön taloudellisten etujen suojaamiseksi petolliselta menettelyltä ja tällaisen menettelyn torjumiseksi tarkoituksena tehokkaan ja yhtäläisen suojelun tarjoaminen jäsenvaltioissa. Nämä toimenpiteet eivät koske kansallisen rikosoikeuden soveltamista tai kansallista oikeudenhoitoa.

5. Komissio yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa antaa vuosittain Euroopan parlamentille ja neuvostolle selvityksen tämän artiklan täytäntöönpanemiseksi toteutetuista toimenpiteistä.”

53) Lisätään artikla seuraavasti:

”213 a artikla

1. Neuvosto päättää 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen yhteisön toiminnan kannalta tarpeellisten tilastojen tuottamisen edellyttämistä toimenpiteistä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 5 artiklan noudattamista.

2. Tilastojen laatimisessa noudatetaan puolueettomuutta, luotettavuutta, objektiivisuutta, tieteellistä riippumattomuutta, kustannustehokkuutta ja tilastosalaisuutta; tilastojen laatimisesta ei saa aiheutua kohtuutonta rasitetta taloudellisille toimijoille.”

54) Lisätään artikla seuraavasti:

”213 b artikla

1. Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annettuja yhteisön säädöksiä sovelletaan tällä sopimuksella tai tämän sopimuksen nojalla perustettuihin toimielimiin ja elimiin 1 päivästä tammikuuta 1999.

2. Neuvosto perustaa 189 b artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen 1 kohdassa tarkoitettuun päivämäärään mennessä näiden yhteisön säädösten soveltamista yhteisön toimielimiin ja elimiin valvovan riippumattoman valvontaelimen sekä antaa tarvittaessa muut aiheelliset säännökset.”

55) Korvataan 227 artiklan 2 kohta seuraavasti:

"2. Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan Ranskan merentakaisiin departementteihin, Azoreihin, Madeiraan ja Kanariansaariin.

Ottaen huomioon Ranskan merentakaisen departementtien, Azorien, Madeiran ja Kanariansaarten rakenteellinen, sosiaalinen ja taloudellinen tilanne, jota vaikeuttaa niiden syrjäinen sijainti, saaristoluonne, pieni koko, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto sekä taloudellinen riippuvuus muutamista harvoista tuotteista, jotka sen vuoksi, että ne ovat pysyviä tekijöitä ja niillä on yhteisvaikutuksia, haittaavat suuresti näiden alueiden kehitystä, neuvosto hyväksyy kuitenkin määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on erityisesti määritellä ne edellytykset, joilla tätä sopimusta sovelletaan kyseisiin alueisiin, mukaan lukien yhteiset politiikat.

Neuvosto ottaa hyväksyessään toisessa alakohdassa tarkoitettuja asiaan kuuluvia toimenpiteitä huomioon sellaiset alat, kuten tulli- ja kauppapolitiikan, veropolitiikan, tullittomat alueet, maatalous- ja kalastuspolitiikan, raaka-aineiden ja välttämättömien kulutustavaroiden toimittamisedot, valtion tuet sekä edellytykset rakennerahastoihin ja laaja-alaisiin yhteisön ohjelmiin pääsemiselle.

Neuvosto hyväksyy toisessa alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet syrjäisimpien alueiden erityispiirteet ja rajoitukset huomioon ottaen ja heikentämättä yhteisön oikeusjärjestyksen, sisämarkkinat ja yhteiset politiikat mukaan luettuina, yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta."

56) Muutetaan 228 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

"Käyttäessään tällä kohdalla sille annettua toimivaltaa neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, lukuun ottamatta tapauksia, joiden osalta 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, että neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.";

b) korvataan 2 kohta seuraavasti:

"2. Jollei komission toimivallasta näissä asioissa muuta johdu, sopimuksen allekirjoittamisesta, johon voi liittyä päätös sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta ennen sen voimaantuloa, sekä sopimusten tekemisestä päättää neuvosto määräenemmistöllä komission ehdotuksesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti, jos sopimus koskee alaa, jolla sisäisten sääntöjen antamisen edellytyksenä on yksimielisyys, tai jos on kysymys 238 artiklassa tarkoitetuista sopimuksista.

Poiketen siitä, mitä 3 kohdassa määrätään, samoja menettelyjä noudatetaan päätettäessä sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä ja määriteltäessä yhteisön kantoja 238 artiklaan perustuvalla sopimuksella perustetussa elimessä, kun kyseisen elimen on tehtävä päätöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta päätöksiä kyseisen sopimuksen institutionaalisten rakenteiden täydentämisestä tai muuttamisesta.

Euroopan parlamentille on viipymättä annettava täydelliset tiedot tämän kohdan mukaisesta päätöksestä, joka koskee sopimuksen väliaikaista soveltamista tai soveltamisen keskeyttämistä, tai yhteisön kannan määrittelystä 238 artiklan nojalla tehdyllä sopimuksella perustetussa elimessä."

57) Lisätään artikla seuraavasti:

”236 artikla

1. Kun jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeus päätetään väliaikaisesti pidättää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 2 kohdan mukaisesti, tämä äänioikeus pidätetään myös tämän sopimuksen osalta.

2. Neuvosto voi, kun Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 1 kohdan mukaisesti on todettu kyseisen sopimuksen F artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja periaatteita vakavasti ja jatkuvasti rikotun, lisäksi määränemmistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

3. Neuvosto voi määränemmistöllä päättää myöhemmin muuttaa 2 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

4. Tehdessään 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä. Poiketen siitä, mitä 148 artiklan 2 kohdassa määrätään, määränemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään 148 artiklan 2 kohdassa.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 1 kohdan mukaisesti. Tällaisissa tapauksissa yksimielisyyttä edellyttävä päätös tehdään ilman asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä.”

58) Kumotaan pöytäkirja sosiaalipolitiikasta ja siihen liitetty sopimus sosiaalipolitiikasta.

59) Kumotaan pöytäkirja talous- ja sosiaalikomiteasta ja alueiden komiteasta.

3 artikla

Muutetaan Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimus tämän artiklan mukaisesti.

1) Korvataan 10 artiklan 2 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella henkilön, jonka ne aikovat nimittää komission puheenjohtajaksi; Euroopan parlamentin on hyväksyttävä tämä nimeäminen.

Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella puheenjohtajaksi nimetyn kanssa muut henkilöt, jotka ne aikovat nimittää komission jäseniksi.”

2) Lisätään 13 artiklan ensimmäiseksi kohdaksi kohta seuraavasti:

”Komission toiminnan poliittisesta ohjauksesta huolehtii sen puheenjohtaja.”

3) Lisätään 20 artiklaan kohta seuraavasti:

”Euroopan parlamentin jäsenmäärä saa olla enintään seitsemänsataa.”

4) Muutetaan 21 artikla seuraavasti:

a) korvataan 3 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”3. Euroopan parlamentti laatii esityksen yleisten, välittömien vaalien toimittamisesta yhdenmukaista menettelyä noudattaen kaikissa jäsenvaltioissa tai kaikille jäsenvaltioille yhteisten periaatteiden mukaisesti.”;

b) lisätään kohta seuraavasti:

”4. Euroopan parlamentti voi saatuaan komission lausunnon ja neuvoston yksimielisesti antaman suostumuksen vahvistaa sen jäsenten tehtäviä ja velvollisuuksia koskevat säännöt ja yleiset ehdot.”

5) Korvataan 30 artikla seuraavasti:

”30 artikla

1. Komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden pysyvistä edustajista, huolehtii neuvoston työn valmistelusta sekä suorittaa neuvoston sille antamat toimeksiannot. Komitea voi tehdä menettelyä koskevia päätöksiä neuvoston työjärjestyksessä määrätyissä tapauksissa.

2. Neuvostoa avustaa pääsihteeristö, jota johtaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva pääsihteeri, ja häntä avustaa varapääsihteeri, joka vastaa pääsihteeristön toiminnasta. Neuvosto nimittää pääsihteerin ja varapääsihteerin yksimielisesti.

Neuvosto päättää pääsihteeristön organisaatiosta.

3. Neuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.”

6) Korvataan 33 artiklan neljäs kohta seuraavasti:

”Yhteisön tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta ratkaista Euroopan parlamentin ja tilintarkastustuomioistuimen oikeuksiensa turvaamiseksi nostamat kanteet.”

7) Muutetaan 45 c artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

”Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistavan lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.”;

b) korvataan 2 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä sen, että varainhoito on ollut moitteetonta. Se ilmoittaa tällöin erityisesti kaikista epäkohdista.”;

c) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Tarkastus toimitetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikalla yhteisön toimielimissä, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavissa elimissä ja jäsenvaltioissa, mukaan lukien talousarviosta tuloja saavien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden toimitilat. Tarkastus toimitetaan jäsenvaltioissa yhdessä kansallisten tilintarkastuselinten kanssa tai, jollei niillä ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten kanssa. Tilintarkastustuomioistuin ja kansalliset tilintarkastuselimet toimivat luottamuksellisessa yhteistyössä riippumattomuutensa säilyttäen. Nämä tilintarkastuselimet taikka viranomaiset tai laitokset ilmoittavat tilintarkastustuomioistuimelle, aikovatko ne osallistua tarkastukseen.

Muiden yhteisön toimielinten, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavien elinten, talousarviosta tuloja saavien luonnollisten tai oikeushenkilöiden ja jäsenvaltioiden tilintarkastuselinten tai, jollei viimeksi mainituilla ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten on annettava tilintarkastustuomioistuimelle sen pyynnöstä kaikki asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi.

Euroopan investointipankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen osalta tilintarkastustuomioistuimen oikeudesta tutustua pankin hallussa oleviin tietoihin määrätään tilintarkastustuomioistuimen, pankin ja komission välisellä sopimuksella. Jos sopimusta ei ole tehty, tilintarkastustuomioistuimella on kuitenkin oikeus tutustua pankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen tarkastuksen edellyttämiin tietoihin.”

8) Korvataan 78 c artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Komissio toteuttaa talousarviota omalla vastuullaan ja annettujen määrärahojen rajoissa 78 h artiklan nojalla annettujen asetusten säännöksiä noudattaen ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Jäsenvaltiot ovat yhteistyössä komission kanssa varmistukseen, että määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti.”

9) Korvataan 78 g artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Neuvoston määräenemmistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden. Tätä varten se neuvoston jälkeen tutkii 78 d artiklassa tarkoitettut tilit ja taseen, tilintarkastustuomioistuinten vuosikertomuksen ja tarkastettujen toimielinten tilintarkastustuomioistuinten huomautuksiin antamat vastaukset, 45 c artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua lausuman sekä tilintarkastustuomioistuinten antamat asiaa koskevat erityiskertomukset.”

10) Lisätään artikla seuraavasti:

”96 artikla

1. Kun jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeus päätetään väliaikaisesti pidättää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 2 kohdan mukaisesti, tämä äänioikeus pidätetään myös tämän sopimuksen osalta.

2. Neuvosto voi, kun Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 1 kohdan mukaisesti on todettu kyseisen sopimuksen F artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja periaatteita vakavasti ja jatkuvasti rikotun, lisäksi määräenemmistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

3. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää myöhemmin muuttaa 2 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

4. Tehdessään 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääniä. Poiketen siitä, mitä 28 artiklan neljännessä kohdassa määrätään, määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään 28 artiklan neljännessä kohdassa.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 1 kohdan mukaisesti. Tällaisissa tapauksissa yksimielisyyttä edellyttävä päätös tehdään ilman asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä.”

4 artikla

Muutetaan Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimus tämän artiklan mukaisesti:

1) Lisätään 107 artiklaan kohta seuraavasti:

”Euroopan parlamentin jäsenmäärä saa olla enintään seitsemänsataa.”

2) Muutetaan 108 artikla seuraavasti:

a) korvataan 3 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”3. Euroopan parlamentti laatii esityksen yleisten, välittömien vaalien toimittamisesta yhdenmukaista menettelyä noudattaen kaikissa jäsenvaltioissa tai kaikille jäsenvaltioille yhteisten periaatteiden mukaisesti.”;

b) lisätään kohta seuraavasti:

”4. Euroopan parlamentti voi saatuaan komission lausunnon ja neuvoston yksimielisesti antaman suostumuksen vahvistaa sen jäsenten tehtäviä ja velvollisuuksia koskevat säännöt ja yleiset ehdot.”

3) Korvataan 121 artikla seuraavasti:

”121 artikla

1. Komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden pysyvistä edustajista, huolehtii neuvoston työn valmistelusta sekä suorittaa neuvoston sille antamat toimeksiannot. Komitea voi tehdä menettelyä koskevia päätöksiä neuvoston työjärjestyksessä määrätyissä tapauksissa.

2. Neuvostoa avustaa pääsihteeristö, jota johtaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimiva pääsihteeri, ja häntä avustaa varapääsihteeri, joka vastaa pääsihteeristön toiminnasta. Neuvosto nimittää pääsihteerin ja varapääsihteerin yksimielisesti.

Neuvosto päättää pääsihteeristön organisaatiosta.

3. Neuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.”

4) Korvataan 127 artiklan 2 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella henkilön, jonka ne aikovat nimittää komission puheenjohtajaksi; Euroopan parlamentin on hyväksyttävä tämä nimeäminen.

Jäsenvaltioiden hallitukset nimeävät yhteisellä sopimuksella puheenjohtajaksi nimetyn kanssa muut henkilöt, jotka ne aikovat nimittää komission jäseniksi.”

5) Lisätään 132 artiklaan ensimmäiseksi kohdaksi kohta seuraavasti:

”Komission toiminnan poliittisesta ohjauksesta huolehtii sen puheenjohtaja.”

6) Korvataan 146 artiklan kolmas kohta seuraavasti:

”Yhteisön tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta ratkaista Euroopan parlamentin ja tilintarkastustuomioistuimen oikeuksiensa turvaamiseksi nostamat kanteet.”

7) Muutetaan 160 c artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

”Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistavan lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.”;

b) korvataan 2 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä sen, että varainhoito on ollut moitteetonta. Se ilmoittaa tällöin erityisesti kaikista epäkohdista.”;

c) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Tarkastus toimitetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikalla yhteisön toimielimissä, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavissa elimissä ja jäsenvaltioissa, mukaan lukien talousarviosta tuloja saavien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden toimitilat. Tarkastus toimitetaan jäsenvaltioissa yhdessä kansallisten tilintarkastuselinten tai laitosten kanssa tai, jollei niillä ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Tilintarkastustuomioistuin ja kansalliset tilintarkastuselimet toimivat luottamuksellisessa yhteistyössä riippumattomuutensa säilyttäen. Nämä tilintarkastuselimet taikka viranomaiset tai laitokset ilmoittavat tilintarkastustuomioistuimelle, aikovatko ne osallistua tarkastukseen.

Muiden yhteisön toimielinten, yhteisön puolesta sen tuloja tai menoja hoitavien elinten, talousarviosta tuloja saavien luonnollisten tai oikeushenkilöiden ja jäsenvaltioiden tilintarkastuselinten tai, jollei viimeksi mainituilla ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten on annettava tilintarkastustuomioistuimelle sen pyynnöstä kaikki asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi.

Euroopan investointipankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen osalta tilintarkastustuomioistuimen oikeudesta tutustua pankin hallussa oleviin tietoihin määrätään tilintarkastustuomioistuimen, pankin ja komission välisellä sopimuksella. Jos sopimusta ei ole tehty, tilintarkastustuomioistuimella on kuitenkin oikeus tutustua pankin hoitamien yhteisön menojen ja tulojen tarkastuksen edellyttämiin tietoihin.”

- 8) Lisätään 170 artiklaan kohta seuraavasti:

”Euroopan parlamentti voi kuulla talous- ja sosiaalikomiteaa.”

- 9) Korvataan 179 artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

”Komissio toteuttaa talousarviota omalla vastuullaan ja annettujen määrärahojen rajoissa 183 artiklan nojalla annettujen asetusten säännöksiä noudattaen ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Jäsenvaltiot ovat yhteistyössä komission kanssa varmistukseen, että määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti.”

- 10) Korvataan 180 b artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Neuvoston määränemistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden. Tätä varten se neuvoston jälkeen tutkii 179 a artiklassa tarkoitetut tilit ja taseen, tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen ja tarkastettujen toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamat vastaukset, 160 c artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun lausuman sekä tilintarkastustuomioistuimen antamat asiaa koskevat erityiskertomukset.”

- 11) Lisätään artikla seuraavasti:

”204 artikla

1. Kun jäsenvaltion hallituksen edustajan äänioikeus päätetään väliaikaisesti pidättää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 2 kohdan mukaisesti, tämä äänioikeus pidätetään myös tämän sopimuksen osalta.

2. Neuvosto voi, kun Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 1 kohdan mukaisesti on todettu kyseisen sopimuksen F artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja periaatteita vakavasti ja jatkuvasti rikotun, lisäksi määränemistöllä päättää pidättää väliaikaisesti tietyt tästä sopimuksesta johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäsenvaltiolle tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

3. Neuvosto voi määränemistöllä päättää myöhemmin muuttaa 2 kohdan nojalla toteutettua toimenpidettä tai peruuttaa sen, jos sen toteuttamiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.

4. Tehdessään 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta huomioon asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääniä. Poiketen siitä, mitä 118 artiklan 2 kohdassa määrätään, määränemistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta kyseisten neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään 118 artiklan 2 kohdassa.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 1 kohdan mukaisesti. Tällaisissa tapauksissa yksimielisyyttä edellyttävä päätös tehdään ilman asianomaisen jäsenvaltion hallituksen edustajan ääntä.”

5 artikla

Muutetaan 20 päivänä syyskuuta 1976 tehdyn neuvoston päätöksen liitteenä oleva edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä välittömillä vaaleilla annettu säädös tämän artiklan mukaisesti.

1) Lisätään 2 artiklaan kohta seuraavasti:

”Jos tätä artiklaa muutetaan, kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrän on varmistettava yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen asianmukainen edustus.”

2) Lisätään 6 artiklan 1 kohdan viidennen luetelmakohdan jälkeen luetelmakohta seuraavasti:

”— alueiden komitean jäsen,”.

3) Korvataan 7 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Kunnes yhdenmukainen vaalimenettely tai yhteisille periaatteille perustuva menettely tulee voimaan ja jollei tämän säädöksen muista määräyksistä muuta johdu, vaalit toimitetaan kussakin jäsenvaltiossa kansallisten määräysten mukaan.”

4) Korvataan 11 artikla seuraavasti:

”11 artikla

Kunnes 7 artiklan 1 kohdassa määrätty yhdenmukainen vaalimenettely tai 7 artiklassa tarkoitettu yhteisille periaatteille perustuva menettely tulee voimaan, Euroopan parlamentti tarkastaa edustajien valtuudet. Tätä varten se merkitsee tiedoksi jäsenvaltioiden virallisesti julkistamat tulokset ja ratkaisee tämän säädöksen määräyksistä mahdollisesti johtuvat riidat, lukuun ottamatta niitä kansallisia määräyksiä, joihin säädöksessä viitataan.”

5) Korvataan 12 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Kunnes 7 artiklan 1 kohdassa määrätty yhdenmukainen vaalimenettely tai 7 artiklassa tarkoitettu yhteisille periaatteille perustuva menettely tulee voimaan, ja jollei tämän säädöksen muista määräyksistä muuta johdu, jokainen jäsenvaltio laatii asianmukaiset menettelytavat 3 artiklassa tarkoitetun viisivuotiskauden aikana mahdollisesti vapautuvan edustajanpaikan täyttämiseksi loppukaudeksi.”

TOINEN OSA

YKSINKERTAISTAMINEN

6 artikla

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen vanhentuneiden määräysten poistamiseksi sekä sen tiettyjen määräysten mukauttamiseksi muutetaan Euroopan yhteisön perustamissopimus, mukaan lukien sen liitteet ja pöytäkirjat, tämän artiklan mukaisesti.

I SOPIMUKSEN ARTIKLOJEN TEKSTI

- 1) Korvataan 3 artiklan a alakohdan sana ”poistaminen” sanalla ”kieltäminen”.
- 2) Kumotaan 7 artikla.
- 3) Muutetaan 7 a artikla seuraavasti:
  - a) ensimmäinen ja toinen kohta numeroidaan ja niistä tulee 1 ja 2 kohta;
  - b) poistetaan uuden 1 kohdan seuraavat viittaukset ”7 b”, ”70 artiklan 1 kohdan” sekä ”ja 100 b”; korvataan pilkku sanalla ”ja” ennen ilmaisua ”100 a artiklan”;
  - c) lisätään 3 kohdaksi näin numeroituna 7 b artiklan toisen kohdan teksti seuraavasti:

”3. Neuvosto määrittelee määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ne suuntaviivat ja edellytykset, jotka ovat tarpeen tasapainoisen edistymisen takaamiseksi kaikilla kyseisillä aloilla.”.
- 4) Kumotaan 7 b artikla.
- 5) Muutetaan 8 b artikla seuraavasti:
  - a) poistetaan 1 kohdan ilmaisu ”31 päivään joulukuuta 1994 mennessä”;
  - b) 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä olevasta viittauksesta ”138 artiklan 3 kohdan” tulee viittaus ”138 artiklan 4 kohdan”;
  - c) poistetaan 2 kohdan toisen virkkeen ilmaisu ”31 päivään joulukuuta 1993 mennessä”.
- 6) Poistetaan 8 c artiklan toisen virkkeen ilmaisu ”31 päivään joulukuuta 1993 mennessä”.
- 7) Poistetaan 8 e artiklan ensimmäisen kohdan ilmaisu ”31 päivään joulukuuta 1993 mennessä ja sen jälkeen”.

- 8) Korvataan 9 artiklan 2 kohdan ilmaisu ”1 luvun 1 jakson” ilmaisulla ”12 artiklan”.
- 9) Poistetaan 10 artiklan 2 kohta ja poistetaan 1 kohdan numerointi.
- 10) Kumotaan 11 artikla.
- 11) Poistetaan 1 luvun, Tulliliitto, alaotsikko ”1 jakso — Jäsenvaltioiden välisten tullien poistaminen”.
- 12) Korvataan 12 artikla seuraavasti:

”12 artikla

Tuonti- ja vientitullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä. Tämä koskee myös fiskaalisia tulleeja.”.
- 13) Kumotaan 13—17 artikla.
- 14) Poistetaan otsikko ”2 jakso — Yhteisen tullitariffin toteuttaminen”.
- 15) Kumotaan 18—27 artikla.
- 16) Korvataan 28 artikla seuraavasti:

”28 artikla

Neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta yhteisen tullitariffin tulit.”.
- 17) Korvataan 29 artiklan johdantokappaleen sanat ”tässä jaksossa” sanoilla ”tässä luvussa”.
- 18) Korvataan 2 luvun otsikon sana ”poistaminen” sanalla ”kieltäminen”.
- 19) Poistetaan 30 artiklan sanat ”sanotun kuitenkin rajoittamatta jäljempänä olevien määräysten soveltamista.” ja korvataan poistettavan osan edellä oleva pilkku pisteellä.
- 20) Kumotaan 31, 32 ja 33 artikla.
- 21) Poistetaan 34 artiklan 2 kohta ja poistetaan 1 kohdan numerointi.
- 22) Kumotaan 35 artikla.
- 23) Korvataan 36 artiklan ilmaisu ”Mitä 30—34 artiklassa” ilmaisulla ”Mitä 30 ja 34 artiklassa”.

24) Muutetaan 37 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan sanat ”asteittain” sekä ”siirtymäkauden jälkeen”;
- b) korvataan 2 kohdan sana ”poistamista” sanalla ”kieltämistä”;
- c) poistetaan 3, 5 ja 6 kohta, jolloin 4 kohdasta tulee 3 kohta;
- d) poistetaan uuden 3 kohdan sanat ”tällöin otetaan huomioon mahdollisen mukauttamisen ja tarpeellisen erikoistumisen aikataulu.” ja poistettavan osan edellä oleva puolipiste korvataan pisteellä.

25) Muutetaan 38 artikla seuraavasti:

- a) korvataan 3 kohdan ensimmäisen virkkeen viittaus liitteeseen II viittauksella liitteeseen I ja poistetaan toinen virke, joka alkaa sanoilla ”Neuvosto päättää kuitenkin ...”;
- b) poistetaan 4 kohdan sana ”jäsenvaltioiden”.

26) Muutetaan 40 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan 1 kohta, jolloin 2, 3 ja 4 kohdasta tulee 1, 2 ja 3 kohta;
- b) [ei koske suomenkielistä toisintoa];
- c) muutetaan uuden 2 kohdan ensimmäisen alakohdan viittaus ”2 kohdassa” viittaukseksi ”1 kohdassa”;
- d) muutetaan uuden 3 kohdan viittaus ”2 kohdassa” viittaukseksi ”1 kohdassa”.

27) Muutetaan 43 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan 2 kohdan kolmannen alakohdan sanat ”kahden ensimmäisen vaiheen aikana yksimielisesti ja sen jälkeen” sekä poistettavaa tekstiä edeltävä pilkku;
- b) muutetaan 2 ja 3 kohdan viittaus ”40 artiklan 2 kohdassa” viittaukseksi ”40 artiklan 1 kohdassa”.

28) Kumotaan 44, 45 ja 47 artikla.

29) Poistetaan 48 artiklan 1 kohdan sanat ”viimeistään siirtymäkauden päättyessä”.

30) Muutetaan 49 artikla seuraavasti:

- a) korvataan johdantokappaleen ensimmäisen rivin sanat ”Hetä tämän sopimuksen tultua voimaan neuvosto” sanalla ”Neuvosto” ja poistetaan viimeisen rivin sana ”asteittain”;
- b) poistetaan sekä b että c alakohdan sanat ”asteittain etenevän suunnitelman mukaisesti”.

31) Muutetaan 52 artiklan ensimmäinen kohta seuraavasti:

- a) korvataan ensimmäisen virkkeen sanat ”siirtymäkauden aikana poistetaan asteittain” sanalla ”kielletään”;
- b) korvataan toisen virkkeen sanat ”Asteittain poistetaan myös” sanoilla ”Myös kielletään”.

32) Kumotaan 53 artikla.

33) Muutetaan 54 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan 1 kohta, ja tällöin 2 ja 3 kohdasta tulee 1 ja 2 kohta;
- b) poistetaan uuden 1 kohdan sanat ”yleisen toimintaohjelman täytäntöönpanosta tai, jollei yleistä toimintaohjelmaa ole,” sekä korvataan sanat ”toteutumisvaiheen saavuttamiseksi” sanalla ”toteuttamiseksi”.

34) Korvataan 59 artiklan ensimmäisen kohdan sanat ”siirtymäkauden aikana poistetaan asteittain” sanalla ”kielletään”.

35) Poistetaan 61 artiklan 2 kohdan sana ”asteittain”.

36) Kumotaan 62 artikla.

37) Muutetaan 63 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan 1 kohta, ja tällöin 2 ja 3 kohdasta tulee 1 ja 2 kohta;
- b) korvataan uuden 1 kohdan sanat ”ensimmäisen vaiheen päättymiseen asti yksimielisesti ja sen jälkeen määräenemmistöllä” sanalla ”määräenemmistöllä”, sekä poistetaan korvattavaa osaa edeltävä ja sen jäljessä oleva pilkku; lisäksi poistetaan ”yleisen toimintaohjelman täytäntöönpanosta tai, jollei yleistä toimintaohjelmaa ole, toteuttamisvaiheen saavuttamiseksi” ja korvataan sanat ”tiettyä palvelua vapautettaessa” sanoilla ”tietyn palvelun vapauden toteuttamiseksi”;
- c) korvataan uuden 2 kohdan ilmaisu ”Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja ehdotuksia ja päätöksiä tehtäessä” ilmaisulla ”Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja direktiivejä annettaessa”.

38) Korvataan 64 artiklan ensimmäisen kohdan viittaus ”63 artiklan 2 kohdan” viittauksella ”63 artiklan 1 kohdan”.

39) Kumotaan 67—73 a artikla, 73 e artikla sekä 73 h artikla.

40) Poistetaan 75 artiklan 2 kohta, ja tällöin 3 kohdasta tulee 2 kohta.

41) Korvataan 76 artiklan sanat ”tämän perustamissopimuksen voimaan tullessa” sanoilla ”1 päivänä tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, liittymispäivänä”.

- 42) Muutetaan 79 artikla seuraavasti:
- a) korvataan 1 kohdan sanat ”Viimeistään toisen vaiheen lopussa poistetaan yhteisön sisäisestä liikenteestä” sanoilla ”Yhteisön sisäisestä liikenteestä poistetaan”;
  - b) korvataan 3 kohdan sanat ”Kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantuloista neuvosto” sanalla ”Neuvosto”.
- 43) Poistetaan 80 artiklan 1 kohdan sanat ”toisen vaiheen alusta”.
- 44) Poistetaan 83 artiklan sana ”liikennejaoston”.
- 45) Poistetaan 84 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan viittaus ”1 ja 3 kohdan”.
- 46) Sulautetaan 87 artiklan 1 kohdan kaksi alakohtaa yhdeksi kohdaksi. Uusi kohta on seuraava:
- ”1. Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan aiheelliset asetukset ja direktiivit 85 ja 86 artiklassa tarkoitettujen periaatteiden soveltamiseksi.”.
- 47) Korvataan 89 artiklan sanat ”Hetimitävönsä aloitettuaan komissio” sanalla ”Komissio”.
- 48) Poistetaan 90 artiklan jälkeen oleva otsikko ”2 jakso — Polkumyynti”.
- 49) Kumotaan 91 artikla.
- 50) Korvataan 92 artiklan edellä oleva otsikko ”3 jakso” otsikolla ”2 jakso”.
- 51) Poistetaan 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan toinen virke, joka alkaa sanoilla ”Laivanrakennusteollisuudelle tarkoitettua tukea . . .” ja päättyy sanoihin ”. . . yhteisestä kauppapolitiikasta, muuta johdu”, ja c alakohdan jäljelle jäävä teksti päättyy pilkkuun.
- 52) Poistetaan 95 artiklan kolmas alakohta.
- 53) Kumotaan 97 ja 100 b artikla.
- 54) Korvataan 101 artiklan sanat ”antaa, ensimmäisen vaiheen aikana yksimielisesti ja sen jälkeen määräenemmistöllä,” sanoilla ”antaa määräenemmistöllä” sekä poistetaan korvattavan osan jäljessä oleva pilkku.
- 55) Poistetaan 109 e artiklan 2 kohdan a alakohdan ensimmäisen luettelakohdan sanat ”, sanotun kuitenkin rajoittamatta 73 e artiklan soveltamista,”.

56) Muutetaan 109 f artikla seuraavasti:

- a) korvataan 1 kohdan toisen alakohdan sanat ”, keskuspankkien pääjohtajien komitean, jäljempänä ’pääjohtajien komitea’, tai ERI:n neuvoston suosituksesta” sanoilla ”ERI:n neuvoston suosituksesta”;
- b) poistetaan 1 kohdan neljäs alakohta eli sanat ”Pääjohtajien komitea lakkautetaan toisen vaiheen alkaessa.”;
- c) poistetaan 8 kohdan toinen alakohta, joka alkaa sanoilla ”Tapauksissa, joissa tässä sopimuksessa ...” ja joka päättyy sanoihin ”... tarkoitetaan pääjohtajien komiteaa.”.

57) Muutetaan 112 artikla seuraavasti:

- a) poistetaan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan sanat ”ennen siirtymäkauden loppua”;
- b) korvataan 1 kohdan toisen alakohdan sanat ”toisen vaiheen päättymiseen asti yksimielisesti ja sen jälkeen määräenemmistöllä” sanalla ”määräenemmistöllä” ja poistetaan korvattavien sanojen edellä ja jäljessä oleva pilkku.

58) Korvataan 129 c artiklan 1 kohdan kolmannen luetelmakohdan sanat ”sen koheesiorahaston kautta, joka 130 d artiklan mukaisesti perustetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1993” sanoilla ”130 d artiklan mukaisesti perustetun koheesiorahaston kautta”.

59) Korvataan 130 d artiklan toisen kohdan sanat ”Neuvosto perustaa samaa menettelyä noudattaen 31 päivään joulukuuta 1993 mennessä koheesiorahaston, joka” sanoilla ”Neuvoston samaa menettelyä noudattaen perustama koheesiorahasto”.

60) Korvataan 130 s artiklan 5 kohdan toisen luetelmakohdan sanat ”siitä koheesiorahastosta annettavasta taloudellisesta tuesta, joka 130 d artiklan mukaisesti perustetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1993” sanoilla ”130 d artiklan mukaisesti perustetusta koheesiorahastosta annettavasta taloudellisesta tuesta”.

61) Korvataan 130 w artiklan 3 kohdan ilmaisu ”AKT-ETY-yleissopimuksessa” ilmaisulla ”AKT-EY-yleissopimuksessa”.

62) Poistetaan 131 artiklan ensimmäisen kohdan sanat ”Belgiaan” ja ”Italiaan” ja korvataan viittaus liitteeseen IV viittauksella liitteeseen II.

63) Muutetaan 133 artikla seuraavasti:

- a) korvataan 1 kohdan sanat ”poistetaan kokonaan” sanalla ”kielletään” sekä sanat ”asteittaisesta poistamisesta” sanalla ”kieltämisestä”;

- b) korvataan 2 kohdan sanat "poistetaan asteittain" sanoilla "ovat kiellettyjä" ja poistetaan viittaukset 13, 14, 15 ja 17 artiklaan, jolloin kohta päättyy sanoihin "... 12 artiklan määräysten mukaisesti";
- c) korvataan 3 kohdan toisen alakohdan ensimmäisen virkkeen sanat "tarkoitettuja tulreja alennetaan kuitenkin asteittain siitä jäsenvaltiosta tuotavista tuotteista perittävien tullien tasolle" sanoilla "tarkoitettut tullit eivät saa olla korkeampia kuin siitä jäsenvaltiosta tuotavista tuotteista perittävät tullit" sekä poistetaan alakohdan toinen virke, joka alkaa sanoilla "Tässä sopimuksessa määrättyjä" ja päättyy sanoihin "tullessa perittävän tulin välillä";
- d) poistetaan 4 kohdan sanat "tämän sopimuksen tullessa voimaan".
- 64) Korvataan 136 artikla seuraavasti:
- "136 artikla*
- Neuvosto antaa maiden ja alueiden sekä yhteisön välisessä assosiaatiossa saatujen kokemusten ja tämän sopimuksen periaatteiden pohjalta yksimielisesti säännökset maiden ja alueiden sekä yhteisön välistä assosiaatiota koskevista säännöistä ja menettelyistä."
- 65) Muutetaan 138 artikla edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömillä vaaleilla annetun, 20 päivänä syyskuuta 1976 tehdyn neuvoston päätöksen liitteenä olevan säädöksen 1 ja 2 artiklan sekä 3 artiklan 1 kohdan sisällyttämiseksi seuraavasti; mainitun säädöksen liitettä II sovelletaan edelleen:
- a) edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömillä vaaleilla tehdyn asiakirjan 14 artiklan vuoksi vanhentuneiden 1 ja 2 kohdan teksti korvataan kyseisen asiakirjan 1 ja 2 artiklan tekstillä; uusi 1 ja 2 kohta ovat seuraavat:
- "1. Yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat Euroopan parlamenttiin valitaan yleisillä, välittömillä vaaleilla.
2. Kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrät ovat seuraavat:
Belgia	25
Tanska	16
Saksa	99
Kreikka	25
Espanja	64
Ranska	87
Irlanti	15
Italia	87
Luxemburg	6
Alankomaat	31
Itävalta	21
Portugali	25
Suomi	16
Ruotsi	22
Yhdistynyt kuningaskunta	87.

Jos tätä kohtaa muutetaan, kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrän on varmistettava yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen asianmukainen edustus.”;

- b) lisätään uuden 1 ja 2 kohdan jälkeen edellä mainitun asiakirjan 3 artiklan 1 kohdan teksti 3 kohdaksi; uusi 3 kohta on seuraava:

”3. Edustajat valitaan viideksi vuodeksi.”;

- c) nykyisestä 3 kohdasta, sellaisena kuin se on tämän sopimuksen 2 artiklalla muutettuna, tulee 4 kohta;

- d) tällöin 4 kohdasta, sellaisena kuin se on tämän sopimuksen 2 artiklalla lisättynä, tulee 5 kohta.

66) Poistetaan 158 artiklan 3 kohta.

67) Korvataan 166 artiklan ensimmäisen kohdan sanat ”liittymispäivästä” sanoilla ”1 päivästä tammikuuta 1995”.

68) Poistetaan 188 b artiklan 3 kohdan toinen alakohta, joka alkaa sanoilla ”Tilintarkastustuomioistuimen jäseniä ...” ja loppuu sanoihin ”... neljäksi vuodeksi”.

69) Poistetaan 197 artiklan toinen kohta, joka alkaa sanoilla ”Siinä on ainakin ...”.

70) Poistetaan 207 artiklan toinen, kolmas, neljäs ja viides kohta.

71) Lisätään 212 artiklan tilalle Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen 24 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan teksti; uusi 212 artikla on siten seuraava:

”212 artikla

Neuvosto vahvistaa määränemmistöllä komission ehdotuksesta ja kuultuaan niitä muita toimielimiä, joita asia koskee, Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt ja yhteisön muuta henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot.”.

72) Lisätään 218 artiklan tilalle Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen 28 artiklan ensimmäisen kohdan teksti, sellaisena kuin se on mukautettuna; uusi 218 artikla on siten seuraava:

”218 artikla

Yhteisöllä on jäsenvaltioiden alueella Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdystä pöytäkirjassa määrätyn edellytyksen ne erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen yhteisön tehtävien toteuttamiseksi. Sama koskee Euroopan keskuspankkia, Euroopan rahapolitiittista instituuttia ja Euroopan investointipankkia.”.

73) Korvataan 221 artiklan sanat ”Kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantuloa jäsenvaltiot antavat” sanoilla ”Jäsenvaltiot antavat”.

74) Sulautetaan 223 artiklan 2 ja 3 kohta ja korvataan ne seuraavasti:

”2. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta muuttaa luetteloa, jonka se on vahvistanut 15 päivänä huhtikuuta 1958 tuotteista, joihin sovelletaan 1 kohdan b alakohdtaa.”.

75) Kumotaan 226 artikla.

76) Muutetaan 227 artikla seuraavasti:

a) korvataan 3 kohdan viittaus liitteeseen IV viittauksella liitteeseen II;

b) lisätään 4 kohdan jälkeen uusi kohta seuraavasti:

”5. Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan Ahvenanmaahan Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista tehtyyn asiakirjaan liitetyn pöytäkirjan N:o 2 määräysten mukaisesti.”;

c) tällöin entisestä 5 kohdasta tulee 6 kohta ja sen d alakohhta, joka koskee Ahvenanmaata, poistetaan; c alakohdan jälkeen tulee piste.

77) Poistetaan 229 artiklan ensimmäisen kohdan sanat ”sekä tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen toimitelmiin”, jolloin jäljelle jäävä teksti päättyy pisteeseen.

78) Korvataan 234 artiklan sanat ”ennen tämän sopimuksen voimaantuloa” sanoilla ”ennen 1 päivää tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, ennen liittymispäivää”.

79) Poistetaan 241 artiklan edellä oleva otsikko ”Toimielinten järjestäytyminen”.

80) Kumotaan 241—246 artikla.

81) Lisätään 248 artiklaan uusi kohta seuraavasti:

”Tämä sopimus on liittymissopimusten nojalla todistusvoimainen myös englannin, espanjan, iirin, kreikan, portugalil, ruotsin, suomen ja tanskan kielellä laadittuina toisintoina.”.

II LIITTEET

1) Poistetaan liite I, ”Tämän sopimuksen 19 ja 20 artiklassa tarkoitettu A—G luettelo”.

2) Liitteestä II ”Luettelo, johon viitataan tämän sopimuksen 38 artiklassa” tulee liite I ja nimikkeiden 22.08:sta ja 22.09:stä kohdalla olevasta viittauksesta ”Sopimuksen liitteessä II” tulee viittaus ”Sopimuksen liitteessä I”.

3) Poistetaan liite III ”Luettelo näkymättömistä toimista, joista määrätään sopimuksen 73 h artiklassa”.

- 4) Liitteestä IV ”Merentakaiset maat ja alueet, joihin sovelletaan sopimuksen neljännen osan määräyksiä” tulee liite II. Se saatetaan ajan tasalle seuraavasti:

”LIITE II

MERENTAKAISET MAAT JA ALUEET,

joihin sovelletaan sopimuksen neljännen osan määräyksiä

— Grönlanti,	— Anguilla,
— Uusi-Kaledonia ja siihen kuuluvat alueet,	— Caymansaaret,
— Ranskan Polynesia,	— Falklandinsaaret,
— Ranskan eteläiset ja antarktiset alueet,	— Etelä-Georgia ja Eteläiset Sandwichsaaret,
— Wallis- ja Futunasaaret,	— Montserrat,
— Mayotte,	— Pitcairn,
— Saint-Pierre ja Miquelon,	— Saint Helena ja siihen kuuluvat alueet,
— Aruba,	— Antarktiksens brittiläinen alue,
— Alankomaiden Antillit:	— Intian valtameren brittiläinen alue,
— Bonaire,	— Turks- ja Caicossaaret,
— Curaçao,	— Brittiläiset Neitsytsaaret,
— Saba,	— Bermuda.”.
— Sint Eustatius,	
— Sint Maarten,	

III PÖYTÄKIRJAT JA MUUT ASIAKIRJAT

- 1) Kumotaan seuraavat pöytäkirjat ja muut asiakirjat:
- a) Pöytäkirja Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan muuttamisesta;
  - b) Pöytäkirja Saksan sisäisestä kaupasta ja siihen liittyvistä kysymyksistä;
  - c) Pöytäkirja eräistä Ranskaa koskevista määräyksistä;
  - d) Pöytäkirja Luxemburgin suurherttuakunnasta;
  - e) Pöytäkirja järjestelystä, jota sovelletaan Euroopan hiili- ja teräsyhteisön tuotteisiin Algerian ja Ranskan tasavallan merentakaisien departementtien suhteen;
  - f) Pöytäkirja kivennäisöljyistä ja eräistä niiden johdannaisista;

- g) Pöytäkirja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen soveltamisesta muualla kuin Euroopassa sijaitseviin Alankomaiden kuningaskunnan osiin;
- h) Yleissopimus merentakaisten maiden ja alueiden assosioimisesta yhteisöön;
  - Pöytäkirja banaanien tuontia koskevasta tariffikiintiöstä (Brysselin nimikkeistön nimikkeestä 08.01:stä);
  - Pöytäkirja raakakahvin tuontia koskevasta tariffikiintiöstä (Brysselin nimikkeistön nimikkeestä 09.01:stä).
- 2) Poistetaan Euroopan investointipankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan lopussa oleva luettelo allekirjoittajista.
- 3) Muutetaan Euroopan yhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehty pöytäkirja seuraavasti:
  - a) poistetaan sanat ”OVAT tätä varten nimenneet täysivaltaisiksi edustajikseen” sekä luettelo valtionpäämiehistä ja heidän täysivaltaisista edustajistaan;
  - b) poistetaan sanat ”JOTKA vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa”;
  - c) lisätään 3 artiklan neljänneksi kohdaksi Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 21 artiklan teksti, sellaisena kuin se on mukautettuna; tämä uusi neljäs kohta on seuraava:

”Yhteisön tuomioistuimen tuomareihin, julkisasiamiehiin, kirjaajaan sekä avustaviin esittelijöihin sovelletaan Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 12—15 artiklaa sekä 18 artiklaa, tämän kuitenkin rajoittamatta tuomareiden lainkäytöllistä koskemattomuutta koskevien edellisten kohtien määräysten soveltamista.”;
  - d) kumotaan 57 artikla;
  - e) poistetaan loppufraasi ”TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan”;
  - f) poistetaan luettelo allekirjoittajista.
- 4) Poistetaan Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 40 artiklan sanat ”Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehtyyn sopimukseen liitetyssä”.
- 5) Poistetaan Euroopan rahapoliittisen instituutin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 21 artiklan sanat ”Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehtyyn sopimukseen liitetyssä”.
- 6) Muutetaan Italiasta tehty pöytäkirja seuraavasti:
  - a) korvataan viimeisen kappaleen, joka alkaa sanoilla ”TUNNUSTAVAT erityisesti, että ...” viittaukset 108 ja 109 artiklaan viittauksilla 109 h ja 109 i artiklaan;

- b) poistetaan luettelo allekirjoittajista.
- 7) Muutetaan tietyistä maista peräisin olevista ja sieltä tulevista tavaroista, jotka saavat jossakin jäsenvaltiossa erityisen tuontikohtelun, tehty pöytäkirja seuraavasti:
- a) 1 kohdan johdantokappaleessa:
- korvataan sanat ”tämän sopimuksen voimaan tullessa” sanoilla ”1 päivänä tammi-kuuta 1958”;
  - liitetään sanan ”tuontiin” jälkeen a alakohdan teksti seuraavasti:
”... tuontiin Surinamesta ja Alankomaiden Antilleilta peräisin olevien ja sieltä tulevien tavaroiden tuonti Benelux-maihin”;
- b) poistetaan 1 kohdan a, b ja c alakohta;
- c) korvataan 3 kohdan sanat ”Ensimmäisen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta jäsenvaltiot antavat” sanoilla ”Jäsenvaltiot antavat”;
- d) poistetaan luettelo allekirjoittajista.
- 8) Muutetaan Alankomaiden Antilleilla jalostettujen maaöljytuotteiden tuonnista Euroopan yhteisöön tehty pöytäkirja seuraavasti:
- a) poistetaan loppufraasi ”TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan”;
- b) poistetaan luettelo allekirjoittajista.
- 9) Kumotaan Grönlantia koskevista erityisjärjestelyistä tehdyn pöytäkirjan 3 artikla.

7 artikla

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen vanhentuneiden määräysten poistamiseksi sekä sen tiettyjen määräysten mukauttamiseksi muutetaan Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimus, mukaan lukien sen liitteet, pöytäkirjat ja muut asiakirjat, tämän artiklan mukaisesti.

I SOPIMUKSEN ARTIKLOJEN TEKSTI

- 1) Poistetaan 2 artiklan toisen kohdan sana ”asteittain”.
- 2) Poistetaan 4 artiklan johdantokappaleen sanat ”poistetaan ja”.
- 3) Muutetaan 7 artikla seuraavasti:
- a) korvataan ensimmäisen luetelmakohdan sanat ”KORKEA VIRANOMAINEN, jäljempänä ’komissio’ ” sanalla ”KOMISSIO”;

- b) korvataan toisen luetelmakohdan sanat "YHTEINEN EDUSTAJAKOKOUS, jäljempänä 'Euroopan parlamentti'" sanoilla "EUROOPAN PARLAMENTTI";
- c) korvataan kolmannen luetelmakohdan sanat "ERITYINEN MINISTERINEUVOSTO, jäljempänä 'neuvosto'" sanalla "NEUVOSTO".
- 4) Poistetaan 10 artiklan 3 kohta.
- 5) Poistetaan 16 artiklan ensimmäinen ja toinen kohta.
- 6) Muutetaan 21 artikla edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömällä vaaleilla annetun, 20 päivänä syyskuuta 1976 tehdyn neuvoston päätöksen liitteenä olevan säädöksen 1 ja 2 artiklan sekä 3 artiklan 1 kohdan sisällyttämiseksi seuraavasti; mainitun säädöksen liitettä II sovelletaan edelleen:
- a) edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömällä vaaleilla tehdyn asiakirjan 14 artiklan vuoksi vanhentuneiden 1 ja 2 kohdan teksti korvataan kyseisen asiakirjan 1 ja 2 artiklan tekstillä; uusi 1 ja 2 kohta ovat seuraavat:
- "1. Yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat Euroopan parlamenttiin valitaan yleisillä, välittömällä vaaleilla.
2. Kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrät ovat seuraavat:
Belgia	25
Tanska	16
Saksa	99
Kreikka	25
Espanja	64
Ranska	87
Irlanti	15
Italia	87
Luxemburg	6
Alankomaat	31
Itävalta	21
Portugali	25
Suomi	16
Ruotsi	22
Yhdistynyt kuningaskunta	87.

Jos tätä kohtaa muutetaan, kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrän on varmistettava yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen asianmukainen edustus."

b) lisätään uuden 1 ja 2 kohdan jälkeen edellä mainitun asiakirjan 3 artiklan 1 kohdan teksti 3 kohdaksi seuraavasti:

”3. Edustajat valitaan viideksi vuodeksi.”;

c) tällöin nykyisestä 3 kohdasta, sellaisena kuin se on tämän sopimuksen 3 artiklalla muutettuna, tulee 4 kohta;

d) tällöin 4 kohdasta, sellaisena kuin se on tämän sopimuksen 3 artiklalla lisättynä, tulee 5 kohta.

7) Korvataan 32 a artiklan ensimmäisen kohdan sana ”liittymispäivästä” ilmaisulla ”1 päivästä tammikuuta 1995”.

8) Poistetaan 45 b artiklan 3 kohdan toinen alakohta, joka alkaa sanoilla ”Tilintarkastustuomioistuimen jäseniä ...” ja loppuu sanoihin ”... neljäksi vuodeksi”.

9) Lisätään 50 artiklaan uudeksi 4 ja 5 kohdaksi Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen 20 artiklan 2 ja 3 kohdan teksti mukautettuna; uusi 4 ja 5 kohta ovat seuraavat:

”4. Edellä 49 artiklassa tarkoitettujen maksujen kattama osuus yhteisöjen talousarvion menoista vahvistetaan 18 miljoonaksi laskentayksiköksi.

Komissio toimittaa vuosittain neuvostolle kertomuksen, jonka perusteella neuvosto tarkastelee, onko edellä mainittua lukua syytä mukauttaa yhteisöjen talousarviossa tapahtuneeseen kehitykseen. Neuvosto päättää asiasta 28 artiklan neljännen kohdan ensimmäisessä virkkeessä määrätyllä enemmistöllä. Tämä mukautus tehdään tämän sopimuksen soveltamisesta johtuvissa menoissa tapahtuneen kehityksen arvioinnin perusteella.

5. Komissio osoittaa yhteisöjen talousarvion menojen kattamiseksi tarkoitettun osan maksuista kyseisen talousarvion toteuttamiseen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 209 artiklan b alakohdan sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 183 artiklan b alakohdan nojalla annetuissa varainhoitoasetuksissa säädetyn aikataulun mukaisesti.”.

10) Kumotaan 52 artikla.

11) Lisätään 76 artiklan tilalle Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen 28 artiklan ensimmäisen kohdan teksti, sellaisena kuin se on mukautettuna; uusi 76 artikla on seuraava:

”76 artikla

Yhteisöllä on jäsenvaltioiden alueella Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdystä pöytäkirjassa määrätyin edellytyksin ne erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen yhteisön tehtävien toteuttamiseksi.”.

12) Muutetaan 79 artikla seuraavasti:

a) poistetaan ensimmäisen kohdan viimeinen virke, joka alkaa sanoilla ”Saarlandia koskeva” ja loppuu sanoihin ”tämän sopimuksen liitteenä” ja korvataan poistettavan tekstin edellä oleva puolipiste pisteellä;

- b) lisätään ensimmäisen kohdan jälkeen uusi toinen kohta seuraavasti:
- ”Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan Ahvenanmaahan Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista tehtyyn asiakirjaan liitetyn pöytäkirjan N:o 2 määräysten mukaisesti.”;
- c) korvataan nykyisen toisen kohdan johdantokappaleen sanat ”edellä olevassa kohdassa” sanoilla ”edellä olevissa kohdissa”;
- d) poistetaan nykyisen toisen kohdan d alakohhta, joka koskee Ahvenanmaata, ja tällöin c alakohhta loppuu pisteeseen.
- 13) Korvataan 84 artiklan sanat ”sen liitteiden ja liitteenä olevien pöytäkirjojen sekä siirtymämääräyksistä tehdyn yleissopimuksen” sanoilla ”sen liitteiden ja liitteenä olevien pöytäkirjojen”.
- 14) Kumotaan 85 artikla.
- 15) Korvataan 93 artiklan sanat ”Euroopan taloudellisen yhteistyöjärjestön” sanoilla ”taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön”.
- 16) Korvataan 95 artiklan kolmannen kohdan alussa olevat sanat ”Jos siirtymämääräyksistä tehdyssä yleissopimuksessa määrätyn siirtymäkauden päätyttyä saatujen” sanoilla ”Jos saatujen”.
- 17) Korvataan 97 artiklan ainoa virke ”Tämä sopimus on tehty viidenkymmenen vuoden ajaksi sen voimaantulosta” virkkeellä ”Tämän sopimuksen voimassaolo päättyy 23 päivänä heinäkuuta 2002”.

II LIITTEEN III ”Erikoisteräket” TEKSTI

Poistetaan liitteen III lopussa olevat valtionpäämiesten täysivaltaisten edustajien nimikirjaimet.

III PÖYTÄKIRJAT JA MUUT SOPIMUKSEN LIITTEENÄ OLEVAT ASIAKIRJAT

- 1) Kumotaan seuraavat asiakirjat:
- a) Saksan liittotasavallan hallituksen ja Ranskan tasavallan hallituksen välinen Saarlandia koskeva kirjeenvaihto;
- b) yleissopimus siirtymämääräyksistä.
- 2) Muutetaan Euroopan hiili- ja teräsyhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehty pöytäkirja seuraavasti:
- a) korvataan pöytäkirjan I ja II osastot Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn Euroopan yhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan I ja II osastoilla;

- b) kumotaan 56 artikla ja poistetaan sitä edeltävä otsake "Siirtymämääräys";
  - c) poistetaan luettelo allekirjoittajista.
- 3) Muutetaan suhteista Euroopan neuvostoon tehty pöytäkirja seuraavasti:
- a) kumotaan 1 artikla;
  - b) poistetaan luettelo allekirjoittajista.

8 artikla

Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen vanhentuneiden määräysten poistamiseksi sekä sen tiettyjen määräysten mukauttamiseksi Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimus, mukaan lukien sen liitteet ja pöytäkirjat, muutetaan tämän artiklan mukaisesti.

I SOPIMUKSEN ARTIKLOJEN TEKSTI

- 1) Korvataan 76 artiklan toisen kohdan sanat "tämän sopimuksen voimaantulosta" ilmaisulla "1 päivästä tammikuuta 1958".
- 2) Korvataan 93 artiklan ensimmäisen kohdan johdantokappaleen sanat "poistavat yhden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta kaikki" sanoilla "kieltävät kaikki".
- 3) Kumotaan 94 ja 95 artikla.
- 4) Korvataan 98 artiklan toisen kohdan alussa olevat sanat "Kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta neuvosto" sanalla "Neuvosto".
- 5) Kumotaan 100 artikla.
- 6) Muutetaan 104 artikla seuraavasti:
  - a) korvataan ensimmäisen kohdan sanat "tämän sopimuksen tultua voimaan" ilmaisulla "1 päivän tammikuuta 1958 jälkeen tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, liittymispäivän jälkeen";
  - b) korvataan toisen kohdan sanat "tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen" sanoilla "ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen päivien jälkeen".

7) Muutetaan 105 artikla seuraavasti:

- a) korvataan ensimmäisen kohdan sanat "ennen tämän sopimuksen voimaantuloa" ilmaisulla "ennen 1 päivää tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, ennen liittymispäivää". Saman kohdan lopussa olevat sanat "tämän sopimuksen voimaantulosta." korvataan sanoilla "mainituista päivistä.";
- b) korvataan toisen kohdan sanat "tämän sopimuksen allekirjoittamisen ja sen voimaantulon välisenä aikana" ilmaisulla "25 päivän maaliskuuta 1957 ja 1 päivän tammikuuta 1958 välisenä aikana tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, liittymisasiakirjan allekirjoittamisen ja liittymispäivän välisenä aikana".

8) Korvataan 106 artiklan ensimmäisen kohdan sanat "ennen tämän sopimuksen voimaantuloa" ilmaisulla "ennen 1 päivää tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, ennen liittymispäivää".

9) Muutetaan 108 artikla edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömillä vaaleilla annetun, 20 päivänä syyskuuta 1976 tehdyn neuvoston päätöksen liitteenä olevan säädöksen 1 ja 2 artiklan sekä 3 artiklan 1 kohdan sisällyttämiseksi seuraavasti; mainitun säädöksen liitettä II sovelletaan edelleen:

- a) edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömillä vaaleilla tehdyn asiakirjan 14 artiklan vuoksi vanhentuneiden 1 ja 2 kohdan teksti korvataan kyseisen asiakirjan 1 ja 2 artiklan tekstillä; uusi 1 ja 2 kohta ovat seuraavat:

"1. Yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen edustajat Euroopan parlamenttiin valitaan yleisillä, välittömillä vaaleilla.

2. Kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrät ovat seuraavat:

Belgia	25
Tanska	16
Saksa	99
Kreikka	25
Espanja	64
Ranska	87
Irlanti	15
Italia	87
Luxemburg	6
Alankomaat	31
Itävalta	21
Portugali	25
Suomi	16
Ruotsi	22
Yhdistynyt kuningaskunta	87.

Jos tätä kohtaa muutetaan, kustakin jäsenvaltiosta valittavien edustajien määrän on varmistettava yhteisöksi yhdistyneiden valtioiden kansojen asianmukainen edustus.”

- b) lisätään uuden 1 ja 2 kohdan jälkeen edellä mainitun asiakirjan 3 artiklan 1 kohdan teksti 3 kohdaksi seuraavasti:

”3. Edustajat valitaan viideksi vuodeksi.”;

- c) tällöin nykyisestä 3 kohdasta, sellaisena kuin se on tämän sopimuksen 4 artiklalla muutettuna, tulee 4 kohta;

- d) tällöin 4 kohdasta, sellaisena kuin se on tämän sopimuksen 4 artiklalla lisättyinä, tulee 5 kohta.

- 10) Poistetaan 127 artiklan 3 kohta.

- 11) Korvataan 138 artiklan ensimmäisen kohdan sana ”liittymispäivästä” ilmaisulla ”1 päivästä tammikuuta 1995”.

- 12) Poistetaan 160 b artiklan 3 kohdan toinen alakohta, joka alkaa sanoilla ”Tilintarkastustuomioistuimen jäseniä ...” ja loppuu sanoihin ”... vain neljäksi vuodeksi.”.

- 13) Poistetaan 181 artiklan toinen, kolmas ja neljäs kohta.

- 14) Lisätään 191 artiklan tilalle Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen 28 artiklan ensimmäisen kohdan teksti, sellaisena kuin se on mukautettuna; tämä uusi 191 artikla on seuraava:

”191 artikla

Yhteisöllä on jäsenvaltioiden alueella Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyssä pöytäkirjassa määrättyin edellytyksin ne erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen yhteisön tehtävien toteuttamiseksi.”.

- 15) Muutetaan 198 artikla seuraavasti:

- a) lisätään toisen kohdan jälkeen uusi kolmas kohta seuraavasti:

”Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan Ahvenanmaahan Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymiseshdoista tehtyyn asiakirjaan liitetyn pöytäkirjan N:o 2 määräysten mukaisesti.”;

- b) poistetaan nykyisen kolmannen kohdan e alakohta, joka koskee Ahvenanmaata, ja tällöin d alakohta loppuu pisteeseen.

- 16) Korvataan 199 artiklan ensimmäisen kohdan sanat ”tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen” sanoilla ”Maailman kauppajärjestön”.

- 17) Kumotaan kuudes osasto "Alkuvaihetta koskevat määräykset", joka sisältää 1 jakson "Toimielinten järjestäytyminen", 2 jakson "Sopimuksen soveltamista koskevat alustavat määräykset" ja 3 jakson "Siirtymäsäännökset", ja 209—223 artikla.
- 18) Lisätään 225 artiklaan uusi kohta seuraavasti:

"Tämä sopimus on liittymissopimusten nojalla todistusvoimainen myös englannin, espanjan, iirin, kreikan, portugalin, ruotsin, suomen ja tanskan kielellä laadittuina toisintoina."

II LIITTEET

Poistetaan liite V "Ensimmäinen tutkimus- ja koulutusohjelma, jota tarkoitetaan sopimuksen 215 artiklassa" ja siinä oleva taulukko "Erittely pääotsikoittain ...".

III PÖYTÄKIRJAT

- 1) Kumotaan Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen soveltamisesta Alankomaiden kuningaskunnan Euroopan ulkopuolella sijaitseviin osiin tehty pöytäkirja.
- 2) Muutetaan Euroopan atomienergiayhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehty pöytäkirja seuraavasti:
- a) poistetaan sanat "OVAT tätä varten nimenneet täysivaltaisiksi edustajikseen" sekä luettelo valtionpäämiehistä ja heidän täysivaltaisista edustajistaan;
  - b) poistetaan sanat "JOTKA, vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa";
  - c) lisätään 3 artiklan neljänneksi kohdaksi, joka on kumottu Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen 28 artiklan toisella kohdalla, Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 21 artiklan teksti, sellaisena kuin se on mukautettuna; uusi neljäs kohta on seuraava:

"Yhteisön tuomioistuimen tuomareihin, julkisasiamiehiin, kirjaajaan sekä avustaviin esittelijöihin sovelletaan Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 12—15 artiklaa sekä 18 artiklaa, tämän kuitenkin rajoittamatta tuomareiden lainkäyttöllistä koskemattomuutta koskevien edellisten kohtien määräysten soveltamista."
  - d) kumotaan 58 artikla;
  - e) poistetaan loppufrasi "TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan";
  - f) poistetaan luettelo allekirjoittajista.

9 artikla

1. Kumotaan tietyistä Euroopan yhteisöille yhteisistä toimielimistä 25 päivänä maaliskuuta 1957 tehty yleissopimus sekä Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission

perustamisesta 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehty sopimus, mukaan lukien sen päätösasiakirja, mutta lukuun ottamatta 5 kohdassa mainittua pöytäkirjaa, sanotun kuitenkin rajoittamatta niissä olevien määräysten olennaisen sisällön säilyttämistä koskevien jäljempänä olevien artiklojen soveltamista.

2. Euroopan yhteisön perustamissopimuksella, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksella ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksella Euroopan parlamentille, neuvostolle, komissiolle, yhteisöjen tuomioistuimelle ja tilintarkastustuomioistuimelle uskottuja valtuuksia ja toimivaltaa käyttävät yhteiset toimielimet kyseisissä sopimuksissa ja tässä artiklassa määrätyin, kutakin toimielintä koskevin edellytyksin.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksella ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksella talous- ja sosiaalikomitealle uskottuja tehtäviä hoitaa yhteinen komitea kyseisten sopimusten määräysten mukaisesti. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 193 ja 197 artiklaa sovelletaan tähän komiteaan.

3. Euroopan yhteisöjen virkamiehet ja muu henkilöstö ovat osa näiden yhteisöjen yhteistä hallintoa ja heitä koskevat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 212 artiklan mukaisesti annetut säännökset.

4. Euroopan yhteisöillä on jäsenvaltioiden alueella 5 artiklassa tarkoitetussa pöytäkirjassa määrätyin edellytyksin ne erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen yhteisön tehtävien toteuttamiseksi. Sama koskee Euroopan keskuspankkia, Euroopan rahapoliittista instituuttia ja Euroopan investointipankkia.

5. Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehtyyn pöytäkirjaan lisätään 23 artikla, sellaisena kuin siitä määrätään kyseisen pöytäkirjan muuttamisesta tehdyssä pöytäkirjassa: artikla on seuraava:

”23 artikla

Tätä pöytäkirjaa sovelletaan myös Euroopan keskuspankkiin, sen toimielinten jäseniin ja sen henkilöstöön, tämän kuitenkin rajoittamatta Euroopan keskuspankkijärjestelmästä ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan määräysten soveltamista.

Euroopan keskuspankki vapautetaan kaikista veroista ja veronluonteisista maksuista sen pääomaa korotettaessa sekä erilaisista siihen mahdollisesti liittyvistä muodollisuuksista valtiossa, jossa pankin päämaja sijaitsee. Pankin ja sen toimielinten Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön mukaisesti harjoittama toiminta ei ole liikevaihtoveron alaista.

Edellä olevia määräyksiä sovelletaan myös Euroopan rahapoliittiseen instituuttiin. Instituutin lakkauttamisen tai selvitystilaan asettamisen yhteydessä ei kanneta veroa.”

6. Euroopan yhteisön tulot ja menot, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön hallintomenot ja niihin liittyvät tulot sekä Euroopan atomienergiayhteisön tulot ja menot, lukuun ottamatta hankintakeskuksen ja yhteisyritysten tuloja ja menoja, otetaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon näiden kolmen yhteisön perustamissopimuksissa määrätyllä tavalla.

7. Jäsenvaltioiden hallitusten edustajat vahvistavat yhteisellä sopimuksella tarvittavat määräykset tiettyjen Luxemburgin suurherttuakuntaa koskevien sellaisten erityiskysymysten sääntelemiseksi, jotka aiheutuvat Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta, tämän kuitenkin rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 216 artiklan, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen 77 artiklan, Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 189 artiklan ja Euroopan investointipankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 1 artiklan 2 kohdan soveltamista.

10 artikla

1. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen, sellaisina kuin ne olivat voimassa ennen tämän Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa, vanhentuneiden määräysten tässä osassa tehdyllä kumoamisella tai poistamisella ja niiden tiettyjen määräysten mukauttamisella ei muuteta näiden perustamissopimusten määräysten oikeusvaikutuksia, erityisesti niihin olennaisesti liittyvistä määräajoista johtuvia oikeusvaikutuksia, eikä liittymissopimusten määräysten oikeusvaikutuksia.

2. Mainittujen sopimusten nojalla annettujen voimassa olevien säädösten oikeusvaikutus ei muutu.

3. Mitä edellä määrätään, sovelletaan myös Euroopan yhteisöille yhteisistä toimielimistä 25 päivänä maaliskuuta 1957 tehdyn yleissopimuksen sekä Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyn sopimuksen kumoamiseen.

11 artikla

Yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa ja kyseisen toimivallan käyttöä koskevia Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräyksiä sovelletaan tämän osan sekä 9 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan määräyksiin.

KOLMAS OSA

YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

12 artikla

1. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artiklat, osastot ja jaksot, sellaisina kuin ne ovat tällä sopimuksella muutettuina, numeroidaan uudelleen tämän sopimuksen liitteenä olevien ja tämän sopimuksen erottamattoman osan muodostavien vastaavuustaulukoiden mukaisesti.

2. Vastaavasti mukautetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloissa, osastoissa ja jaksoissa olevat viittaukset toisiinsa. Samoin mukautetaan myös muihin yhteisön perussopimuksiin sisältyvät viittaukset mainittujen sopimusten artikloihin, osastoihin ja jaksoihin.

3. Muissa asiakirjoissa tai säädöksissä olevia viittauksia tässä kohdassa tarkoitettujen sopimusten artikloihin, osastoihin ja jaksoihin pidetään viittauksina 1 kohdan nojalla uudelleen numeroituihin sopimuksen artikloihin, osastoihin ja jaksoihin, ja vastaavasti tietyillä 6 artiklan määräyksillä uudelleen numeroituihin näiden artiklojen kohtiin.

4. Muissa asiakirjoissa tai säädöksissä olevia viittauksia 7 ja 8 artiklassa tarkoitettujen sopimusten artiklojen kohtiin pidetään viittauksina näihin kohtiin sellaisina kuin ne ovat mainittujen 7 ja 8 artiklan tietyillä määräyksillä uudelleen numeroituina.

13 artikla

Tämä sopimus on tehty rajoittamattomaksi ajaksi.

14 artikla

1. Korkeat sopimuspuolet ratifioivat tämän sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Ratifioimiskirjat talletetaan Italian tasavallan hallituksen huostaan.

2. Tämä sopimus tulee voimaan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun viimeisenä tämän muodollisuuden suorittava allekirjoittajavaltio on tallettanut ratifioimiskirjansa.

15 artikla

Tämä sopimus, joka on tehty yhtenä alkuperäiskappaleena englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalín, ranskan, ruotsin, saksan, suomen ja tanskan kielellä ja jonka teksti kullakin kielellä on yhtä todistusvoimainen, talletetaan Italian tasavallan hallituksen arkistoon, ja tämä hallitus toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä muiden allekirjoittajavaltioiden hallituksille.

En fe de lo cual, los plenipotenciarios abajo firmantes suscriben el presente Tratado.

Til bekræftelse heraf har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne traktat.

Zu Urkund dessen haben die unterzeichneten Bevollmächtigten ihre Unterschriften unter diesen Vertrag gesetzt.

Εἰς πίστωση τῶν ἀνωτέρω, οἱ υπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι υπέγραψαν τὴν παρούσα Συνθήκη.

In witness whereof the undersigned Plenipotentiaries have signed this Treaty.

En foi de quoi, les plénipotentiaires soussignés ont apposé leurs signatures au bas du présent traité.

Dá fhianú sin, chuir na Lánchumhachtaigh thíos-sínithe a lámh leis an gConradh seo.

In fede di che, i plenipotenziari sottoscritti hanno apposto le loro firme in calce al presente trattato.

Ten blijke waarvan de ondergetekende gevolmachtigden hun handtekening onder dit Verdrag hebben gesteld.

Em fé do que, os plenipotenciários abaixo assinados apuseram as suas assinaturas no presente Tratado.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Til bevis härpå har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta fördrag.

Hecho en Amsterdam, el dos de octubre de mil novecientos noventa y siete.

Udfærdiget i Amsterdam, den anden oktober nittenhundrede og syvoghalvfems.

Geschehen zu Amsterdam am zweiten Oktober neunzehnhundertsiebenundneunzig.

Έγινε στο Άμστερνταμ, στις δύο Οκτωβρίου του έτους χίλια εννιακόσια ενενήντα επτά.

Done at Amsterdam this second day of October in the year one thousand nine hundred and ninety-seven.

Fait à Amsterdam, le deux octobre de l'an mil neuf cent quatre-vingt-dix-sept.

Arna dhéanamh in Amstardam ar an dara lá de Dheireadh Fómhair sa bhliain míle naoi gcéad nócha a seacht.

Fatto ad Amsterdam, addì due ottobre millenovecentonovantasette.

Gedaan te Amsterdam, de tweede oktober negentienhonderd zevenennegentig.

Feito em Amesterdão, em dois de Outubro de mil novecentos e noventa e sete.

Tehty Amsterdmissa 2 päivänä lokakuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäseitsemän.

Utfärdat i Amsterdam den andra oktober år nittonhundranittiosju.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
Für Seine Majestät den König der Belgier

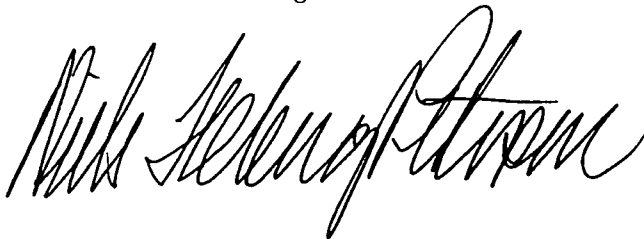

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

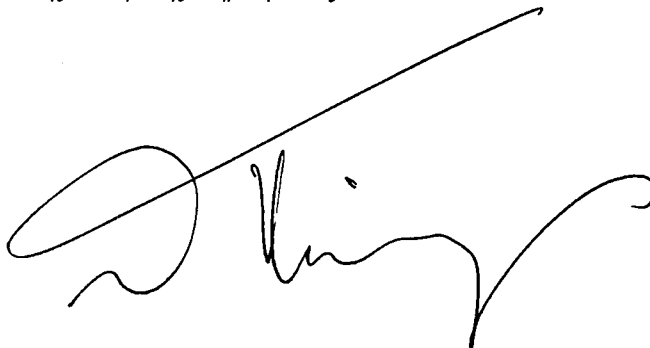
For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

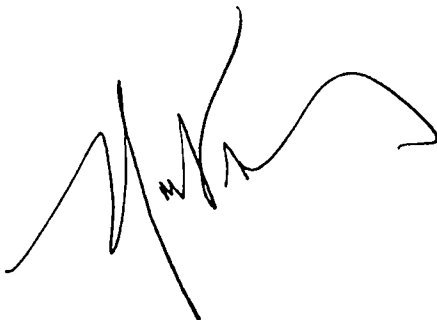
Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

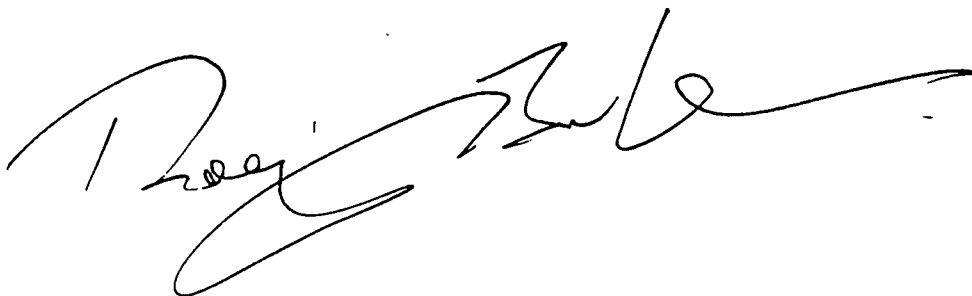
Por Su Majestad el Rey de España

Pour le Président de la République française

Thar ceann an Choimisiúin arna údarú le hAirteagal 14 de Bhunreacht na hÉireann chun cumhachtaí agus feidhmeanna Uachtarán na hÉireann a oibriú agus a chomhlíonadh
For the Commission authorised by Article 14 of the Constitution of Ireland to exercise and perform the powers and functions of the President of Ireland

Per il Presidente della Repubblica italiana

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Scalfaro', written in a cursive style.

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jean', written in a cursive style.

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Beatrix', written in a cursive style.

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Franz Josef Strauss', written in a cursive style.

Pelo Presidente da República Portuguesa

João Gama

Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
För Republiken Finlands President

Tarja Halonen

För Hans Majestät Konungen av Sverige

Lena Hjelm-Wallén

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Douglas Henderson.

LIITE

AMSTERDAMIN SOPIMUKSEN 12 ARTIKLASSA TARKOITETTU
VASTAAVUUSTAULUKKO

A. Sopimus Euroopan unionista

Aiempi numerointi	Uusi numerointi	Aiempi numerointi	Uusi numerointi
I OSASTO	I OSASTO	VI OSASTO (***)	VI OSASTO
A artikla	1 artikla	K.1 artikla	29 artikla
B artikla	2 artikla	K.2 artikla	30 artikla
C artikla	3 artikla	K.3 artikla	31 artikla
D artikla	4 artikla	K.4 artikla	32 artikla
E artikla	5 artikla	K.5 artikla	33 artikla
F artikla	6 artikla	K.6 artikla	34 artikla
F.1 artikla (*)	7 artikla	K.7 artikla	35 artikla
II OSASTO	II OSASTO	K.8 artikla	36 artikla
G artikla	8 artikla	K.9 artikla	37 artikla
III OSASTO	III OSASTO	K.10 artikla	38 artikla
H artikla	9 artikla	K.11 artikla	39 artikla
IV OSASTO	IV OSASTO	K.12 artikla	40 artikla
I artikla	10 artikla	K.13 artikla	41 artikla
V OSASTO (***)	V OSASTO	K.14 artikla	42 artikla
J.1 artikla	11 artikla	VI a OSASTO (**)	VII OSASTO
J.2 artikla	12 artikla	K.15 artikla	43 artikla
J.3 artikla	13 artikla	K.16 artikla (*)	44 artikla
J.4 artikla	14 artikla	K.17 artikla (*)	45 artikla
J.5 artikla	15 artikla	VII OSASTO	VIII OSASTO
J.6 artikla	16 artikla	L artikla	46 artikla
J.7 artikla	17 artikla	M artikla	47 artikla
J.8 artikla	18 artikla	N artikla	48 artikla
J.9 artikla	19 artikla	O artikla	49 artikla
J.10 artikla	20 artikla	P artikla	50 artikla
J.11 artikla	21 artikla	Q artikla	51 artikla
J.12 artikla	22 artikla	R artikla	52 artikla
J.13 artikla	23 artikla	S artikla	53 artikla
J.14 artikla	24 artikla		
J.15 artikla	25 artikla		
J.16 artikla	26 artikla		
J.17 artikla	27 artikla		
J.18 artikla	28 artikla		

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

(**) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi osasto.

(***) Amsterdamin sopimuksella uudelleen muokattu osasto.

B. Euroopan yhteisön perustamissopimus

Aiempi numerointi	Uusi numerointi	Aiempi numerointi	Uusi numerointi
ENSIMMÄINEN OSA	ENSIMMÄINEN OSA	1 LUKU	1 LUKU
1 artikla	1 artikla	1 jakso (poistettu)	—
2 artikla	2 artikla	12 artikla	25 artikla
3 artikla	3 artikla	13 artikla (kumottu)	—
3 a artikla	4 artikla	14 artikla (kumottu)	—
3 b artikla	5 artikla	15 artikla (kumottu)	—
3 c artikla (*)	6 artikla	16 artikla (kumottu)	—
4 artikla	7 artikla	17 artikla (kumottu)	—
4 a artikla	8 artikla	2 jakso (poistettu)	—
4 b artikla	9 artikla	18 artikla (kumottu)	—
5 artikla	10 artikla	19 artikla (kumottu)	—
5 a artikla (*)	11 artikla	20 artikla (kumottu)	—
6 artikla	12 artikla	21 artikla (kumottu)	—
6 a artikla (*)	13 artikla	22 artikla (kumottu)	—
7 artikla (kumottu)	—	23 artikla (kumottu)	—
7 a artikla	14 artikla	24 artikla (kumottu)	—
7 b artikla (kumottu)	—	25 artikla (kumottu)	—
7 c artikla	15 artikla	26 artikla (kumottu)	—
7 d artikla (*)	16 artikla	27 artikla (kumottu)	—
TOINEN OSA	TOINEN OSA	28 artikla	26 artikla
8 artikla	17 artikla	29 artikla	27 artikla
8 a artikla	18 artikla		
8 b artikla	19 artikla		
8 c artikla	20 artikla		
8 d artikla	21 artikla		
8 e artikla	22 artikla		
KOLMAS OSA	KOLMAS OSA	2 LUKU	2 LUKU
I OSASTO	I OSASTO	30 artikla	28 artikla
9 artikla	23 artikla	31 artikla (kumottu)	—
10 artikla	24 artikla	32 artikla (kumottu)	—
11 artikla (kumottu)	—	33 artikla (kumottu)	—
		34 artikla	29 artikla
		35 artikla (kumottu)	—
		36 artikla	30 artikla
		37 artikla	31 artikla

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

Aiempi numerointi	Uusi numerointi
II OSASTO	II OSASTO
38 artikla	32 artikla
39 artikla	33 artikla
40 artikla	34 artikla
41 artikla	35 artikla
42 artikla	36 artikla
43 artikla	37 artikla
44 artikla (kumottu)	—
45 artikla (kumottu)	—
46 artikla	38 artikla
47 artikla (kumottu)	—
III OSASTO	III OSASTO
1 LUKU	1 LUKU
48 artikla	39 artikla
49 artikla	40 artikla
50 artikla	41 artikla
51 artikla	42 artikla
2 LUKU	2 LUKU
52 artikla	43 artikla
53 artikla (kumottu)	—
54 artikla	44 artikla
55 artikla	45 artikla
56 artikla	46 artikla
57 artikla	47 artikla
58 artikla	48 artikla
3 LUKU	3 LUKU
59 artikla	49 artikla
60 artikla	50 artikla
61 artikla	51 artikla
62 artikla (kumottu)	—
63 artikla	52 artikla
64 artikla	53 artikla
65 artikla	54 artikla
66 artikla	55 artikla
4 LUKU	4 LUKU
67 artikla (kumottu)	—
68 artikla (kumottu)	—

Aiempi numerointi	Uusi numerointi
69 artikla (kumottu)	—
70 artikla (kumottu)	—
71 artikla (kumottu)	—
72 artikla (kumottu)	—
73 artikla (kumottu)	—
73 a artikla (kumottu)	—
73 b artikla	56 artikla
73 c artikla	57 artikla
73 d artikla	58 artikla
73 e artikla (kumottu)	—
73 f artikla	59 artikla
73 g artikla	60 artikla
73 h artikla (kumottu)	—
III a OSASTO (**)	IV OSASTO
73 i artikla (*)	61 artikla
73 j artikla (*)	62 artikla
73 k artikla (*)	63 artikla
73 l artikla (*)	64 artikla
73 m artikla (*)	65 artikla
73 n artikla (*)	66 artikla
73 o artikla (*)	67 artikla
73 p artikla (*)	68 artikla
73 q artikla (*)	69 artikla
IV OSASTO	V OSASTO
74 artikla	70 artikla
75 artikla	71 artikla
76 artikla	72 artikla
77 artikla	73 artikla
78 artikla	74 artikla
79 artikla	75 artikla
80 artikla	76 artikla
81 artikla	77 artikla
82 artikla	78 artikla
83 artikla	79 artikla
84 artikla	80 artikla

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

(**) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi osasto.

Aiempi numerointi	Uusi numerointi
V OSASTO	VI OSASTO
1 LUKU	1 LUKU
1 JAKSO	1 JAKSO
85 artikla	81 artikla
86 artikla	82 artikla
87 artikla	83 artikla
88 artikla	84 artikla
89 artikla	85 artikla
90 artikla	86 artikla
2 jakso (poistettu)	—
91 artikla (kumottu)	—
3 JAKSO	2 JAKSO
92 artikla	87 artikla
93 artikla	88 artikla
94 artikla	89 artikla
2 LUKU	2 LUKU
95 artikla	90 artikla
96 artikla	91 artikla
97 artikla (kumottu)	—
98 artikla	92 artikla
99 artikla	93 artikla
3 LUKU	3 LUKU
100 artikla	94 artikla
100 a artikla	95 artikla
100 b artikla (kumottu)	—
100 c artikla (kumottu)	—
100 d artikla (kumottu)	—
101 artikla	96 artikla
102 artikla	97 artikla
VI OSASTO	VII OSASTO
1 LUKU	1 LUKU
102 a artikla	98 artikla
103 artikla	99 artikla
103 a artikla	100 artikla

Aiempi numerointi	Uusi numerointi
104 artikla	101 artikla
104 a artikla	102 artikla
104 b artikla	103 artikla
104 c artikla	104 artikla
2 LUKU	2 LUKU
105 artikla	105 artikla
105 a artikla	106 artikla
106 artikla	107 artikla
107 artikla	108 artikla
108 artikla	109 artikla
108 a artikla	110 artikla
109 artikla	111 artikla
3 LUKU	3 LUKU
109 a artikla	112 artikla
109 b artikla	113 artikla
109 c artikla	114 artikla
109 d artikla	115 artikla
4 LUKU	4 LUKU
109 e artikla	116 artikla
109 f artikla	117 artikla
109 g artikla	118 artikla
109 h artikla	119 artikla
109 i artikla	120 artikla
109 j artikla	121 artikla
109 k artikla	122 artikla
109 l artikla	123 artikla
109 m artikla	124 artikla
VI a OSASTO (**)	VIII OSASTO
109 n artikla (*)	125 artikla
109 o artikla (*)	126 artikla
109 p artikla (*)	127 artikla
109 q artikla (*)	128 artikla
109 r artikla (*)	129 artikla
109 s artikla (*)	130 artikla
VII OSASTO	IX OSASTO
110 artikla	131 artikla
111 artikla (kumottu)	—
112 artikla	132 artikla
113 artikla	133 artikla

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

(**) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi osasto.

Aiempi numerointi	Uusi numerointi
114 artikla (kumottu)	—
115 artikla	134 artikla
VII a OSASTO (**)	X OSASTO
116 artikla (*)	135 artikla
VIII OSASTO	XI OSASTO
1 LUKU (***)	1 LUKU
117 artikla	136 artikla
118 artikla	137 artikla
118 a artikla	138 artikla
118 b artikla	139 artikla
118 c artikla	140 artikla
119 artikla	141 artikla
119 a artikla	142 artikla
120 artikla	143 artikla
121 artikla	144 artikla
122 artikla	145 artikla
2 LUKU	2 LUKU
123 artikla	146 artikla
124 artikla	147 artikla
125 artikla	148 artikla
3 LUKU	3 LUKU
126 artikla	149 artikla
127 artikla	150 artikla
IX OSASTO	XII OSASTO
128 artikla	151 artikla
X OSASTO	XIII OSASTO
129 artikla	152 artikla
XI OSASTO	XIV OSASTO
129 a artikla	153 artikla
XII OSASTO	XV OSASTO
129 b artikla	154 artikla
129 c artikla	155 artikla
129 d artikla	156 artikla
XIII OSASTO	XVI OSASTO
130 artikla	157 artikla

Aiempi numerointi	Uusi numerointi
XIV OSASTO	XVII OSASTO
130 a artikla	158 artikla
130 b artikla	159 artikla
130 c artikla	160 artikla
130 d artikla	161 artikla
130 e artikla	162 artikla
XV OSASTO	XVIII OSASTO
130 f artikla	163 artikla
130 g artikla	164 artikla
130 h artikla	165 artikla
130 i artikla	166 artikla
130 j artikla	167 artikla
130 k artikla	168 artikla
130 l artikla	169 artikla
130 m artikla	170 artikla
130 n artikla	171 artikla
130 o artikla	172 artikla
130 p artikla	173 artikla
130 q artikla (kumottu)	—
XVI OSASTO	XIX OSASTO
130 r artikla	174 artikla
130 s artikla	175 artikla
130 t artikla	176 artikla
XVII OSASTO	XX OSASTO
130 u artikla	177 artikla
130 v artikla	178 artikla
130 w artikla	179 artikla
130 x artikla	180 artikla
130 y artikla	181 artikla
NELJÄS OSA	NELJÄS OSA
131 artikla	182 artikla
132 artikla	183 artikla
133 artikla	184 artikla
134 artikla	185 artikla
135 artikla	186 artikla
136 artikla	187 artikla
136 a artikla	188 artikla

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

(**) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi osasto.

(***) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty luku.

Aiempi numerointi	Uusi numerointi	Aiempi numerointi	Uusi numerointi
VIIDES OSA	VIIDES OSA		
I OSASTO	I OSASTO		
1 LUKU	1 LUKU		
1 JAKSO	1 JAKSO		
137 artikla	189 artikla	166 artikla	222 artikla
138 artikla	190 artikla	167 artikla	223 artikla
138 a artikla	191 artikla	168 artikla	224 artikla
138 b artikla	192 artikla	168 a artikla	225 artikla
138 c artikla	193 artikla	169 artikla	226 artikla
138 d artikla	194 artikla	170 artikla	227 artikla
138 e artikla	195 artikla	171 artikla	228 artikla
139 artikla	196 artikla	172 artikla	229 artikla
140 artikla	197 artikla	173 artikla	230 artikla
141 artikla	198 artikla	174 artikla	231 artikla
142 artikla	199 artikla	175 artikla	232 artikla
143 artikla	200 artikla	176 artikla	233 artikla
144 artikla	201 artikla	177 artikla	234 artikla
2 JAKSO	2 JAKSO	178 artikla	235 artikla
145 artikla	202 artikla	179 artikla	236 artikla
146 artikla	203 artikla	180 artikla	237 artikla
147 artikla	204 artikla	181 artikla	238 artikla
148 artikla	205 artikla	182 artikla	239 artikla
149 artikla (kumottu)	—	183 artikla	240 artikla
150 artikla	206 artikla	184 artikla	241 artikla
151 artikla	207 artikla	185 artikla	242 artikla
152 artikla	208 artikla	186 artikla	243 artikla
153 artikla	209 artikla	187 artikla	244 artikla
154 artikla	210 artikla	188 artikla	245 artikla
3 JAKSO	3 JAKSO	5 JAKSO	5 JAKSO
155 artikla	211 artikla	188 a artikla	246 artikla
156 artikla	212 artikla	188 b artikla	247 artikla
157 artikla	213 artikla	188 c artikla	248 artikla
158 artikla	214 artikla		
159 artikla	215 artikla	2 LUKU	2 LUKU
160 artikla	216 artikla	189 artikla	249 artikla
161 artikla	217 artikla	189 a artikla	250 artikla
162 artikla	218 artikla	189 b artikla	251 artikla
163 artikla	219 artikla	189 c artikla	252 artikla
4 JAKSO	4 JAKSO	190 artikla	253 artikla
164 artikla	220 artikla	191 artikla	254 artikla
165 artikla	221 artikla	191 a artikla (*)	255 artikla
		192 artikla	256 artikla
		3 LUKU	3 LUKU
		193 artikla	257 artikla
		194 artikla	258 artikla
		195 artikla	259 artikla
		196 artikla	260 artikla
		197 artikla	261 artikla
		198 artikla	262 artikla

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

Aiempi numerointi	Uusi numerointi	Aiempi numerointi	Uusi numerointi
4 LUKU	4 LUKU	216 artikla	289 artikla
198 a artikla	263 artikla	217 artikla	290 artikla
198 b artikla	264 artikla	218 artikla (*)	291 artikla
198 c artikla	265 artikla	219 artikla	292 artikla
5 LUKU	5 LUKU	220 artikla	293 artikla
198 d artikla	266 artikla	221 artikla	294 artikla
198 e artikla	267 artikla	222 artikla	295 artikla
II OSASTO	II OSASTO	223 artikla	296 artikla
199 artikla	268 artikla	224 artikla	297 artikla
200 artikla (kumottu)	—	225 artikla	298 artikla
201 artikla	269 artikla	226 artikla (kumottu)	—
201 a artikla	270 artikla	227 artikla	299 artikla
202 artikla	271 artikla	228 artikla	300 artikla
203 artikla	272 artikla	228 a artikla	301 artikla
204 artikla	273 artikla	229 artikla	302 artikla
205 artikla	274 artikla	230 artikla	303 artikla
205 a artikla	275 artikla	231 artikla	304 artikla
206 artikla	276 artikla	232 artikla	305 artikla
206 a artikla (kumottu)	—	233 artikla	306 artikla
207 artikla	277 artikla	234 artikla	307 artikla
208 artikla	278 artikla	235 artikla	308 artikla
209 artikla	279 artikla	236 artikla (*)	309 artikla
209 a artikla	280 artikla	237 artikla (kumottu)	—
KUUKES OSA	KUUKES OSA	238 artikla	310 artikla
210 artikla	281 artikla	239 artikla	311 artikla
211 artikla	282 artikla	240 artikla	312 artikla
212 artikla (*)	283 artikla	241 artikla (kumottu)	—
213 artikla	284 artikla	242 artikla (kumottu)	—
213 a artikla (*)	285 artikla	243 artikla (kumottu)	—
213 b artikla (*)	286 artikla	244 artikla (kumottu)	—
214 artikla	287 artikla	245 artikla (kumottu)	—
215 artikla	288 artikla	246 artikla (kumottu)	—
		LOPPUMÄÄRÄYK- SET	LOPPUMÄÄRÄYK- SET
		247 artikla	313 artikla
		248 artikla	314 artikla

(*) Amsterdamin sopimuksella sisällytetty uusi artikla.

PÖYTÄKIRJAT

A. EUROOPAN UNIONISTA TEHTYYN SOPIMUKSEEN LIITETTY PÖYTÄKIRJA

Pöytäkirja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklasta

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

PITÄVÄT MIELESSÄ tarpeen panna täysimittaisesti täytäntöön Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja 3 kohdan määräykset,

PITÄVÄT MIELESSÄ, että J.7 artiklan mukaisesti unionin politiikka ei vaikuta eräiden jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, siinä pidetään arvossa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopusoinnussa tuossa yhteydessä toteutettavan yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa,

OVAT SOPINEET seuraavasta määräyksestä, joka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen:

Euroopan unioni laatii yhdessä Länsi-Euroopan unionin kanssa niiden välistä lujitettua yhteistyötä koskevat järjestelyt vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta.

B. EUROOPAN UNIONISTA TEHTYYN SOPIMUKSEEN JA EUROOPAN YHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEEN LIITETTY PÖYTÄKIRJAT

Pöytäkirja Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

TOTEAVAT, että tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla tehtyjen sopimusten, jotka Euroopan unionin eräät jäsenvaltiot allekirjoittivat Schengenissä 14 päivänä kesäkuuta 1985 ja 19 päivänä kesäkuuta 1990, niihin liittyvien sopimusten sekä näiden sopimusten perusteella hyväksyttyjen sääntöjen tarkoituksena on tehostaa Euroopan yhdentymistä ja erityisesti tehdä mahdolliseksi Euroopan unionin nopeampi kehittyminen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi,

HALUAVAT sisällyttää edellä mainitut sopimukset ja säännöt osaksi Euroopan unionin säännöstöä,

VAHVISTAVAT, että ainoastaan niitä Schengenin säännöstön määräyksiä voidaan soveltaa, jotka ovat Euroopan unionin ja yhteisön lainsäädännön mukaisia,

OTTAVAT HUOMIOON Tanskan erityisaseman,

OTTAVAT HUOMIOON, että Irlanti sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta eivät ole edellä mainittujen sopimusten osapuolia eivätkä allekirjoittaneet niitä; näille jäsenvaltioille olisi kuitenkin varattava mahdollisuus hyväksyä niiden määräykset osittain tai kokonaan,

TOTEAVAT, että tämän vuoksi on tarpeen soveltaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräyksiä tiettyjen jäsenvaltioiden välisestä tiiviimmästä yhteistyöstä ja että nämä määräykset olisi otettava käyttöön ainoastaan viimeisenä keinona, ja

OTTAVAT HUOMIOON, että on tarpeen ylläpitää erityissuhteita Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan kanssa, koska molemmat valtiot ovat vahvistaneet aikovansa noudattaa edellä mainittuja määräyksiä Luxemburgissa 19 päivänä joulukuuta 1996 allekirjoitetun sopimuksen perusteella,

OVAT SOPINEET seuraavista Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liittyvistä määräyksistä:

1 artikla

Belgian kuningaskunta, Tanskan kuningaskunta, Saksan liittotasavalta, Helleenien tasavalta, Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Italian tasavalta, Luxemburgin suurherttuakunta, Alankomaiden kuningaskunta, Itävallan tasavalta, Portugalin tasavalta, Suomen tasavalta ja Ruotsin kuningaskunta, jotka ovat Schengenin sopimusten allekirjoittajia, voivat toteuttaa tiiviimpää yhteistyötä keskenään tämän pöytäkirjan liitteessä lueteltujen sopimusten ja niihin liittyvien säännösten, jäljempänä ”Schengenin säännöstö”, soveltamisalalla. Yhteistyö toteutetaan Euroopan unionin toimielinten ja oikeuden puitteissa sekä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

2 artikla

1. Amsterdamin sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen Schengenin säännöstöä, myös Schengenin sopimuksilla perustetun toimeenpanevan komitean tähän päivään mennessä tekemiä päätöksiä, sovelletaan välittömästi 1 artiklassa lueteltuihin kolmeentoista jäsenvaltioon, tämän kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 2 kohdan määräysten soveltamista. Samasta päivästä alkaen neuvosto toimii kyseisen toimeenpanevan komitean sijasta.

Neuvosto voi 1 artiklassa lueteltujen jäsentensä yksimielisellä päätöksellä toteuttaa tämän kohdan täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimet. Neuvosto vahvistaa yksimielisesti perussopimusten asiaankuuluvien määräysten mukaisesti kaikkien Schengenin säännöstöön kuuluvien määräysten ja päätösten oikeudellisen perustan.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin käyttää sille perussopimusten asianomaisilla ja soveltuvilla määräyksillä annettuja toimivaltuuksia näiden määräysten ja päätösten osalta neuvoston vahvistaman oikeudellisen perustan mukaisesti. Yhteisöjen tuomioistuimella ei kuitenkaan ole toimivaltaa yleisen järjestyksen ylläpitoa ja sisäisen turvallisuuden suojelemista koskevilla toimenpiteillä tai päätöksillä.

Jollei edellä mainittuihin toimiin ole ryhdytty ja jollei 5 artiklan 2 kohdasta muuta johdu, Schengenin säännöstöön kuuluvien määräysten ja päätösten katsotaan olevan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoon perustuvia toimia.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, sovelletaan neuvoston 1 artiklassa mainittujen jäsentensä yksimielisellä päätöksellä vahvistamista päivämääristä alkaen niihin jäsenvaltioihin, jotka ovat allekirjoittaneet Schengenin sopimusten liittymispöytäkirjat, jolleivät näiden valtioiden edellytykset Schengenin säännöstöön liittymiseen ole täyttyneet ennen Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa.

3 artikla

Tanska säilyttää 2 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun määritelmän jälkeen niiden nykyisen Schengenin säännöstön osien osalta, joiden uusi oikeudellinen perusta on Euroopan yhteisön perustamissopimuksen uusi osasto, suhteessa muihin Schengenin sopimusten allekirjoittajiin samat oikeudet ja velvollisuudet kuin sillä oli ennen mainittua määritelmää, ottaen huomioon ne Schengenin sopimusten osat, joiden oikeudelliseksi perustaksi on määritelty Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osasto.

Niiden Schengenin säännösten osien osalta, joiden oikeudellinen perusta on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osasto, Tanska säilyttää samat oikeudet ja velvoitteet, jotka ovat muilla Schengenin sopimusten allekirjoittajilla.

4 artikla

Irlanti sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, joita Schengenin säännöstö ei sido, voivat milloin tahansa pyytää saada osallistua säännöstöön kokonaisuudessaan tai sen osiin.

Neuvosto päättää pyynnön hyväksymisestä yksimielisesti 1 artiklassa mainittujen jäsentensä ja kyseisen jäsenvaltion hallituksen edustajan äänin.

5 artikla

1. Schengenin säännöstöön perustuvien ehdotusten ja aloitteiden on oltava perussopimusten asiaa koskevien määräysten mukaisia.

Tässä yhteydessä, jos Irlanti tai Yhdistynyt kuningaskunta taikka nämä molemmat eivät ole ilmoittaneet kirjallisesti neuvoston puheenjohtajalle kohtuullisen ajan kuluessa haluavansa osallistua, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 a artiklassa tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.12 artiklassa tarkoitettu oikeus katsotaan myönnetyn 1 artiklassa tarkoitetuille jäsenvaltioille sekä Irlannille tai Yhdistyneelle kuningaskunnalle, jos toinen niistä haluaa osallistua kyseisten alojen yhteistyöhön.

2. Edellä 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainittuja perussopimusten asiaa koskevia määräyksiä sovelletaan, vaikka neuvosto ei olisi hyväksynyt 2 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa mainittuja toimia.

6 artikla

Islannin tasavalta ja Norjan kuningaskunta osallistuvat Schengenin säännösten täytäntöönpanoon ja sen kehittämiseen edelleen Luxemburgissa 19 päivänä joulukuuta 1996 allekirjoitetun sopimuksen perusteella. Tätä varten sovitaan asianmukaisista menettelyistä sopimuksessa, jonka neuvosto tekee kyseisten valtioiden kanssa 1 artiklassa mainittujen jäsentensä yksimielisellä päätöksellä. Kyseinen sopimus sisältää määräykset Islannin ja Norjan osallistumisesta tämän pöytäkirjan soveltamisesta aiheutuvien rahoitustarpeiden kattamiseen.

Neuvosto tekee yksimielisellä päätöksellä erillisen sopimuksen Islannin ja Norjan kanssa yhteältä Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan ja toisaalta Islannin ja Norjan välisten oikeuksien ja velvollisuuksien määrittämiseksi niillä Schengenin säännösten aloilla, joita sovelletaan näihin valtioihin.

7 artikla

Neuvosto antaa määränemmistöllä yksityiskohtaiset säännöt Schengenin sihteeristön yhdistämisestä neuvoston pääsihteeristöön.

8 artikla

Neuvoteltaessa uusien jäsenvaltioiden liittymisestä Euroopan unioniin Schengenin säännöstöä ja toimielinten jatkossa sen soveltamisalalla toteuttamia toimia pidetään säännöstönä, joka kaikkien jäsenyyttä hakevien valtioiden on hyväksyttävä kokonaisuudessaan.

LIITE

SCHENGENIN SÄÄNNÖSTÖ

1. Benelux-talousliiton valtioiden, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallitusten välillä tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla Schengenissä 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehty sopimus.
2. Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Ranskan tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan välinen, tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla Schengenissä 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn sopimuksen soveltamisesta Schengenissä 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehty yleissopimus, ja siihen liittyvät päätösasiakirja ja yhteiset julistukset.
3. Vuoden 1985 sopimusta sekä sen soveltamisesta tehtyä vuoden 1990 yleissopimusta koskevat liittymispöytäkirjat ja -sopimukset, jotka on tehty Italian (allekirjoitettu Pariisissa 27 päivänä marraskuuta 1990), Espanjan ja Portugalin (allekirjoitettu Bonnissa 25 päivänä kesäkuuta 1991), Kreikan (allekirjoitettu Madridissa 6 päivänä marraskuuta 1992), Itävallan (allekirjoitettu Brysselissä 28 päivänä huhtikuuta 1995) sekä Tanskan, Suomen ja Ruotsin (allekirjoitettu Luxemburgissa 19 päivänä joulukuuta 1996) kanssa, mukaan lukien niihin liittyvät päätösasiakirjat ja julistukset.
4. Vuoden 1990 soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen mukaisesti perustetun toimeenpanevan komitean tekemät päätökset ja julistukset sekä niiden elinten toimet yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi, joille toimeenpaneva komitea on siirtänyt päätösvaltaa.

Pöytäkirja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan tiettyjen näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

HALUAVAT ratkaista tietyt Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Irlantia koskevat kysymykset, ja

OTTAVAT HUOMIOON erityiset matkustusjärjestelyt, joita on sovellettu useita vuosia Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin välillä,

OVAT SOPINEET seuraavista Euroopan yhteisön perustamissopimukseen ja Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitettävistä määräyksistä:

1 artikla

Yhdistyneellä kuningaskunnalla on oikeus, ilman että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artikla, muu kyseisen sopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen määräys, näiden sopimusten nojalla toteutettu toimenpide taikka yhteisön tai yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja yhden tai useamman kolmannen maan välisen kansainvälisen sopimuksen määräys rajoittaa sitä, suorittaa yhteisillä rajoillaan toisten jäsenvaltioiden kanssa sellaisia Yhdistyneeseen kuningaskuntaan pyrkivien henkilöiden tarkastuksia, joita se pitää tarpeellisena:

- a) tarkistaakseen Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuolina olevien valtioiden kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä, joilla on yhteisöoikeudesta johtuvia oikeuksia, sekä muiden valtioiden kansalaisten, joilla on sellaisesta sopimuksesta, joka sitoo Yhdistynyttä kuningaskuntaa, johtuvia oikeuksia, oikeuden päästä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan; ja
- b) päättääkseen muille henkilöille myönnettävästä luvasta päästä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artikla tai mainitun sopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen muu määräys taikka niiden nojalla hyväksytty toimenpide ei estä Yhdistyneen kuningaskunnan oikeutta ottaa käyttöön tai suorittaa tällaisia tarkastuksia. Tässä artiklassa olevilla viittauksilla Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tarkoitetaan myös alueita, joiden suhteista ulkovaltoihin Yhdistynyt kuningaskunta huolehtii.

2 artikla

Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti voivat edelleenkin tehdä keskenään henkilöiden liikkuvuutta alueidensa välillä koskevia järjestelyjä ("yhteinen matkustusalue") kunnioittaen samalla täysimääräisesti tämän pöytäkirjan 1 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden oikeuksia. Siten, niin kauan kuin ne säilyttävät tällaiset järjestelyt, tämän pöytä-

kirjan 1 artiklan määräyksiä sovelletaan Irlantiin samoin edellytyksin kuin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan määräys tai mainitun sopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen muu määräys taikka niiden nojalla toteutettu toimenpide ei vaikuta tällaisiin järjestelyihin.

3 artikla

Muut jäsenvaltiot saavat suorittaa rajoillaan tai muilla rajanylityspaikoilla tarkastuksia henkilöille, jotka pyrkivät niiden alueelle Yhdistyneestä kuningaskunnasta tai muilta alueilta, joiden suhteista ulkovaltoihin se huolehtii samoista 1 artiklassa mainituista syistä, tai Irlannista, edellyttäen, että 1 artiklan määräyksiä sovelletaan Irlantiin.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan määräys tai mainitun sopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen muu määräys taikka niiden nojalla toteutettu toimenpide ei rajoita muiden jäsenvaltioiden oikeutta ottaa käyttöön tai suorittaa tällaisia tarkastuksia.

Pöytäkirja Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

HALUAVAT ratkaista tietyt Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Irlantia koskevat kysymykset, ja

OTTAVAT HUOMIOON pöytäkirjan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan eräiden näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin,

OVAT SOPINEET seuraavista Euroopan yhteisön perustamissopimukseen ja Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitettävistä määräyksistä:

1 artikla

Jollei 3 artiklasta muuta johdu, Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti eivät osallistu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla ehdotettujen toimenpiteiden hyväksymiseen neuvostossa. Poiketen siitä, mitä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrätään, määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään mainitussa 148 artiklan 2 kohdassa. Neuvoston jäsenten yksimielisyys, lukuun ottamatta Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin hallitusten edustajia, on edellytyksenä niille neuvoston päätöksille, jotka on tehtävä yksimielisesti.

2 artikla

Sen mukaisesti, mitä 1 artiklassa määrätään ja jollei 3, 4 ja 6 artiklasta muuta johdu, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston määräykset, mainitun osaston nojalla hyväksytyt toimenpiteet, yhteisön kyseisen osaston nojalla tekemän kansainvälisen sopimuksen määräykset tai Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tällaista määräystä tai toimenpidettä tulkitsevat päätökset eivät sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa tai Irlantia, eikä niitä sovelleta näissä valtioissa; määräykset, toimenpiteet tai päätökset eivät vaikuta näiden valtioiden toimivaltuuksiin, oikeuksiin tai velvollisuuksiin; tällaiset määräykset, toimenpiteet tai päätökset eivät myöskään vaikuta yhteisön säännöstöön eivätkä ne ole osa yhteisön oikeutta kun niitä sovelletaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tai Irlantiin.

3 artikla

1. Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti voi ilmoittaa neuvoston puheenjohtajalle kirjallisesti kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla tehty ehdotus tai aloite on esitetty neuvostolle, että se haluaa osallistua ehdotetun toimenpiteen antamiseen tai soveltamiseen, jolloin kyseisellä valtiolla on oikeus tehdä niin. Poiketen siitä, mitä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrätään, määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään mainitussa 148 artiklan 2 kohdassa.

Neuvoston niiden päätösten edellytyksenä, jotka on tehtävä yksimielisesti, on neuvoston jäsenten yksimielisyys, lukuun ottamatta sellaista jäsentä, joka ei ole tehnyt kyseistä ilmoitusta. Tämän kohdan mukaisesti annettu toimenpide sitoo kaikkia sen hyväksymiseen osallistuneita jäsenvaltioita.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettua toimenpidettä ei voida kohtuullisen ajan kuluessa antaa siten, että Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti osallistuisi siihen, neuvosto voi antaa tällaisen toimenpiteen 1 artiklan nojalla ilman, että Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti osallistuu siihen. Tällöin sovelletaan 2 artiklaa.

4 artikla

Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti voi milloin tahansa sen jälkeen, kun neuvosto on antanut toimenpiteen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla, ilmoittaa neuvostolle ja komissiolle aikomuksestaan hyväksyä kyseinen toimenpide. Tällöin sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 a artiklan 3 kohdassa määrättyä menettelyä soveltuvin osin.

5 artikla

Jäsenvaltio, jota Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla annettu toimenpide ei sido, ei osallistu toimenpiteen aiheuttamien rahoitusvaikutusten kantamiseen, lukuun ottamatta toimielimille aiheutuvia hallintomenoja.

6 artikla

Jos tässä pöytäkirjassa tarkoitetuissa tapauksissa neuvoston Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla antama toimenpide sitoo Yhdistynyttä kuningaskuntaa tai Irlantia, kyseisen sopimuksen asiaan kuuluvia määräyksiä, mukaan lukien 73 p artikla, sovelletaan toimenpiteen osalta kyseiseen jäsenvaltioon.

7 artikla

Mitä 3 ja 4 artiklassa määrätään, ei rajoita Schengenin säännösten saattamisesta osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan soveltamista.

8 artikla

Irlanti voi ilmoittaa neuvoston puheenjohtajalle kirjallisesti, ettei se enää halua, että tämän pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan siihen. Tällöin Irlantiin sovelletaan tavanomaisia perussopimuksen määräyksiä.

Pöytäkirja Tanskan asemasta

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

PALAUTTAVAT MIELEEN Eurooppa-neuvostossa Edinburghissa kokoontuneiden valtion- tai hallitusten päämiesten 12 päivänä joulukuuta 1992 tekemän päätöksen eräistä Tanskan esittämistä Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liittyvistä ongelmista,

PANEVAT MERKILLE Edinburghin päätöksessä vahvistetun Tanskan kannan kansalaisuuden, talous- ja rahaliiton, puolustuspolitiikan sekä oikeus- ja sisäasioiden osalta, ja

OTTAVAT HUOMIOON Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan toisen kohdan,

OVAT SOPINEET seuraavista Euroopan yhteisön perustamissopimukseen ja Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitettävistä määräyksistä:

I OSA

1 artikla

Tanska ei osallistu neuvostossa sellaisten toimenpiteiden antamiseen, joita ehdotetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla. Poiketen siitä, mitä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa määrätään, määräenemmistöllä tarkoitetaan yhtä suurta osuutta neuvoston jäsenten painotetuista äänistä kuin se, josta määrätään mainitussa 148 artiklan 2 kohdassa. Neuvoston niiden päätösten edellytyksenä, jotka on tehtävä yksimielisesti, on neuvoston jäsenten yksimielisyys, lukuun ottamatta Tanskan hallituksen edustajaa.

2 artikla

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston määräykset, kyseisen osaston nojalla hyväksytyt toimenpiteet, yhteisön kyseisen osaston nojalla tekemän kansainvälisen sopimuksen määräykset tai Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tällaisen määräyksen tai toimenpiteen tulokinnasta antamat päätökset eivät ole Tanskaa sitovia, eikä niitä sovelleta tässä valtiossa; nämä määräykset, toimenpiteet tai päätökset eivät rajoita millään tavoin Tanskan toimivaltaa, oikeuksia tai velvollisuuksia; tällaiset määräykset, toimenpiteet tai päätökset eivät myöskään vaikuta millään tavalla yhteisön säännöstöön eivätkä ne ole osa yhteisön oikeutta kun niitä sovelletaan Tanskaan.

3 artikla

Tanska ei osallistu 1 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden aiheuttamien rahoitusvaikutusten kantamiseen, lukuun ottamatta toimielimille koituvia hallintomenoja.

4 artikla

Mitä 1, 2 ja 3 artiklassa määrätään, ei sovelleta toimenpiteisiin, joilla määritellään ne kolmannet maat, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ylittäessään jäsenvaltioiden ulkorajat, tai yhte-näistä viisumin kaavaa koskeviin toimenpiteisiin.

5 artikla

1. Tanska päättää kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on tehnyt Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston määräysten nojalla päätöksen Schengenin säännös-töön perustuvasta ehdotuksesta tai aloitteesta, saattaako Tanska kyseisen päätöksen osaksi kansallista lainsäädäntöään. Jos Tanska tekee tällaisen päätöksen, päätös muodostaa kansain-välisen oikeuden mukaisen velvoitteen Tanskan ja niiden muiden jäsenvaltioiden välille, joita tarkoitetaan Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytä-kirjan 1 artiklassa, samoin kuin sen ja Irlannin tai Yhdistyneen kuningaskunnan välille, jos viimeksi mainitut jäsenvaltiot osallistuvat yhteistyöhön kyseisellä alalla.

2. Jos Tanska päättää olla saattamatta 1 kohdassa tarkoitettua neuvoston päätöstä osaksi kansallista lainsäädäntöään, Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 1 artiklassa tarkoitetut jäsenvaltiot harkitsevat, mitä toimenpiteitä on aiheellista toteuttaa.

II OSA

6 artikla

Tanska ei osallistu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.3 artiklan 1 kohdassa ja J.7 artik-lassa tarkoitetuilla aloilla toteutettujen toimenpiteiden osalta niiden unionin toimien ja päätös-ten valmisteluun ja täytäntöönpanoon, joilla on merkitystä puolustuksen alalla, mutta se ei liioin estä jäsenvaltioiden tiiviimmän yhteistyön kehittämistä tällä alalla. Näin ollen Tanska ei osallistu neuvostossa näiden toimenpiteiden antamiseen. Tanskalla ei ole velvollisuutta osallis-tua sellaisten toimenpiteiden operatiivisten kustannusten rahoittamiseen.

III OSA

7 artikla

Tanska voi valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti ilmoittaa muille jäsenvaltioille, ettei se enää halua käyttää tätä pöytäkirjaa tai sen osaa. Tällöin Tanska soveltaa täysimääri-sesti kaikkia tuolloin voimassa olevia Euroopan unionin puitteissa toteutettuja toimenpiteitä.

C. EUROOPAN YHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEEN LIITETYT PÖYTÄKIRJAT

Pöytäkirja Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka katsovat että

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 2 kohdan mukaisesti unioni pitää arvossa perusoikeuksia, sellaisina kuin ne taataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä, Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetussa Euroopan neuvoston yleissopimuksessa,

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta varmistaa, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 2 kohtaa tulkittaessa ja sovellettaessa Euroopan yhteisössä noudatetaan lakia,

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen O artiklan mukaisesti kaikkien Euroopan valtioiden on unionin jäsenyyttä hakiessaan noudatettava Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 1 kohdassa vahvistettuja periaatteita, ja

OTTAVAT HUOMIOON, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 236 artiklalla otetaan käyttöön järjestely, jolla tietyt oikeudet voidaan peruuttaa väliaikaisesti, jos jäsenvaltio vakavasti ja jatkuvasti rikkoo näitä periaatteita,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että jokainen jäsenvaltion kansalainen nauttii unionin kansalaisena erityistä asemaa ja suojelua, jonka jäsenvaltiot takaavat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen toisen osan määräysten mukaisesti,

OTTAVAT HUOMIOON, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksella luodaan alue, jossa ei ole sisäisiä rajoja ja jossa kaikille unionin kansalaisille taataan oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että unionin jäsenvaltioiden kansalaisten rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta määrätään rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevassa 13 päivänä joulukuuta 1957 tehdyssä eurooppalaisessa yleissopimuksessa ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä 27 päivänä syyskuuta 1996 tehdyllä yleissopimuksella, joka on tehty Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella,

HALUAVAT estää sen, että turvapaikkajärjestelmää käytetään muuhun tarkoitukseen kuin siihen mihin järjestelmällä on pyritty,

TOTEAVAT, että tässä pöytäkirjassa otetaan huomioon pakolaisten oikeudellista asemaa koskevan 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen tarkoitus ja tavoitteet,

OVAT SOPINEET seuraavista Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitettävistä määräyksistä:

Ainoa artikla

Ottaen huomioon perusoikeuksien ja -vapauksien suojelun tason Euroopan unionin jäsenvaltioissa jäsenvaltioita pidetään kaikissa turvapaikkaan liittyvissä oikeudellisissa ja käytännöllisissä seikoissa toisiinsa nähden turvallisina alkuperämaina. Näin ollen jäsenvaltio voi ottaa harvittavaksi tai hyväksyä käsiteltäväksi toisen jäsenvaltion kansalaisen jättämän turvapaikkahakemuksen ainoastaan, jos:

- a) jäsenvaltio, jonka kansalainen hakija on, käyttäen Amsterdamin sopimuksen voimaantultua hyväkseen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 15 artiklan määräyksiä ryhtyy alueellaan toimenpiteisiin, jotka poikkeavat sen mainitun yleissopimuksen mukaisista velvollisuuksista;
  - b) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 1 kohdassa mainittu menettely on käynnistetty ja ennen kuin neuvosto tekee siihen liittyvän päätöksen;
  - c) neuvosto on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F.1 artiklan 1 kohdan nojalla todennut sen jäsenvaltion, jonka kansalainen hakija on, vakavasti ja jatkuvasti rikkovan F artiklan 1 kohdassa mainittuja periaatteita;
  - d) jäsenvaltio yksipuolisesti niin päättää toisen jäsenvaltion kansalaisen tekemän hakemuksen osalta; tällöin asiasta on ilmoitettava välittömästi neuvostolle ja hakemus käsitellään olettaen, että se on ilmeisen perusteeton ja että se ei millään tavalla eikä missään tapauksessa vaikuta kyseisen jäsenvaltion päätösvaltaan.
-

Pöytäkirja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET vahvistaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 3 b artiklaan sisältyvien toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevat edellytykset määritelläkseen niiden soveltamisen perusteet aiempaa täsmällisemmin ja varmistaakseen, että kaikki toimielimet tarkasti noudattavat niitä ja panevat ne johdonmukaisesti täytäntöön,

HALUAVAT varmistaa, että päätökset tehdään mahdollisimman lähellä unionin kansalaisia,

OTTAVAT HUOMIOON Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 25 päivänä lokakuuta 1993 toissijaisuusperiaatteen soveltamisessa noudatettavista menettelyistä tekemän toimielinten välisen sopimuksen,

OVAT VAHVISTANEET, että Birminghamissa 16 päivänä lokakuuta 1992 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät sekä Edinburghissa 11 ja 12 päivänä joulukuuta 1992 kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa sovittu, toissijaisuusperiaatteen soveltamista koskeva yleinen lähestymistapa ohjaavat edelleen unionin toimielimien toimintaa ja toissijaisuusperiaatteen soveltamisen kehittämistä, ja tätä varten

OVAT SOPINEET seuraavista Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitettävistä määräyksistä:

- 1) Kukin toimielin huolehtii sille uskottua toimivaltaa käyttäessään siitä, että toissijaisuusperiaatetta noudatetaan. Ne huolehtivat myös siitä, että noudatetaan suhteellisuusperiaatetta, jonka mukaan yhteisön toiminnassa ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.
- 2) Sovellettaessa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita on noudatettava perustamissopimuksen yleisiä määräyksiä ja tavoitteita ja erityisesti säilytettävä yhteisön säännöstö ja toimielinten välinen tasapaino sellaisenaan; soveltaminen ei vaikuta yhteisöjen tuomioistuinten luomiin periaatteisiin, jotka koskevat kansallisen ja yhteisön oikeuden suhdetta, ja siinä olisi otettava huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 4 kohta, jonka mukaan "unioni järjestää itselleen tavoitteidensa saavuttamiseksi ja politiikkansa toteuttamiseksi tarvittavat keinot".
- 3) Toissijaisuusperiaate ei aseta kyseenalaiseksi Euroopan yhteisölle perustamissopimuksen nojalla kuuluvaa toimivaltaa, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin sen tulkitsee. Perustamissopimuksen 3 b artiklan toisessa kohdassa mainitut perusteet liittyvät aloihin, joilla yhteisöllä ei ole yksinomaista toimivaltaa. Toissijaisuusperiaate ohjaa kyseisen toimivallan käyttöä yhteisössä. Toissijaisuus on muuntuva käsite, ja sitä olisi sovellettava perustamis-

sopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Sen avulla yhteisön toimia voidaan yhteisön toimivallan rajoissa laajentaa olosuhteiden niin vaatiessa, ja kääntäen, supistaa tai lopettaa, kun ne eivät enää ole perusteltuja.

- 4) Yhteisön lainsäädäntöä koskevat ehdotukset on perusteltava sen osoittamiseksi, että ehdotus on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen; syyt, joiden perusteella todetaan, että yhteisön tavoite voidaan paremmin saavuttaa yhteisön tasolla, on osoitettava laadullisin, tai jos mahdollista, määrällisin osoittimin.
- 5) Jotta yhteisön toiminta olisi perusteltua, toissijaisuusperiaatteen molempien ehtojen on täyttyttävä: suunnitellun toiminnan tavoitteita ei voida riittävällä tavalla toteuttaa jäsenvaltioiden toiminnan avulla niiden valtiosääntöjärjestelmän puitteissa, ja ne voidaan tämän vuoksi toteuttaa paremmin yhteisön toiminnan kautta.

Arvioitaessa edellä mainittujen edellytysten täyttymistä olisi noudatettava seuraavia suuntaviivoja:

- tarkasteltavaan asiaan liittyy useisiin jäsenvaltioihin vaikuttavia näkökohtia, joita ei voida tyydyttävästi säännellä jäsenvaltioiden toiminnalla,
  - pelkkä jäsenvaltioiden toiminta tai yhteisön toimimattomuus olisi ristiriidassa perustamissopimuksessa olevien vaatimusten kanssa (kuten tarve oikaista kilpailun vääristymien tai välttää peiteltyjä kaupan esteitä taikka vahvistaa taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta) tai vahingoittaisi muutoin merkittävästi jäsenvaltioiden etuja,
  - yhteisön tasolla toteutetusta toiminnasta olisi selkeästi etua laajuutensa tai vaikutusensa vuoksi jäsenvaltioiden tasolla toteutettuun toimintaan verrattuna.
- 6) Yhteisön toimintaa varten on valittava mahdollisimman yksinkertainen muoto, toiminnan on johdettava toimenpiteen tavoitteen tyydyttävään toteutumiseen ja sitä on voitava toteuttaa tehokkaasti. Yhteisö antaa säädöksiä vain siltä osin kuin se on tarpeen. Direktiivejä suositetaan asetusten sijasta ja puitedirektiivejä yksityiskohtaisten toimenpiteiden sijasta edellyttäen, että tilanne muutoin on samanlainen. Direktiivit, joista määrätään perustamissopimuksen 189 artiklassa, velvoittavat saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle ne on osoitettu, mutta ne jättävät kansallisten viranomaisten valittavaksi muodon ja menetelmät.
  - 7) Yhteisön toiminnan olisi laajuudeltaan ja luonteeltaan oltava sellaista, että yhteisön toimenpiteitä toteutettaessa jätetään mahdollisimman paljon varaa kansalliselle päätöksenteolle, sen on johdettava toimenpiteen tavoitteen turvaamiseen ja noudatettava perustamissopimuksen vaatimuksia. Yhteisön lainsäädännön noudattamisen ohella olisi huolehdyttävä siitä, että noudatetaan vakiintuneita kansallisia järjestelyjä ja jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien rakenteita ja toimintaa. Yhteisön toimissa olisi tarvittaessa tarjottava jäsenvaltioille vaihtoehtoisia tapoja saavuttaa toimenpiteiden tavoitteet, ottaen kuitenkin huomioon tarve varmistaa moitteeton täytäntöönpano.

- 8) Jos toissijaisuusperiaatteen soveltamisesta seuraa, että yhteisön toimiin ei ryhdytä, jäsenvaltioiden on toiminnassaan noudatettava perustamissopimuksen 5 artiklan yleisiä sääntöjä ja toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet täyttääkseen perustamissopimuksesta johtuvat velvoitteensa sekä pidättäydyttävä kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan kyseisen sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen.
- 9) Komission olisi, tämän rajoittamatta sen aloite-oikeutta:
- kuultava, lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia tai sellaisia tapauksia, joihin liittyy luottamuksellisia seikkoja, mahdollisimman monia tahoja ennen säädösehdotusten tekemistä ja julkaistava tausta-asiakirjoja aina, kun se on aiheellista,
  - perusteltava ehdotustensa aiheellisuus toissijaisuusperiaatteen näkökulmasta ja annettava asiasta yksityiskohtaisia tietoja ehdotukseen liitetyissä perusteluissa aina, kun se on tarpeen. Yhteisön toiminnan rahoittaminen kokonaan tai osittain yhteisön talousarviosta edellyttää selitystä,
  - otettava asianmukaisesti huomioon, että yhteisölle, jäsenvaltioiden hallituksille, paikallisille viranomaisille, taloudellisille toimijoille ja kansalaisille aiheutuvan taloudellisen tai hallinnollisen rasituksen olisi pysyttävä mahdollisimman pienenä, ja sen olisi oltava suhteessa tavoitteeseen,
  - annettava Eurooppa-neuvostolle, Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuosittain selvitys perustamissopimuksen 3 b artiklan soveltamisesta. Kyseinen vuosittainen selvitys lähetetään myös alueiden komitealle ja talous- ja sosiaalikomitealle.
- 10) Eurooppa-neuvosto ottaa huomioon 9 kohdan neljännessä luetelmakohdassa tarkoitetun komission selvityksen unionin toteutunutta kehitystä koskevassa selvityksessä, joka sen on annettava Euroopan parlamentille Euroopan unionista tehdyn sopimuksen D artiklan mukaisesti.
- 11) Euroopan parlamentti ja neuvosto tutkivat, sovellettavia menettelyjä tarkasti noudattaen ja osana komission ehdotusten yleistä tarkastelua, ovatko ehdotukset perustamissopimuksen 3 b artiklan mukaisia. Tämä koskee sekä komission alkuperäistä ehdotusta että muutoksia, joita Euroopan parlamentti ja neuvosto aikovat tehdä siihen.
- 12) Euroopan parlamentille ilmoitetaan perustamissopimuksen 189 b ja 189 c artiklassa tarkoitettujen menettelyjen kuluessa 3 b artiklan soveltamista koskevasta neuvoston kannasta erityisissä perusteluissa, joissa neuvosto antaa perustelut yhteisen kannan hyväksymiselle. Neuvosto antaa tiedoksi Euroopan parlamentille ne perusteet, joiden vuoksi se ei pidä komission ehdotusta kokonaisuudessaan tai osittain perustamissopimuksen 3 b artiklan mukaisena.
- 13) Sitä, ovatko toimenpiteet toissijaisuusperiaatteen mukaisia, tarkastellaan perustamissopimuksen määräysten mukaisesti.
-

Pöytäkirja jäsenvaltioiden ulkosuhteista silmällä pitäen ulkorajojen ylittämistä

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

OTTAVAT HUOMIOON jäsenvaltioiden tarpeen varmistaa tehokkaat tarkastukset ulkorajoil-
laan tarvittaessa yhteistyössä kolmansien maiden kanssa,

OVAT SOPINEET seuraavasta määräyksestä, joka liitetään Euroopan yhteisön perustamissopi-
mukseen:

Ulkorajojen ylittämiseen liittyviä toimenpiteitä koskevat määräykset, jotka sisältyvät III a osas-
ton 73 j artiklan 2 alakohdan a alakohtaan, eivät rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella
tai tehdä sopimuksia kolmansien maiden kanssa, sikäli kuin ne ovat yhteisön oikeuden ja mui-
den asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisia.

Pöytäkirja jäsenvaltioiden julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta

KORKEAT SOPIMUSOSAPUOLET, jotka

KATSOVAT, että jäsenvaltioiden julkinen yleisradiotoiminta liittyy suoraan jokaisen yhteiskunnan demokraattisiin, yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin samoin kuin tarpeeseen turvata viestinnän moniarvoisuus,

OVAT SOPINEET seuraavista tulkitsevista määräyksistä, jotka liitetään Euroopan yhteisön perustamissopimukseen:

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräykset eivät rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa rahoittaa julkista yleisradiotoimintaa, siinä määrin kuin rahoitus myönnetään yleisradioyrittäjälle kunkin jäsenvaltion antaman, määrittelemän ja järjestämän julkisen palvelun tehtävän täyttämiseksi, ja siinä määrin kuin rahoitus ei vaikuta yhteisön kauppaa- ja kilpailuolosuhteisiin sellaisessa laajuudessa, että se olisi yleisen edun vastaista, kun samalla otetaan huomioon tällaisen julkisen palvelun tehtävän toteuttaminen.

Pöytäkirja eläinten suojelusta ja hyvinvoinnista

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

HALUAVAT varmistaa, että eläinten suojelua parannetaan ja niiden hyvinvointi tuntevina olentoina otetaan huomioon,

OVAT SOPINEET seuraavasta määräyksestä, joka liitetään Euroopan yhteisön perustamissopimukseen:

Laatiessaan ja pannessaan täytäntöön yhteisön maatalous- ja liikennepolitiikkaa, sisämarkkinoita ja tutkimuspolitiikkaa yhteisö ja jäsenvaltiot ottavat eläinten hyvinvoinnin vaatimukset täysimääräisesti huomioon kunnioittaen samalla erityisesti uskonnollisiin rituaaleihin, kulttuuriperinteeseen ja alueelliseen perintöön liittyviä jäsenvaltioiden lakeja ja hallinnollisia määräyksiä sekä tapoja.

D. EUROOPAN UNIONISTA TEHTYYN SOPIMUKSEEN SEKÄ EUROOPAN YHTEISÖN, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖN JA EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSIIN LIITETYT PÖYTÄKIRJAT

Pöytäkirja toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista

KORKEAT SOPIMUSPUOLET

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksiin:

1 artikla

Sen estämättä, mitä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 157 artiklan 1 kohdassa, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen 9 artiklan 1 kohdassa ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 126 artiklan 1 kohdassa määrätään, unionin ensimmäisen laajentumisen voimaantulopäivänä komissiossa on yksi kansalainen kustakin jäsenvaltiosta edellyttäen, että kyseiseen päivämäärään mennessä neuvoston ääntenpainotusta on muutettu kaikkien jäsenvaltioiden hyväksyttävissä olevalla tavalla, joko painottamalla äänet uudelleen tai ottamalla käyttöön kaksinkertainen enemmistö, ja siten, että otetaan huomioon kaikki asian kannalta merkitykselliset seikat, erityisesti hyvityksen antaminen niille jäsenvaltioille, jotka luopuvat toisen komission jäsenen nimeämismahdollisuudesta.

2 artikla

Viimeistään vuosi ennen sitä, kun Euroopan unionin jäsenten määrä ylittää kaksikymmentä, kutsutaan jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi koolle toimielinten kokoonpanoa ja toimintaa koskevien perussopimusten määräysten perusteellista uudelleentarkastelua varten.

Pöytäkirja Euroopan yhteisöjen toimielinten ja tiettyjen elinten ja yksikköjen sekä Europolin kotipaikan sijainnista

JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

OTTAVAT HUOMIOON Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 216 artiklan, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen 77 artiklan ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 189 artiklan,

OTTAVAT HUOMIOON Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, ja

PALAUTTAVAT MIELEEN JA VAHVISTAVAT 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyn päätöksen ja rajoittamatta vastaisuudessa perustettavien toimielinten, elinten ja yksikköjen kotipaikkaa koskevia päätöksiä,

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksiin:

Ainoa artikla

- a) Euroopan parlamentin kotipaikka on Strasbourg, jossa pidetään kaksitoista kuukausittaista täysistuntoa, mukaan lukien talousarviota käsittelevä istunto. Ylimääräiset täysistunnot pidetään Brysselissä. Euroopan parlamentin valiokunnat kokoontuvat Brysselissä. Euroopan parlamentin pääsihteeristö ja sen osastot sijaitsevat edelleen Luxemburgissa.
- b) Neuvoston kotipaikka on Bryssel. Neuvosto pitää huhti-, kesä- ja lokakuussa istuntonsa Luxemburgissa.
- c) Komission kotipaikka on Bryssel. Yksiköt, jotka luetellaan 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyn päätöksen 7, 8 ja 9 artiklassa, sijaitsevat Luxemburgissa.
- d) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kotipaikka on Luxemburg.
- e) Tilintarkastustuomioistuimen kotipaikka on Luxemburg.
- f) Talous- ja sosiaalikomitean kotipaikka on Bryssel.
- g) Alueiden komitean kotipaikka on Bryssel.
- h) Euroopan investointipankin kotipaikka on Luxemburg.
- i) Euroopan rahapoliittisen instituutin ja Euroopan keskuspankin kotipaikka on Frankfurt.
- j) Euroopan poliisiviraston (Europol) kotipaikka on Haag.

Pöytäkirja kansallisten kansanedustuslaitosten asemasta Euroopan unionissa

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

PALAUTTAVAT MIELEEN, että jäsenvaltioiden kansalliset kansanedustuslaitokset valvovat maansa hallituksen toimintaa unioniin liittyvissä kysymyksissä kunkin jäsenvaltion valtiosäännön mukaisten järjestelmien ja käytäntöjen mukaisesti, ja

HALUAVAT kuitenkin kannustaa kansallisia kansanedustuslaitoksia osallistumaan entistä enemmän Euroopan unionin toimintaan ja parantaa niiden mahdollisuuksia ilmaista näkemyksensä niiden kannalta erityisen tärkeiltä vaikuttavissa asioissa,

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisöjen perustamissopimukseen:

I. TIETOJEN ANTAMINEN JÄSENVALTIOIDEN KANSALLISILLE KANSANEDUSTUSLAITOKSILLE

1. Jäsenvaltioiden kansallisille kansanedustuslaitoksille toimitetaan viipymättä kaikki komission tausta-asiakirjat (vihreät ja valkoiset kirjat sekä tiedonannot).
2. Neuvoston Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 151 artiklan 3 kohdan mukaisesti määrittelemät komission säädösehdotukset on toimitettava riittävän ajoissa, jotta kunkin jäsenvaltion hallitus voi varmistaa, että sen oma kansallinen kansanedustuslaitos saa ne asianmukaisesti.
3. Säädösehdotus voidaan ottaa neuvoston esityslistalle päätöksen tekemiseksi joko säädöksen antamisesta tai yhteisen kannan vahvistamisesta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189 b tai 189 c artiklan mukaisesti aikaisintaan kuuden viikon kuluttua siitä, kun komissio on antanut säädösehdotuksen tai ehdotuksen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston mukaisesti hyväksyttäväksi toimenpiteeksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kaikilla yhteisön kielillä, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu, jolloin perustelut on esitettävä säädöksessä tai yhteisessä kannassa.

II. YHTEISÖASIOITA KÄSITTELEVIENTEN KONFERENSSI

4. Pariisissa 16 ja 17 päivänä marraskuuta 1989 perustettu yhteisöasioita käsittelevien elinten konferenssi, jäljempänä 'COSAC', voi saattaa aiheellisina pitämänsä näkemykset Euroopan unionin toimielinten tietoon, etenkin niiden säädösehdotusten perusteella, jotka jäsenvaltioiden hallitusten edustajat voivat yhteisellä sopimuksella käsiteltävän asian luonteen huomioon ottaen päättää toimittaa sille.

5. COSAC voi tarkastella kaikkia sellaisia säädösehdotuksia tai aloitteita, jotka liittyvät vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen luomiseen ja joilla saattaa olla välittömiä vaikutuksia yksityisten ihmisten oikeuksiin ja vapauksiin. Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle tiedotetaan kaikista COSACin tämän kohdan nojalla esittämistä näkemyksistä.
  6. COSAC voi toimittaa Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle aiheellisina pitämänsä unionin lainsäädäntötoimintaa koskevat näkemykset, erityisesti toissijaisuusperiaatteen soveltamisen, vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen sekä perusoikeuksia koskevien asioiden osalta.
  7. COSACin esittämät näkemykset eivät sido kansallisia kansanedustuslaitoksia eivätkä määrää ennalta niiden kantaa.
-

PÄÄTÖSASIAKIRJA

JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJIEN KONFERENSSI, joka kutsuttiin koolle Torinoon 29 päivänä maaliskuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäkuusi päättämään yhteisellä sopimuksella Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen sekä Euroopan yhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksiin sekä niihin liittyviin tiettyihin asiakirjoihin tehtävistä muutoksista, on hyväksynyt seuraavat tekstit:

I. Amsterdamin sopimus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta

II. Pöytäkirjat

A. Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitetty pöytäkirja:

1. Pöytäkirja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklasta

B. Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetty pöytäkirjat:

2. Pöytäkirja Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia
3. Pöytäkirja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan tiettyjen näkökohtien soveltamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin
4. Pöytäkirja Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta
5. Pöytäkirja Tanskan asemasta

C. Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetty pöytäkirjat:

6. Pöytäkirja Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta
7. Pöytäkirja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta
8. Pöytäkirja jäsenvaltioiden ulkosuhteista silmällä pitäen ulkorajojen ylittämistä
9. Pöytäkirja jäsenvaltioiden julkisesta yleisradiotoiminnasta
10. Pöytäkirja eläinten suojelusta ja hyvinvoinnista

D. Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen sekä Euroopan yhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksiin liitetyt pöytäkirjat:

11. Pöytäkirja toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista
12. Pöytäkirja Euroopan yhteisöjen toimielinten ja tiettyjen elinten ja yksikköjen sekä Europolin kotipaikan sijainnista
13. Pöytäkirja kansallisten kansanedustuslaitosten asemasta Euroopan unionissa

III. Julistukset

Konferenssi antoi alla luetellut ja tähän päätösasiakirjaan liitetyt julistukset

1. Julistus kuolemanrangaistuksen poistamisesta
2. Julistus yhteistyön lujittamisesta Euroopan unionin ja Länsi-Euroopan unionin välillä
3. Julistus Länsi-Euroopan unionin osalta
4. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.14 ja K.10 artiklasta
5. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.15 artiklasta
6. Julistus toimintapolitiikan suunnittelu- ja varhaisvaroitusyksikön perustamisesta
7. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.2 artiklasta
8. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan e alakohdasta
9. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.6 artiklan 2 kohdasta
10. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.7 artiklasta
11. Julistus kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta
12. Julistus ympäristövaikutusten arvioinnista
13. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 d artiklasta
14. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 44 artiklan kumoamisesta

15. Julistus Schengenin säännösten mukaisen suojelun ja turvallisuuden tason säilyttämisestä
16. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 j artiklan 2 alakohdan b alakohdasta
17. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklasta
18. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklan 3 kohdan a alakohdasta
19. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 l artiklan 1 kohdasta
20. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 m artiklasta
21. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 o artiklasta
22. Julistus vammaisista
23. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklassa tarkoitetuista kannustavista toimenpiteistä
24. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklasta
25. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklasta
26. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklan 2 kohdasta
27. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 b artiklan 2 kohdasta
28. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 119 artiklan 4 kohdasta
29. Julistus urheilusta
30. Julistus saaristoalueista
31. Julistus 13 päivänä heinäkuuta 1987 tehdystä neuvoston päätöksestä
32. Julistus komission organisaatiosta ja toiminnasta
33. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 188 c artiklan 3 kohdasta
34. Julistus määräaikojen noudattamisesta yhteispäätösmenettelyssä
35. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 191 a artiklan 1 kohdasta

36. Julistus merentakaisista maista ja alueista
37. Julistus Saksan julkisoikeudellisista luottolaitoksista
38. Julistus vapaaehtoispalvelusta
39. Julistus yhteisön lainsäädännön valmistelun laadusta
40. Julistus Euroopan hiili- ja teräsyhteisön kansainvälisten sopimusten tekomenettelystä
41. Julistus avoimuutta, oikeutta tutustua asiakirjoihin ja petosten torjuntaa koskevista määräyksistä
42. Julistus perussopimusten konsolidoinnista
43. Julistus toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevasta pöytäkirjasta
44. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 2 artiklasta
45. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 4 artiklasta
46. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 5 artiklasta
47. Julistus Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 6 artiklasta
48. Julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdystä pöytäkirjasta
49. Julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdyn pöytäkirjan ainoan artiklan d alakohdasta
50. Julistus toimielimistä Euroopan unionin mahdollista laajentumista silmällä pitäen tehdystä pöytäkirjasta
51. Julistus Amsterdamin sopimuksen 10 artiklasta

Konferenssi on ottanut myös huomioon alla luetellut, tähän päätösasiakirjaan liitetyt julistukset:

1. Itävallan ja Luxemburgin julistus luottolaitoksista
2. Tanskan julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.14 artiklasta
3. Saksan, Itävallan ja Belgian julistus toissijaisuudesta
4. Irlannin julistus Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklasta
5. Belgian julistus Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisten turvapaikasta tehdystä pöytäkirjasta
6. Belgian, Ranskan ja Italian julistus toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista tehdystä pöytäkirjasta
7. Ranskan julistus merentakaisista departementeista Schengenin säännösten saattamisesta osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan kannalta
8. Kreikan julistus kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta tehdystä julistuksesta

Lopuksi konferenssi sopi, että tähän päätösasiakirjaan liitetään havainnollisuuden vuoksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen sekä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen tekstit sellaisina kuin ne ovat konferenssin tuloksena tehtyjen muutosten jälkeen.

Hecho en Amsterdam, el dos de octubre de mil novecientos noventa y siete.

Udfærdiget i Amsterdam, den anden oktober nittenhundrede og syvoghalvfems.

Geschehen zu Amsterdam am zweiten Oktober neunzehnhundertsiebenundneunzig.

Έγινε στο Άμστερνταμ, στις δύο Οκτωβρίου του έτους χίλια εννιακόσια ενενήντα επτά.

Done at Amsterdam this second day of October in the year one thousand nine hundred and ninety-seven.

Fait à Amsterdam, le deux octobre de l'an mil neuf cent quatre-vingt-dix-sept.

Arna dhéanamh in Amstardam ar an dara lá de Dheireadh Fómhair sa bhliain míle naoi gcéad nócha a seacht.

Fatto ad Amsterdam, addì due ottobre millenovecentonovantasette.

Gedaan te Amsterdam, de tweede oktober negentienhonderd zevenennegentig.

Feito em Amesterdão, em dois de Outubro de mil novecentos e noventa e sete.

Tehty Amsterdmissa 2 päivänä lokakuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäseitsemän.

Utfärdat i Amsterdam den andra oktober år nittonhundranittiosju.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
Für Seine Majestät den König der Belgier

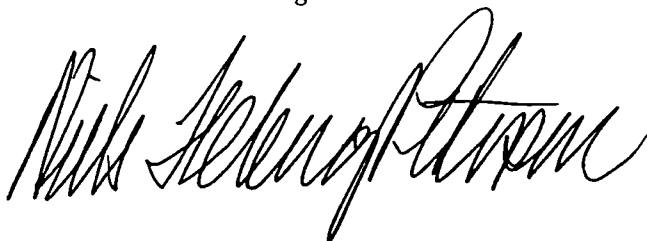

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

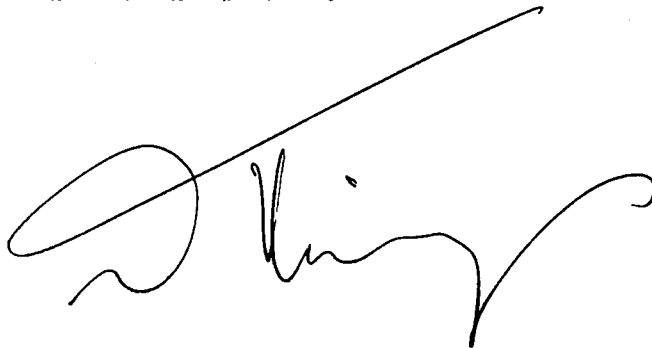
For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

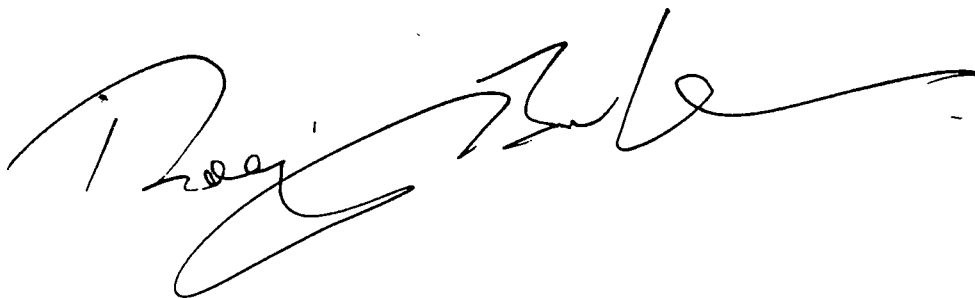
Por Su Majestad el Rey de España

Pour le Président de la République française

Thar ceann an Choimisiúin arna údarú le hAirteagal 14 de Bhunreacht na hÉireann chun cumhachtaí agus feidhmeanna Uachtarán na hÉireann a oibriú agus a chomhlíonadh
For the Commission authorised by Article 14 of the Constitution of Ireland to exercise and perform the powers and functions of the President of Ireland

Per il Presidente della Repubblica italiana

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Scalfaro', written in a cursive style.

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jean', written in a cursive style.

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Beatrix', written in a cursive style.

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Franz Josef Strauss', written in a cursive style.

Pelo Presidente da República Portuguesa

Xiina Gama

Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
För Republiken Finlands President

Tarja Halonen

För Hans Majestät Konungen av Sverige

Lena Hjelm-Wallin

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Laurence T. Anderson.

KONFERENSSIN HYVÄKSYMÄT JULISTUKSET

1. Julistus kuolemanrangaistuksen poistamisesta

Viitaten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 2 kohtaan konferenssi muistuttaa, että ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi 4 päivänä marraskuuta 1950 Roomassa tehtyyn Euroopan yleissopimukseen liitetystä kuudennessa pöytäkirjassa, jonka suurin osa jäsenvaltioista on allekirjoittanut ja ratifioinut, määrätään kuolemanrangaistuksen poistamisesta.

Tässä yhteydessä konferenssi toteaa, että edellä mainitun pöytäkirjan 28 päivänä huhtikuuta 1983 tapahtuneen allekirjoittamisen jälkeen kuolemanrangaistus on poistettu useimmissa jäsenvaltioissa ja että sitä ei ole sovellettu missään niistä.

2. Julistus yhteistyön lujittamisesta Euroopan unionin ja Länsi-Euroopan unionin välillä

Euroopan unionin ja Länsi-Euroopan unionin yhteistyön kehittämistä silmällä pitäen konferenssi kehottaa neuvostoa pyrkimään ottamaan pian käyttöön neuvoston pääsihteeristön henkilöstön luotettavuuden selvittämistä varten aiheelliset järjestelyt.

3. Julistus Länsi-Euroopan unionin osalta

Konferenssi ottaa huomioon seuraavan Länsi-Euroopan unionin (WEU) ministerineuvoston 22 päivänä heinäkuuta 1997 hyväksymän julistuksen

”LÄNSI-EUROOPAN UNIONIN JULISTUS LÄNSI-EUROOPAN UNIONIN TEHTÄVÄSTÄ JA SEN SUHTEISTA EUROOPAN UNIONIIN JA ATLANTIN LIITTOON

(käännös)

JOHDANTO

1. Länsi-Euroopan unionin (WEU) jäsenvaltiot sopivat vuonna 1991 Maastrichtissa siitä, että on tarpeen kehittää todellinen Euroopan turvallisuus- ja puolustusidentiteetti ja lisätä Euroopan vastuuta puolustuksen alalla. Ottaen huomioon Amsterdamin sopimuksen ne vahvistavat tarpeen jatkaa ja lisätä näitä ponnisteluja. WEU on Euroopan unionin (EU) kehityksen erottamaton osa, joka tarjoaa unionille mahdollisuuden operatiivisen toimintakyvyn käyttämiseen erityisesti Petersbergin tehtävien osalta, ja se on olennainen osa Euroopan turvallisuus- ja puolustusidentiteetin kehitystä Atlantin liitossa Pariisin julistuksen ja Naton ministerien Berliinissä tekemien päätösten mukaisesti.
2. WEU:n neuvostoon kuuluvat nykyään kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot ja kaikki Atlantin liiton eurooppalaiset jäsenet asemansa mukaisesti. Tässä neuvostossa kokoontuvat myös nämä valtiot ja Euroopan unionin kanssa assosiaatiosopimuksen tehneet Keski- ja

Itä-Euroopan maat, jotka ovat hakeneet sekä Euroopan unionin että Atlantin liiton jäsenyyttä. WEU muodostaa näin asianmukaiset puitteet Euroopan maiden vuoropuhelulle ja yhteistyölle kysymyksissä, jotka koskevat turvallisuutta ja puolustusta niiden laajassa merkityksessä.

3. Tässä yhteydessä WEU ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston, joka koskee EU:n yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, ja erityisesti sen J.3 artiklan 1 kohdan ja J.7 artiklan sekä pöytäkirjan J.7 artiklasta, jotka kuuluvat seuraavasti:

J.3 artiklan 1 kohta

'1. Eurooppa-neuvosto määrittelee yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan periaatteet ja yleiset suuntaviivat, myös asioissa, joilla on merkitystä puolustuksen alalla.'

J.7 artikla

'1. Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka käsittää kaikki Euroopan unionin turvallisuuteen liittyvät kysymykset, mukaan lukien toisen alakohdan mukaisesti asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka, joka saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen, jos Eurooppa-neuvosto niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.'

Länsi-Euroopan unioni (WEU) on Euroopan unionin kehityksen erottamaton osa, ja se muodostaa unionille mahdollisuuden operatiivisen toimintakyvyn käyttämiseen erityisesti 2 kohdan yhteydessä. WEU tukee unionia määriteltäessä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puolustukseen liittyviä näkökohtia tämän artiklan mukaisesti. Unioni pyrkii tämän mukaisesti edistämään kiinteämpiä institutionaalisia suhteita WEU:hun, silmällä pitäen mahdollisuutta sulauttaa WEU unioniin, jos Eurooppa-neuvosto niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.'

Tässä artiklassa tarkoitettu unionin politiikka ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, siinä pidetään arvossa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopusoinnussa tuossa yhteydessä määritettävän yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa.'

Yhteisen puolustuspolitiikan asteittaista määrittämistä tuetaan jäsenvaltioiden pitäessä sitä aiheellisenä jäsenvaltioiden välisellä puolustumateriaaleja koskevalla yhteistyöllä.'

2. Tässä artiklassa tarkoitettuihin kysymyksiin kuuluvat humanitaariset ja pelastustehtävät, rauhanturvaaminen sekä taistelujoukkojen tehtävät kriisinhallinnassa, rauhanpalauttaminen mukaan lukien.'

3. Unioni käyttää WEU:ta niiden unionin päätösten ja toimien valmistelussa ja toteuttamisessa, joilla on merkitystä puolustuksen alalla.'

Eurooppa-neuvoston toimivalta vahvistaa suuntaviivoja J.3 artiklan mukaisesti koskee myös WEU:ta niissä asioissa, joissa unioni käyttää WEU:ta.

Kun unioni käyttää WEU:ta 2 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä koskevien unionin päätösten valmistelussa ja toteuttamisessa, kaikilla unionin jäsenvaltioilla on oikeus osallistua täysimääräisesti kyseisiin tehtäviin. Neuvosto hyväksyy yhteisymmärryksessä WEU:n toimielinten kanssa tarpeelliset käytännön järjestelyt, jotta kullakin kyseisiin tehtäviin osallistuvalla jäsenvaltiolla on mahdollisuus osallistua täysimääräisesti ja tasavertaisesti suunnitteluun ja päätöksentekoon WEU:ssa.

Tässä kohdassa tarkoitettujen puolustuksen alalla merkityksellisten päätösten tekeminen ei rajoita 1 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen politiikkojen ja velvoitteiden soveltamista.

4. Tämän artiklan määräykset eivät estä kiinteämmän yhteistyön kehittämistä kahden tai useamman jäsenvaltion välillä kahdenvälisesti WEU:n tai Atlantin liiton yhteydessä, ellei tällainen yhteistyö ole ristiriidassa tässä osastossa määrätyn yhteistyön kanssa tai estä sitä.

5. Tämän artiklan tavoitteiden edistämiseksi tämän artiklan määräyksiä tarkistetaan N artiklan mukaisesti.'

Pöytäkirja J.7 artiklasta

'KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

PITÄVÄT MIELESSÄ tarpeen panna täysimittaisesti täytäntöön Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja 3 kohdan määräykset,

*PITÄVÄT MIELESSÄ, että J.7 artiklan mukaisesti unionin politiikka ei vaikuta eräiden jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, siinä pidetään arvossa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteuttavan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopu-
soinnussa tuossa yhteydessä toteutettavan yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa,*

OVAT SOPINEET seuraavasta määräyksestä, joka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen:

Euroopan unioni laatii yhdessä Länsi-Euroopan unionin kanssa niiden välistä lujitettua yhteistyötä koskevat järjestelyt vuoden kuluessa Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta.'

A. WEU:N SUHTEET EUROOPAN UNIONIIN: OSALLISTUMINEN AMSTERDAMIN SOPIMUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANOON

4. WEU:n jäsenvaltiot asettivat 10 päivänä joulukuuta 1991 antamassaan julistuksessa Länsi-Euroopan unionin tehtävästä ja sen suhteista Euroopan unioniin ja Atlantin liittoon tavoitteekseen 'toteuttaa WEU vaiheittain puolustusta koskevana Euroopan unionin osana'. Ne vahvistavat nyt tämän tavoitteen sellaisena kuin sitä on kehitetty Amsterdamin sopimuksessa.
5. Kun unioni käyttää WEU:ta, WEU valmistelee ja toteuttaa niitä unionin päätöksiä ja toimia, joilla on merkitystä puolustuksen kannalta.

Valmistellessaan ja toteuttaessaan niitä EU:n päätöksiä ja toimia, joihin unioni käyttää WEU:ta, WEU toimii Eurooppa-neuvoston määrittelemien suuntaviivojen mukaisesti.

WEU tukee Euroopan unionia määriteltäessä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puolustukseen liittyviä näkökohtia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklan mukaisesti.

6. WEU vahvistaa, että kun Euroopan unioni käyttää WEU:ta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä koskevien unionin päätösten valmistelemiseksi ja toteuttamiseksi, kaikilla unionin jäsenvaltioilla on oikeus osallistua täysimääräisesti kyseisiin tehtäviin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklan 3 kohdan mukaisesti. WEU kehittää tarkkailijoiden asemaa WEU:ssa J.7 artiklan 3 kohdan mukaisesti ja hyväksyy tarpeelliset käytännön järjestelyt, jotta kaikilla WEU:n EU:n pyynnöstä toteuttamiin tehtäviin osallistuvilla EU:n jäsenvaltioilla on mahdollisuus osallistua täysimääräisesti ja tasavertaisesti suunnitteluun ja päätöksentekoon WEU:ssa.
7. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.7 artiklaa koskevan pöytäkirjan mukaisesti WEU laatii yhdessä Euroopan unionin kanssa niiden välistä lujitettua yhteistyötä koskevat järjestelyt. Tässä yhteydessä voidaan jo nyt mainita joukko toimenpiteitä, joista eräitä jo tarkastellaan WEU:ssa. Näitä ovat muun muassa:

- järjestelyt, joiden tarkoituksena on parantaa neuvottelu- ja päätöksentekomenettelyjen yhteensovittamista molemmissa järjestöissä erityisesti kriisitilanteissa,
- molempien järjestöjen asianomaisten elinten yhteisten kokousten järjestäminen,
- WEU:n ja EU:n puheenjohtajakausien järjestyksen sekä molempien järjestöjen hallinnollisten määräysten ja käytäntöjen yhdenmukaistaminen mahdollisuuksien mukaan,
- WEU:n pääsihteeristön ja EU:n neuvoston pääsihteeristön yksiköiden toiminnan tiivis koordinointi, mukaan lukien henkilöstön vaihto ja siirto,

- sellaisten järjestelyjen kehittäminen, joiden avulla EU:n asianomaiset elimet, mukaan lukien toimintapolitiikan suunnittelu- ja varhaisvaroitusyksikkö, voivat käyttää WEU:n suunnitteluesikunnan, kriisien tarkkailukeskuksen ja satelliittikeskuksen resursseja,
- tarvittaessa EU:n ja WEU:n puolustusmateriaalialan yhteistyö eurooppalaisen puolustusmateriaalialan yhteistyöelimen, Länsi-Euroopan varusteluryhmän (WEAG) puitteissa ja Euroopan varustelualueen markkinoiden järkiperaistämiseen ja Euroopan varustelutoimiston perustamiseen liittyen,
- käytännön järjestelyt, joiden tarkoituksena on varmistaa yhteistyö Euroopan komission kanssa ja joissa otetaan huomioon komission tehtävä YUTP:ssa sellaisena kuin se on määritelty Amsterdamin sopimuksessa,
- Euroopan unionin kanssa toteutettujen turvallisuusjärjestelyjen parantaminen.

B. WEU:N JA NATON VÄLISET SUHTEET ATLANTIN LIITOSSA KEHITETTÄVÄN EUROOPAN TURVALLISUUS- JA PUOLUSTUSIDENTITEETIN OSALTA

8. Atlantin liitto säilyy Pohjois-Atlantin sopimuksen mukaisen yhteisen puolustuksen perustana. Sillä on edelleen erittäin tärkeä asema Atlantin liittoon kuuluvien maiden keskinäisenä neuvottelupaikkana ja kehyksenä, jossa ne sopivat maiden Washingtonin sopimuksen mukaisia turvallisuus- ja puolustussitoumuksia koskevasta politiikasta. Atlantin liitto on aloittanut mukautus- ja uudistusprosessin voidakseen toteuttaa tehokkaammin kaikki eri tehtävänsä. Tämän prosessin tarkoituksena on vahvistaa ja uudistaa transatlanttista kumppanuutta, ja siihen sisältyy Euroopan turvallisuus- ja puolustusidentiteetin rakentaminen Atlantin liitossa.
9. WEU on olennainen osa Euroopan turvallisuus- ja puolustusidentiteetin kehittämistä Atlantin liitossa, ja se pyrkii jatkuvasti vahvistamaan institutionaalista ja konkreettista yhteistyötään Naton kanssa.
10. Sen lisäksi, että WEU tukee yhteistä puolustusta Washingtonin sopimuksen 5 artiklan ja muutetun Brysselin sopimuksen V artiklan mukaisesti, sillä on aktiivinen tehtävä konfliktien ehkäisemisessä ja kriisien hallinnassa, kuten Petersbergin julistuksessa todetaan. WEU sitoutuu tässä yhteydessä toteuttamaan täysimääräisesti sille osoitetut tehtävät kunnioittaen näiden kahden järjestön välistä täydellistä avoimuutta ja niiden keskinäistä täydentävyyttä.
11. WEU vahvistaa, että tämä identiteetti perustuu asianmukaisille sotilaallisille periaatteille ja sitä tukee tarkoituksenmukainen sotilaallinen suunnittelu ja että se mahdollistaa sotilaallisesti yhtenäisten ja tehokkaiden joukkojen perustamisen, jotka pystyvät toimimaan WEU:n poliittisessa valvonnassa ja strategisella johdolla.
12. Tätä tarkoitusta varten WEU kehittää yhteistyötään Naton kanssa, erityisesti seuraavilla aloilla:
  - WEU:n ja Naton välillä kriisitilanteen neuvottelujärjestelmät,

- WEU:n aktiivinen osallistuminen Naton puolustussuunnitteluprosessiin,
- WEU:n ja Naton toiminnalliset suhteet sellaisten operaatioiden suunnittelua, valmistelua ja johtamista varten, joissa käytetään Naton voimavaroja ja toimintakykyä WEU:n poliittisessa valvonnassa ja strategisella johdolla, erityisesti:
- Naton yhteistyössä WEU:n kanssa toteuttama sotilaallinen suunnittelu sekä harjoitukset,
- puitesopimuksen laatiminen Naton keinojen ja mahdollisuuksien siirrosta, seurannasta ja palauttamisesta,
- WEU:n ja Naton väliset suhteet eurooppalaisten komentojärjestelyjen yhteydessä.

Tämä yhteistyö kehittyy edelleen, erityisesti ottaen huomioon Atlantin liiton mukauttamisen.

C. WEU:N OPERATIIVINEN TEHTÄVÄ EUROOPAN TURVALLISUUS- JA PUOLUSTUSIDENTITEETIN (ESDI) KEHITTÄMISESSÄ

13. WEU kehittää tehtävänsä eurooppalaisena poliittisena ja sotilaallisena kriisinhallinnan elimenä, joka käyttää WEU-mailta käyttöönsä saamia kansallisia tai monikansallisia voimavaroja ja toimintakykyä ja joka turvautuu tarvittaessa Naton keinoihin ja mahdollisuuksiin kehitteillä olevien järjestelyjen mukaisesti. Tässä yhteydessä WEU tukee myös Yhdistyneitä Kansakuntia ja ETYJ:iä niiden kriisinhallintatoimissa.

WEU edistää Euroopan unionin perustamissopimuksen J.7 artiklan puitteissa asteittain määriteltävää yhteistä puolustuspolitiikkaa ja huolehtii sen käytännön toteuttamisesta kehittämällä edelleen toiminnallista tehtävänsä.

14. Tätä tarkoitusta varten WEU jatkaa työtään seuraavilla aloilla:

- WEU on kehittänyt kriisinhallinnan järjestelmät ja menettelyt, jotka saatetaan ajan tasalle sitä mukaa kuin WEU:n kokemus kasvaa harjoitusten ja operaatioiden myötä. Petersbergin tehtävien täytäntöönpano vaatii joustavia toimintamuotoja, jotka on mukautettu erilaisiin kriisitilanteisiin ja joissa hyödynnetään parhaalla tavalla käytettävissä olevia voimavaroja, mukaan lukien turvautuminen kansalliseen esikuntaan, joka voi olla toimintaa johtavan valtion käyttöön tarjoama, tai monikansalliseen, WEU:lle vastuulliseen esikuntaan, tai Naton voimavaroihin ja toimintakykyyn.
- WEU on jo laatinut alustavat päätelmät yhteisen eurooppalaisen puolustuspolitiikan määrittelystä, mikä on yhteisen eurooppalaisen puolustuspolitiikan tavoitteiden, soveltamisalan ja keinojen ensimmäinen edistysaskel.

WEU jatkaa työtään tukeutuen erityisesti Pariisin julistukseen ja ottaen huomioon Birminghamin kokouksen jälkeen pidettyjen WEU:n ja Naton huippukokousten ja ministerikokousten päätösten asiaankuuluvat osat. Se keskittyy erityisesti seuraaviin aloihin:

- määrittelee periaatteet, joita noudatetaan WEU:n valtioiden asevoimien käytössä WEU:n Petersberg-tyyppisissä operaatioissa eurooppalaisten yhteisten turvallisuutta koskevien etujen tukemiseksi,
- järjestää sellaiset toiminnalliset välineet Petersbergin tehtäviin kuten yleis- ja tilanesuunnittelu sekä harjoitustoiminta, asevoimien valmistelu ja yhteentoimivuus, mukaan luettuna WEU:n osallistuminen tarvittaessa Naton puolustuksen suunnitteluun,
- strateginen liikkuvuus sen käynnissä olevan työskentelynsä pohjalta,
- puolustusta koskeva tiedustelu sen suunnitteluyksikkönsä, kriisien tarkkailukeskuksensa ja satelliittikeskuksensa toimesta.
- WEU on toteuttanut useita toimenpiteitä, joiden avulla se on vahvistanut toiminnallista tehtäväänsä (suunnitteluyksikkö, kriisien tarkkailukeskus, satelliittikeskus). WEU:n päätoimipaikan sotilaallisten yksiköiden toiminnan parantaminen ja sotilaallisen komitean perustaminen neuvoston johdolla antavat uutta vahvistusta tärkeille rakenteille WEU:n operaatioiden valmistelun ja johtamisen onnistumista ajatellen.
- WEU:n liitännäisjäsenien ja tarkkailijoiden kaikkiin sen operaatioihin osallistumisen mahdollistamiseksi WEU tutkii myös tarpeelliset yksityiskohtaiset säännöt, jotta sen liitännäisjäsenet ja tarkkailijat voisivat täysimääräisesti ja asemansa mukaisesti osallistua kaikkiin WEU:n operaatioihin.
- WEU muistuttaa, että liitännäisjäsenet osallistuvat samalta pohjalta kuin täysjäsenet operaatioihin, joita ne edistävät, sekä niihin liittyviin harjoituksiin ja suunnitteluun. WEU tutkii lisäksi kysymystä tarkkailijoiden mahdollisimman täysimääräisestä osallistumisesta asemansa mukaisesti WEU:ssa tapahtuvaan suunnitteluun ja päätöksentekoon kaikkien operaatioiden osalta, joihin ne osallistuvat.
- WEU tutkii tarvittaessa neuvottelemalla toimivaltaisten elinten kanssa liitännäisjäsenensä ja tarkkailijoiden mahdollisimman suurta osallistumismahdollisuutta sen toimintaan asemansa mukaisesti. Se käsittelee erityisesti toimintaa puolustusmateriaalikysymyksissä, avaruustoiminnan ja sotilasopintojen aloilla.
- WEU tutkii, miten se voisi vahvistaa liitännäiskumppanien osallistumista yhä useampiin eri toimintoihin.”

4. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.14 ja K.10 artiklasta

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.14 ja K.10 artiklassa tai niiden perusteella tehtyjen sopimusten määräykset eivät merkitse toimivallan siirtoa jäsenvaltioilta Euroopan unionille.

5. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.15 artiklasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että jäsenvaltiot huolehtivat, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen J.15 artiklassa tarkoitettu poliittinen komitea voi kokoontua milloin tahansa kansainvälisten kriisien tai muiden kiireellisten asioiden vuoksi hyvin lyhyellä varoitusaajalla poliittisten osastojen päälliköiden tai heidän sijaistensa tasolla.

6. Julistus toimintapolitiikan suunnittelu- ja varhaisvaroitusyksikön perustamisesta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että:

1. Neuvoston pääsihteeristöön perustetaan yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) korkeana edustajana toimivan neuvoston pääsihteerin alainen toimintapolitiikan suunnittelu- ja varhaisvaroitusyksikkö. Komission kanssa luodaan asianmukainen yhteistyö sen varmistamiseksi, että toiminta on täysin yhdenmukaista unionin taloudellisten ulkosuhteiden ja kehityspolitiikan kanssa.
2. Yksikön tehtävänä on:
  - a) seurata ja analysoida YUTP:hen liittyvillä aloilla tapahtuvaa kehitystä;
  - b) laatia arvioita unionin ulko- ja turvallisuuspoliittisista eduista ja määrittää aloja, joihin YUTP voisi keskittyä tulevaisuudessa;
  - c) laatia arvioita ja varoittaa riittävän ajoissa sellaisista tapahtumista tai tilanteista, mahdolliset poliittiset kriisit mukaan lukien, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan;
  - d) laatia joko neuvoston tai puheenjohtajavaltion pyynnöstä tai omasta aloitteestaan perustettuja esityksiä politiikkavaihtoehtoista, jotka esitetään neuvostossa puheenjohtajavaltion valtuutuksella politiikkaa suunniteltaessa, ja jotka voivat sisältää analyyskejä, suosituksia ja toimintasuunnitelmia YUTP:tä varten.
3. Yksikön muodostaa pääsihteeristöstä, jäsenvaltioista, komissiosta ja WEU:sta tehtävään otettu henkilöstö.
4. Jäsenvaltiot ja komissio voivat tehdä yksikölle ehdotuksia käsiteltävistä asioista.
5. Jäsenvaltiot ja komissio osallistuvat politiikan suunnitteluvaiheeseen antamalla mahdollisimman laajasti asiaa koskevia, myös luottamuksellisia tietoja.

7. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.2 artiklasta

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.2 artiklan mukainen poliisiyhteistyö, Europolin toiminta mukaan lukien, on kuuluttava kussakin jäsenvaltiossa sovellettavien sääntöjen mukaisen toimivaltaisten kansallisten viranomaisten harjoittaman asianmukaisen oikeudellisen tarkastelun piiriin.

8. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan e alakohdasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että K.3 artiklan e alakohdasta ei seuraa, että jäsenvaltioilla, joiden oikeusjärjestelmässä ei ole määräyksiä vähimmäisseuraamuksista, olisi velvollisuus ottaa käyttöön sellaisia.

9. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.6 artiklan 2 kohdasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevat aloitteet ja neuvoston kyseisen määräyksen nojalla antamat säädökset julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* neuvoston ja komission asiaa koskevien työjärjestysten mukaisesti.

10. Julistus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.7 artiklasta

Konferenssi toteaa, että jäsenvaltio voi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen antaessaan varata itselleen oikeuden antaa kansallisessa lainsäädännössä säännöksiä, joiden mukaan, kun K.7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen pätevyyttä tai tulkintaa koskeva kysymys tulee esille sellaisen kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, kyseinen tuomioistuin on velvollinen siirtämään asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

11. Julistus kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta

Euroopan unioni kunnioittaa eikä puutu siihen asemaan, joka kirkoilla ja uskonnollisilla yhdistyksillä tai yhdyskunnilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti jäsenvaltioissa.

Euroopan unioni kunnioittaa myös elämäntavomuksellisten ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemaa.

12. Julistus ympäristövaikutusten arvioinnista

Konferenssi toteaa, että komissio sitoutuu tekemään ympäristövaikutusten arvioinnin niiden ehdotusten yhteydessä, joilla voi olla ympäristön kannalta merkittäviä vaikutuksia.

13. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 d artiklasta

Julkisia palveluja koskevien Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 d artiklan määräysten täytäntöönpanossa noudatetaan täysimääräisesti yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, muun muassa tasa-arvoisen kohtelun sekä palvelujen laadun ja jatkuvuuden periaatteita.

14. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 44 artiklan kumoamisesta

Se, että kumotaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 44 artikla, joka sisältää viittauksen jäsenvaltioiden väliseen luonnolliseen suosituimmuuteen vähimmäishintoja siirtymäkauden aikana vahvistettaessa, ei vaikuta yhteisöllisen suosituimmuuden periaatteeseen, sellaisena kuin se on määriteltyä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä.

15. Julistus Schengenin säännösten mukaisen suojelun ja turvallisuuden tason säilyttämisestä

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että neuvoston toteuttamien toimenpiteiden, joilla korvataan vuoden 1990 Schengenin yleissopimukseen sisältyviä määräyksiä yhteisillä rajoilla tehtävien tarkastusten poistamisesta, olisi taattava vähintään edellä mainittujen Schengenin yleissopimuksen määräysten mukainen suojelun ja turvallisuuden taso.

16. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 j artiklan 2 alakohdan b alakohdasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että unionin ja jäsenvaltioiden ulkopoliittiset näkökohdat otetaan huomioon sovellettaessa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 j artiklan 2 alakohdan b alakohtaa.

17. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklasta

Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun ja muiden asianomaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa luodaan kuulemismenettely turvapaikkapolitiikkaan liittyvistä kysymyksistä.

18. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklan 3 kohdan a alakohdasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että jäsenvaltiot voivat neuvotella ja tehdä sopimuksia kolmansien maiden kanssa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 k artiklan 3 kohdan a alakohtaan kuuluvilla aloilla, jos nämä sopimukset ovat yhteisön oikeuden mukaisia.

19. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 l artiklan 1 kohdasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että jäsenvaltiot saavat ottaa ulkopoliittiset näkökohdat huomioon täyttäessään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 l artiklan 1 kohtaan perustuvia velvollisuuksiaan.

20. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 m artiklasta

Toimenpiteet, jotka toteutetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 m artiklan nojalla, eivät estä jäsenvaltioita soveltamasta valtiosääntönsä sisältäviä lehdistönvapautta ja muiden tiedotusvälineiden ilmaisuvapautta koskevia säännöksiä.

21. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 o artiklasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että neuvosto tarkastelee Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 73 o artiklan 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuun päätökseen liittyviä tekijöitä ennen 73 o artiklassa tarkoitetun viiden vuoden päättymistä, jotta kyseinen päätös tehtäisiin ja sitä sovellettaisiin välittömästi kyseisen määräajan päättymisen jälkeen.

22. Julistus vammaisista

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että suunniteltaessa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 100 a artiklan mukaisia toimenpiteitä yhteisön toimielimet ottavat huomioon vammaisten tarpeet.

23. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklassa tarkoitetuista edistämistoimenpiteistä

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklassa tarkoitettujen edistämistoimenpiteiden yhteydessä olisi aina:

- perusteltava toimenpiteiden toteuttaminen; perustelun on tukeuduttava objektiiviseen arvioon toimenpiteiden tarpeellisuudesta sekä toimenpiteiden tuottamaan lisäarvoon yhteisön tasolla;
- määriteltävä toimenpiteiden kesto, joka voi olla enintään viisi vuotta;
- ilmoitettava toimenpiteiden rahoitukseen annettava enimmäismäärä, jonka pitäisi ilmentää sitä, että toimenpiteet ovat luonteeltaan edistäviä.

24. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklasta

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 109 r artiklasta johtuvien menojen on katsottava kuuluvan rahoitusnäkymien otsikkokohtaan 3.

25. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklasta

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklasta johtuvien menojen on katsottava kuuluvan rahoitusnäkymien otsikkokohtaan 3.

26. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklan 2 kohdasta

Korkeat sopimuspuolet toteavat, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 artiklan 2 kohtaa koskevissa keskusteluissa vallitsi yhteisymmärrys siitä, että yhteisön tarkoituksena sen asettaessa vähimmäisvaatimuksia työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelulle ei ole olosuhteisiin nähden aiheuttomalla tavalla syrjiä pienten ja keskisuurten yritysten työntekijöitä.

27. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 b artiklan 2 kohdasta

Korkeat sopimuspuolet julistavat, että ensimmäisenä järjestelynä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 118 b artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen, työnantajien ja työntekijöiden välisen yhteisön tason sopimusten soveltamiseksi on sopimusten sisällön kehittäminen työehtosopimuksin kunkin jäsenvaltion sääntöjen mukaisesti, joten tämä järjestely ei velvoita jäsenvaltioita soveltamaan sopimuksia sellaisenaan tai laatimaan sääntöjä niiden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä taikka velvoita jäsenvaltioita muuttamaan voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä sopimusten täytäntöönpanon helpottamiseksi.

28. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 119 artiklan 4 kohdasta

Toteuttaessaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 119 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä jäsenvaltioiden olisi ensisijaisesti pyrittävä parantamaan naisten asemaa työelämässä.

29. Julistus urheilusta

Konferenssi korostaa urheilun yhteiskunnallista merkitystä, erityisesti sen merkitystä identiteetin luomisessa ja ihmisiä yhdistävänä tekijänä. Tämän vuoksi konferenssi kehottaa Euroopan unionin elimiä kuuntelemaan urheilujärjestöjä silloin, kun on kyse tärkeistä urheiluun vaikuttavista asioista. Tällöin on erityisesti kiinnitettävä huomiota amatööriurheilun erityispiirteisiin.

30. Julistus saaristoalueista

Konferenssi on tietoinen siitä, että saaristoalueet kärsivät saaristoasemaansa liittyvistä rakenteellisista puutteista, joiden pysyvyys vaikeuttaa näiden alueiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä.

Konferenssi on niin ikään tietoinen siitä, että nämä puutteet on otettava yhteisön lainsäädännössä huomioon ja että perustelluissa tapauksissa voidaan toteuttaa erityistoimenpiteitä näiden alueiden hyväksi, jotta ne voitaisiin yhdentää paremmin oikeudenmukaisin edellytyksin sisämarkkinoihin.

31. Julistus 13 päivänä heinäkuuta 1987 tehdystä neuvoston päätöksestä

Konferenssi kehottaa komissiota antamaan neuvoston käsiteltäväksi viimeistään vuoden 1998 loppuun mennessä ehdotuksen menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 13 päivänä heinäkuuta 1987 tehdyn neuvoston päätöksen muuttamisesta.

32. Julistus komission organisaatiosta ja toiminnasta

Konferenssi panee merkille, että komission tarkoituksena on valmistella kollegion tehtävien uudelleenorganisointia hyvissä ajoin vuonna 2000 toimintansa aloittavaa uutta komissiota varten varmistaakseen parhaan mahdollisen jaon perinteisten salkkujen ja erityistehtävien välillä.

Konferenssi katsoo tässä yhteydessä, että komission puheenjohtajalla on oltava laaja harkintavalta kollegion sisäisessä tehtävänjaossa ja silloin kun tehtävänjako tapahtuu uudelleen komission toimikauden aikana.

Konferenssi kiinnittää myös huomiota siihen, että komissiolla on tarkoitus uudistaa samanaikaisesti yksiköidensä organisointia. Se toteaa erityisesti, että on suotavaa antaa ulkosuhteet komission varapuheenjohtajan vastuualueeksi.

33. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 188 c artiklan 3 kohdasta

Konferenssi kehottaa tilintarkastustuomioistuinta, Euroopan investointipankkia ja komissiota pitämään voimassa nykyisen kolmikantasopimuksen. Jos jokin osapuoli vaatii uutta tekstiä tai tekstin tarkistusta, osapuolten on pyrittävä pääsemään sopimukseen tällaisesta tekstistä ottaen huomioon kunkin edut.

34. Julistus määräaikojen noudattamisesta yhteispäätösmenettelyssä

Konferenssi kehottaa Euroopan parlamenttia, neuvostoa ja komissiota pyrkimään kaikkiin mahdollisiin tavoin siihen, että yhteispäätösmenettely toimii mahdollisimman joutuisasti. Konferenssi muistuttaa, että on tärkeää noudattaa täsmällisesti Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 189 b artiklassa vahvistettuja määräaikoja, ja painottaa, että mainitun artiklan 7 kohdan mukaiseen mahdollisuuteen kyseisten määräaikojen pidentämiseen olisi turvauduttava vain, jos se on ehdottoman tarpeellista. Missään tapauksessa Euroopan parlamentin toisen käsittelyn ja sovittelukomiteakäsittelyn päättymisen välinen aika ei saisi olla pidempi kuin yhdeksän kuukautta.

35. Julistus Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 191 a artiklan 1 kohdasta

Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 191 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen periaatteiden ja edellytysten mukaan jäsenvaltio voi vaatia, ettei komissio tai neuvosto toimita kolmansille osapuolille kyseisestä jäsenvaltiosta peräisin olevaa asiakirjaa, ellei kyseinen valtio ole siihen etukäteen antanut suostumusta.

36. Julistus merentakaisista maista ja alueista

Konferenssi toteaa, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen neljännessä osassa perustettu merentakaisen maiden ja alueiden assosiaatiota koskeva erityisjärjestelmä luotiin maille ja alueille, joiden lukumäärä oli suuri, yhteispinta-ala oli laaja ja väestömäärä huomattava. Tämä järjestelmä on kehittynyt vain vähän vuodesta 1957.

Konferenssi toteaa, että nykyisin merentakaisia maita ja alueita on vain 20 ja että kyse on erittäin laajalla alueella sijaitsevista saarialueista, joiden asukasmäärä on yhteensä noin 900 000. Sen lisäksi suurin osa merentakaisista maista ja alueista on rakenteeltaan varsin jälkeennejäneitä, mikä johtuu erityisen vakavista maantieteellisistä ja taloudellisista haitoista. Näissä olosuhteissa erityinen assosiaatiojärjestelmä sellaisena kuin se luotiin vuonna 1957 ei voi enää vastata tehokkaasti merentakaisen maiden ja alueiden kehityksen haasteisiin.

Konferenssi palauttaa juhlallisesti mieliin, että assosiaation tavoitteena on edistää näiden maiden ja alueiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä sekä luoda kiinteät taloudelliset suhteet niiden ja koko Euroopan unionin välille.

Tämän vuoksi konferenssi kehottaa neuvostoa helmikuuhun 2000 mennessä tarkastelemaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 136 artiklan määräysten mukaisesti kyseistä assosiaatiojärjestelmää ottaen huomioon seuraavat neljä tavoitetta:

- edistää tehokkaammin merentakaisen maiden ja alueiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä,
- kehittää merentakaisen maiden ja alueiden ja Euroopan unionin välisiä taloudellisia suhteita,
- ottaa paremmin huomioon kunkin merentakaisen maan ja alueen moninaisuus ja omaleimaisuus, myös sijoittautumisvapauden osalta,
- varmistaa, että rahoitusvälineen tehokkuutta parannetaan.

37. Julistus Saksan julkisoikeudellisista luottolaitoksista

Konferenssi panee merkille komission näkemyksen, jonka mukaan yhteisön nykyiset kilpailusäännöt sallivat ottaa täysimääräisesti huomioon Saksan nykyisten julkisoikeudellisten luottolaitosten tarjoamat yleishyödylliset taloudelliset palvelut sekä näille laitoksille suodut järjestelyt palveluihin liittyvien kustannusten korvaamiseksi. Saksan tehtävänä on siten määrittää, millä tavalla se mahdollistaa paikallisille ja alueellisille viranomaisille sen, että ne voivat omilla alueillaan täyttää tehtävänsä eli tarjota käyttöön kattavan ja tehokkaan rahoituksen perusrakenteen. Tällaiset järjestelyt eivät saa haitata kilpailun edellytyksiä enemmän kuin on tarpeellista näiden erityisten tehtävien suorittamiseksi, eivätkä ne myöskään saa olla yhteisön edun vastaisia.

Konferenssi muistuttaa, että Eurooppa-neuvosto kehotti komissiota tarkastelemaan, onko muissa jäsenvaltioissa samanlaisia tapauksia, soveltamaan tarvittaessa samoja määräyksiä samanlaisiin tapauksiin ja ilmoittamaan niistä neuvostolle sen kokoontuessa ECOFIN-kokouksessa.

38. Julistus vapaaehtoispalvelusta

Konferenssi tunnustaa vapaaehtoispalvelun merkittävän osuuden yhteiskunnallisen yhteisvastuullisuuden kehittämisessä.

Yhteisö edistää vapaaehtoisjärjestöjen Euroopan laajuista ulottuvuutta painottamalla erityisesti tiedon ja kokemusten vaihtoa sekä nuorten ja ikääntyneiden osallistumista vapaaehtoistyöhön.

39. Julistus yhteisön lainsäädännön valmistelun laadusta

Konferenssi toteaa, että yhteisön lainsäädännön valmistelun laatu on keskeinen edellytys sille, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat soveltaa lainsäädäntöä moitteettomasti ja että kansalaiset ja taloudelliset toimijat voivat ymmärtää sitä paremmin. Konferenssi palauttaa mieleen 11 ja 12 päivänä joulukuuta 1992 kokoontuneen Edinburghin Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan asiaa koskevat päätelmät sekä 8 päivänä kesäkuuta 1993 annetun neuvoston päätöslauselman yhteisön lainsäädännön valmistelun laadusta (*Euroopan yhteisöjen virallinen lehti* C 166, 17.6.1993, s. 1).

Konferenssi katsoo, että yhteisön lainsäädäntömenettelyyn osallistuvat kolme toimielintä, Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio, antavat lainsäädännön valmistelun laatua koskevia suuntaviivoja. Konferenssi korostaa, että yhteisön lainsäädännön olisi oltava helpommin yleisön saatavilla, ja ilmaisee sen vuoksi tyytyväisyytensä 20 päivänä joulukuuta 1994 tehdyllä toimielinten välisellä sopimuksella käyttöön otetun, säädöstekstien virallista kodifiointia koskevan nopeutetun menetelmän (*Euroopan yhteisöjen virallinen lehti* C 102, 4.4.1996, s. 2) hyväksymisestä ja sen täytäntöönpanon aloittamisesta.

Konferenssi toteaa sen vuoksi, että Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission olisi:

— laadittava yhteisellä sopimuksella suuntaviivat yhteisön lainsäädännön valmistelun laadun parantamiseksi ja noudatettava kyseisiä suuntaviivoja tarkastellessaan ehdotuksia tai suunnitelmia yhteisön säädöksiksi ja toteutettava tarpeellisina pitämänsä sisäiset organisaatiotoimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseisiä suuntaviivoja sovelletaan asianmukaisesti,

— tehtävä parhaansa nopeuttaakseen säädöstekstien kodifiointia.

40. Julistus Euroopan hiili- ja teräsyhteisön kansainvälisten sopimusten tekomenettelystä

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimukseen liitetyn siirtymämääräyksistä tehdyn yleissopimuksen 14 pykälän poistamisella ei muuteta Euroopan hiili- ja teräsyhteisön nykyistä käytäntöä kansainvälisten sopimusten tekemisessä.

41. Julistus avoimuutta, oikeutta tutustua asiakirjoihin ja petosten torjuntaa koskevista määräyksistä

Konferenssi katsoo, että Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission on Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen puitteissa tapahtuvassa toiminnassaan pidettävä lähtökohtanaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen voimassa olevia määräyksiä avoimuudesta, oikeudesta tutustua asiakirjoihin ja petosten torjunnasta.

42. Julistus perussopimusten konsolidoinnista

Korkeat sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että hallitusten välisen konferenssin kuluessa aloitetun teknisen työn on jatkuttava mahdollisimman nopeasti, tavoitteena saada kaikista asianomaisista sopimuksista, mukaan luettuna Euroopan unionista tehty sopimus, laadituksi konsolidoitu versio.

Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tämän teknisen työn lopputuloksilla, jotka neuvoston pääsihteeri julkaisee asian havainnollistamiseksi, ei ole oikeudellista merkitystä.

43. Julistus toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevasta pöytäkirjasta

Korkeat sopimuspuolet vahvistavat toisaalta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen päätössiakirjaan liitetyn julistuksen yhteisön oikeuden soveltamisesta ja toisaalta Essenin Eurooppa-neuvoston päätelmät, joiden mukaan yhteisön oikeuden hallinnollinen soveltaminen kuuluu pääasiassa jäsenvaltioiden toimivaltaan niiden valtiosäännön mukaisesti. Tämä ei vaikuta yhteisön toimielinten Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 145 ja 155 artiklan mukaiseen valvonta-, seuranta- ja täytäntöönpanovaltaan.

44. Julistus Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 2 artiklasta

Korkeat sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että neuvosto toteuttaa kaikki Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 2 artiklassa mainitut tarvittavat toimet Amsterdamin sopimuksen tullessa voimaan. Tätä varten tarvittavaan valmistelutyöhön ryhdytään riittävän ajoissa, jotta se saadaan päätökseen ennen kyseistä päivämäärää.

45. Julistus Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 4 artiklasta

Korkeat sopimuspuolet kehottavat neuvostoa hankkimaan komission lausunnon ennen kuin se tekee päätöksen pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti Irlannin tai Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen kuningaskunnan esittämästä pyynnöstä saada osallistua Schengenin säännöstön kokonaisuudessaan tai osaan siitä. Ne myös sitoutuvat tekemään parhaansa, jotta Irlannin tai Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan olisi niin tahtoeensa

mahdollista käyttää mainitun pöytäkirjan 4 artiklaa siten, että neuvoston olisi mahdollista tehdä kyseisessä artikkelissa tarkoitetut päätökset, kun kyseinen pöytäkirja tulee voimaan tai sen jälkeen.

46. Julistus Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 5 artiklasta

Korkeat sopimuspuolet sitoutuvat pyrkimään kaikkiin tavoin siihen, että kaikki jäsenvaltiot voisivat toimia yhdessä Schengenin säännöstöön kuuluvilla aloilla, erityisesti siinä tapauksessa, että Irlanti sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta ovat Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti hyväksyneet säännöstön joko osittain tai kokonaan.

47. Julistus Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 6 artiklasta

Korkeat sopimuspuolet sopivat ryhtyvänsä kaikkiin tarpeellisiin toimiin sen varmistamiseksi, että Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 6 artikkelissa mainitut sopimukset voivat tulla voimaan samana päivänä kuin Amsterdamin sopimus.

48. Julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdystä pöytäkirjasta

Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdyllä pöytäkirjalla ei rajoiteta kunkin jäsenvaltion oikeutta toteuttaa tarpeelliseksi katsomansa järjestelytoimenpiteet täyttääkseen pakolaisten oikeudellista asemaa koskevan 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen mukaiset velvollisuutensa.

49. Julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdyn pöytäkirjan ainoan artiklan d alakohdasta

Konferenssi toteaa, että vaikka se tunnustaakin Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden turvapaikka-asioista vastaavien ministerien 30 päivänä marraskuuta ja 1 päivänä joulukuuta 1992 ilmeisen perusteettomista turvapaikkahakemuksista antaman päätöslauselman sekä neuvoston 20 päivänä kesäkuuta 1995 turvapaikkamenettelyjen vähimmäistakuista antaman päätöslauselman merkityksen, se katsoo, että turvapaikkamenettelyjen väärinkäyttöön ja ilmeisen perusteettomiin turvapaikkahakemuksiin sovellettaviin asianmukaisiin ja nopeisiin menettelyihin liittyviä kysymyksiä olisi tarkasteltava edelleen näiden menettelyjen nopeuttamiseksi.

50. Julistus toimitelmistä silmällä pitäen Euroopan unionin mahdollista laajentumista tehdystä pöytäkirjasta

Yksimielisyys vallitsee siitä, että 29 päivänä maaliskuuta 1994 tehdyn neuvoston päätöksen ("Ioanninan välitysratkaisu") soveltamista jatketaan edelleen, kunnes ensimmäinen laajentuminen tulee voimaan, ja että kyseiseen päivämäärään mennessä löydetään ratkaisu Espanjan erityistapaukseen.

51. Julistus Amsterdamin sopimuksen 10 artiklasta

Amsterdamin sopimuksella kumotaan ja poistetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen, sellaisina kuin ne olivat voimassa ennen Amsterdamin sopimuksen voimaantuloa, vanhentuneet määräykset ja mukautetaan niiden tietyt määräykset muun muassa sisällyttämällä niihin tietyt Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen määräykset ja edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömällä vaaleilla tehdyn asiakirjan määräykset. Näillä toimilla ei ole vaikutusta yhteisön säännöstöön ("acquis communautaire").

JULISTUKSET, JOTKA KONFERENSSI ON OTTANUT HUOMIOON

1. Itävallan ja Luxemburgin julistus luottolaitoksista

Itävalta ja Luxemburg katsovat, että julistus Saksan julkisoikeudellisista luottolaitoksista koskee myös rakenteeltaan vastaavia Itävallan ja Luxemburgin luottolaitoksia.

2. Tanskan julistus K.14 artiklasta

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.14 artiklassa edellytetään kaikkien Euroopan unionin neuvoston jäsenten eli kaikkien jäsenvaltioiden yksimielisyyttä tehtäessä päätöstä soveltaa K.1 artiklassa tarkoitetuilla aloilla toteutettaviin toimiin Euroopan yhteisön perustamissopimuksen uuden III a osaston määräyksiä viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikasta ja muusta henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevasta politiikasta. Lisäksi neuvoston yksimielisesti tekemä päätös on, ennen kuin se tulee voimaan, hyväksyttävä jokaisessa jäsenvaltiossa sen valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti. Tanskassa tällainen hyväksyminen, jos se merkitsee Tanskan valtiosäännössä määritellyn suvereniteetin siirtämistä, edellyttää Folketingin jäsenten viiden kuudesosan enemmistöä tai sekä Folketingin jäsenten enemmistöä että kansanäänestyksessä annettujen äänten enemmistöä.

3. Saksan, Itävallan ja Belgian julistus toissijaisuudesta

Saksan, Itävallan ja Belgian hallitukset pitävät itsestään selvänä, että Euroopan yhteisön toiminta koskee toissijaisuusperiaatteen mukaisesti jäsenvaltioiden lisäksi myös niiden alueita siltä osin kuin niillä on omaa, kansallisen valtiosäännön mukaista lainsäädäntövaltaa.

4. Irlannin julistus Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklasta

Irlanti julistaa, että se aikoo käyttää Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan mukaista oikeuttaan osallistua Euroopan yhteisön perustamissopimuksen III a osaston nojalla toteutettaviin toimenpiteisiin siinä määrin kuin se on sopusoinnussa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa yhteisen matkustusalueen ylläpitämisen kanssa. Irlanti muistuttaa, että sen osallistuminen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 a artiklan tiettyjen näkökohtien soveltamisesta tehtyyn pöytäkirjaan on osoitus siitä, että se haluaa säilyttää yhteisen matkustusalueen Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa, jotta turvataisiin mahdollisimman vapaa liikkuvuus Irlantiin ja Irlannista.

5. Belgian julistus Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdystä pöytäkirjasta

Hyväksyessään Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta tehdyn pöytäkirjan Belgia toteaa, että vuoden 1951 Geneven yleissopimuksesta ja vuoden 1967 New Yorkin pöytäkirjasta johtuvien velvollisuuksiensa mukaisesti se suorittaa tapauskohtaisen tutkimuksen toisen jäsenvaltion kansalaisen tekemästä turvapaikkahakemuksesta kyseisen pöytäkirjan ainoan artiklan d alakohdan mukaisesti.

6. Belgian, Ranskan ja Italian julistus toimielimistä silmällä pitäen Euroopan unionin laajentumista tehdystä pöytäkirjasta

Belgia, Ranska ja Italia toteavat hallitustenvälisen konferenssin tulosten perusteella, että Amsterdamin sopimus ei vastaa Eurooppa-neuvoston Madridin kokouksessa uudelleen vahvistamaa tarvetta saada aikaan todellista edistymistä toimielinten lujittamisessa.

Nämä maat katsovat, että tällainen lujittaminen muodostaa välttämättömän edellytyksen ensimmäisten laajentumisneuvottelujen päättämiseksi. Ne ovat vakaasti päättäneet toimia siten, että pöytäkirjalla koskien komission kokoonpanoa ja äänen painottamista on kaikki aiheelliset vaikutukset, sekä katsovat, että määränemmistön käytön merkittävä laajentaminen muodostaa osan niistä asian kannalta merkityksellisistä seikoista, jotka olisi otettava huomioon.

7. Ranskan julistus merentakaisista departementeista Schengenin säännösten saattamisesta osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan kannalta

Ranska katsoo, ettei Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan soveltamisella ole vaikutusta 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta Schengenissä 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn yleissopimuksen maantieteelliseen soveltamisalaan, sellaisena kuin se on määriteltynä kyseisen yleissopimuksen 138 artiklan ensimmäisessä kohdassa.

8. Kreikan julistus kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta tehdystä julistuksesta

Viitaten kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemasta tehtyyn julistukseen Kreikka muistuttaa mieliin Kreikan liittymisestä Euroopan yhteisöihin tehdyn sopimuksen päätösasiakirjaan liitetyn yhteisen julistuksen Athos-vuoresta.

Euroopan unioni

Amsterdamin sopimus

Luxemburg: Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto

1997 — 144 s. — 17,6 × 25 cm

ISBN 92-828-1657-5

Hinta Luxemburgissa: 10 ecua (ei sis. alv:a)

Venta • Saig • Verkauf • Πωλήσεις • Sales • Vente • Vendita • Verkoop • Venda • Myynti • Försäljning

BELGIQUE/BELGIË

Moniteur belge/Belgisch Staatsblad
Rue de Louvain 40-42/Leuvenseweg 40-42
B-1000 Bruxelles/Brussel
Tel. (32-2) 552 22 11
Fax (32-2) 511 01 84

Jean De Lannoy
Avenue du Roi 202/Koningslaan 202
B-1060 Bruxelles/Brussel
Tel. (32-2) 538 51 69
Fax (32-2) 538 08 41
E-mail: jean.de.lannoy@infoboard.be
URL: <http://www.jean-de-lannoy.be>

Librairie européenne/Europese Boekhandel
Rue de la Loi 244/Wetstraat 244
B-1040 Bruxelles/Brussel
Tel. (32-2) 295 26 39
Fax (32-2) 735 08 60

DANMARK

J. H. Schultz Information A/S
Herstedvang 10-12
DK-2620 Albertslund
Tlf. (45) 43 63 23 00
Fax (45) 43 63 19 69
E-mail: schultz@schultz.dk
URL: <http://www.schultz.dk>

DEUTSCHLAND

Bundesanzeiger Verlag
Breite Straße 78-80
Postfach 10 05 34
D-50667 Köln
Tel. (49-221) 20 29 0
Fax (49-221) 202 92 78
E-mail: vertnet@bundesanzeiger.de
URL: <http://www.bundesanzeiger.de>

ΕΛΛΑΔΑ/GREECE

G. C. Eleftheroudakis SA
International Bookstore
Panepistimiou 17
GR-10564 Athina
Tel. (30-1) 331 41 80/1/2/3
Fax (30-1) 323 98 21
E-mail: elebooks@netor.gr

ESPAÑA

Mundi Prensa Libros, SA
Castelló, 37
E-28001 Madrid
Tel. (34-1) 431 33 99
Fax (34-1) 575 39 98
E-mail: librena@mundiprensa.es
URL: <http://www.mundiprensa.es>

Boletín Oficial del Estado

Trafalgar, 27
E-28010 Madrid
Tel. (34-1) 538 21 11 (Libros)/
384 17 15 (Suscripciones)
Fax (34-1) 538 21 21 (Libros)/
384 17 14 (Suscripciones)
E-mail: webmaster@boe.es
URL: <http://www.boe.es>

FRANCE

Journal officiel
Service des publications des CE
26, rue Desaix
F-75727 Paris Cedex 15
Tel. (33) 140 58 77 01/31
Fax (33) 140 58 77 00

IRELAND

Government Supplies Agency
Publications Section
4-5 Harcourt Road
Dublin 2
Tel. (353-1) 661 31 11
Fax (353-1) 475 27 60

ITALIA

Icoso SpA
Via Duca di Calabria, 1/1
Casella postale 552
I-50125 Firenze
Tel. (39-55) 64 54 15
Fax (39-55) 64 12 57
E-mail: icoso@ibcc.it
URL: <http://www.ibcc.it/icoso>

LUXEMBOURG

Messageries du livre SARL
5, rue Raiffeisen
L-2411 Luxembourg
Tel. (352) 40 10 20
Fax (352) 49 06 61
E-mail: mdl@pt.lu

Abonnements:

Messageries Paul Kraus
11, rue Christophe Plantin
L-2339 Luxembourg
Tel. (352) 49 98 88-8
Fax (352) 49 98 88-444
E-mail: mpk@pt.lu
URL: <http://www.mpk.lu>

NEDERLAND

SDU Servicecentrum Uitgevers
Externe Fondsen
Postbus 20014
2500 EA Den Haag
Tel. (31-70) 378 98 80
Fax (31-70) 378 97 83
E-mail: sdu@sdu.nl
URL: <http://www.sdu.nl>

ÖSTERREICH

**Manz'sche Verlags- und
Universitätsbuchhandlung GmbH**
Siebenbrunnengasse 21
Postfach 1
A-1050 Wien
Tfn. (43-1) 53 16 13 34/40
Fax (43-1) 53 16 13 39
E-mail: auslieferung@manz.co.at
URL: <http://www.austria.EU.net/81/manz>

PORTUGAL

Imprensa Nacional-Casa da Moeda, EP
Rua Marquês de Sá da Bandeira, 16 A
P-1050 Lisboa Codex
Tel. (351-1) 353 03 99
Fax (351-1) 353 02 94, 384 01 32
Distribuidora de Livros Bertrand Ld.*
Rua das Terras dos Vales, 4/A
Apartado 60037
P-2701 Amadora Codex
Tel. (351-1) 495 90 50, 495 87 87
Fax (351-1) 496 02 55

SUOMI/FINLAND

**Akatseminen Kirjakauppa/Akademiska
Bokhandeln**
Pohjoisesplanadi 39/
Norra esplanaden 39
P.O. Box 128
FIN-00101 Helsinki/Helsingfors
P/tfn (358-9) 121 41
F/fax (358-9) 121 44 35
E-mail: akatilaus@stockmann.maintel.fi
URL: <http://booknet.cuitnet.fi/aka/index.htm>

SVERIGE

BTJ AB
Traktorvägen 11
S-221 82 Lund
Tfn. (46-46) 18 00 00
Fax (46-46) 30 79 47
E-post: bljeu-pub@btj.se
URL: <http://www.btj.se/media/au>

UNITED KINGDOM

**The Stationery Office Ltd
International Sales Agency**
51 Nine Elms Lane
London SW8 5DR
Tel. (44-171) 873 90 90
Fax (44-171) 873 84 63
E-mail: jill.speed@theso.co.uk
URL: <http://www.the-stationery-office.co.uk>

ISLAND

Bokabud Larusar Blöndal
Skólavörðustíg, 2
IS-101 Reykjavík
Tel. (354) 551 56 50
Fax (354) 552 55 60

NORGE

NIC Info A/S
Østervogveien 18
Boks 6512 Eltrestad
N-0606 Oslo
Tel. (47-22) 97 45 00
Fax (47-22) 97 45 45

SCHWEIZ/SUISSE/SVIZZERA

OSEC
Stampfenbachstraße 85
CH-8035 Zürich
Tel. (41-1) 365 53 15
Fax (41-1) 365 54 11
E-mail: uleimbacher@osec.ch
URL: <http://www.osec.ch>

BĂLGARIA

Europress-Euromedia Ltd
59, Bld Vilosha
BG-1000 Sofia
Tel. (359-2) 980 37 66
Fax (359-2) 980 42 30

ČESKÁ REPUBLIKA

NIS CR — prodejna
Konviktská 5
CZ-113 57 Praha 1
Tel. (420-2) 24 22 94 33, 24 23 09 07
Fax (420-2) 24 22 94 33
E-mail: nkposp@dec.nis.cz
URL: <http://www.nis.cz>

CYPRUS

Cyprus Chamber of Commerce & Industry
Griva-Digeni 38 & Dalgigiorgi 3
Mail orders:
PO Box 1455
CY-1509 Nicosia
Tel. (357-2) 44 95 00, 46 23 12
Fax (357-2) 36 10 44
E-mail: cy1691_eic_cyprus@vans.infonet.com

MAGYARORSZÁG

Euro Info Service
Európa Ház
Margitsziget
PO Box 475
H-1396 Budapest 62
Tel. (36-1) 111 60 61, 111 62 16
Fax (36-1) 302 50 35
E-mail: euroinfo@mail.mafav.hu
URL: <http://www.euroinfo.hu/index.htm>

MALTA

Miller Distributors Ltd
Malta International Airport
PO Box 25
LOA 05 Malta
Tel. (356) 66 44 88
Fax (356) 67 67 99

POLSKA

Arks Polona
Kraakowskie Przedmiescie 7
Skr. pocztowa 1001
PL-00-950 Warszawa
Tel. (48-22) 826 12 01
Fax (48-22) 826 62 40, 826 53 34, 826 66 73
E-mail: ars_pol@bevy.hsn.com.pl

ROMÂNIA

Euromedia
Str. G-ral Berthelot Nr 41
RO-70749 Bucuresti
Tel. (40-1) 210 44 01, 614 06 64
Fax (40-1) 210 44 01, 312 96 46

SLOVAKIA

**Slovak Centre of Scientific and Technical
Information**
Námestie slobody 19
SK-81223 Bratislava 1
Tel. (421-7) 531 83 64
Fax (421-7) 531 83 64
E-mail: europ@bb1.sltk.stuba.sk

SLOVENIA

Gospodarski Vestnik
Založniska skupina d.d.
Dunajska cesta 5
SLO-1000 Ljubljana
Tel. (386) 611 33 03 54
Fax (386) 611 33 91 28
E-mail: belic@gvestnik.si
URL: <http://www.gvestnik.si>

TÜRKİYE

Dünya Infotel AS
İstiklal Cad. No: 469
TR-80050 Tunali-İstanbul
Tel. (90-212) 251 91 96
Fax (90-212) 251 91 97

AUSTRALIA

Hunter Publications
PO Box 404
3167 Abbotsford, Victoria
Tel. (61-3) 94 17 53 61
Fax (61-3) 94 17 51 54

CANADA

Subscriptions only/Uniquement abonnements:
Renouf Publishing Co. Ltd
5369 Chemin Cantelk Road Unit 1
K1J 5J3 Ottawa, Ontario
Tel. (1-613) 745 26 65
Fax (1-613) 745 76 60
E-mail: renouf@fox.nstn.ca
URL: <http://www.renoufbooks.com>

EGYPT

The Middle East Observer
41, Sherif Street
Cairo
Tel. (20-2) 393 97 32
Fax (20-2) 393 97 32

HRVATSKA

Medietrade Ltd
Pavla Hatza 1
HR-10000 Zagreb
Tel. (385-1) 43 03 92
Fax (385-1) 43 03 92

INDIA

EBIC India
3rd Floor, Y. B. Chavan Centre
Gen. J. Bhasale Marg,
400 021 Mumbai
Tel. (91-22) 282 60 64
Fax (91-22) 285 45 64
E-mail: ebic@giabm01.vsnl.net.in

ISRAËL

ROY International
17, Shimon Hatanasi Street
PO Box 13056
61130 Tel Aviv
Tel. (972-3) 546 14 23
Fax (972-3) 546 14 42
E-mail: royil@netvision.net.il

Sub-agent for the Palestinian Authority:

Index Information Services
PO Box 19502
Jerusalem
Tel. (972-2) 627 16 34
Fax (972-2) 627 12 19

JAPAN

PSI-Japan
Asahi Sanbancho Plaza #206
7-1 Sanbancho, Chiyoda-ku
Tokyo 102
Tel. (81-3) 32 34 69 21
Fax (81-3) 32 34 69 15
E-mail: psi.japan@gol.com
URL: <http://www.psi-japan.com>

MALAYSIA

EBIC Malaysia
Level 7, Wisma Hong Leong
18 Jalan Perak
50450 Kuala Lumpur
Tel. (60-3) 262 62 98
Fax (60-3) 262 61 98
E-mail: ebic-kl@ml.net.my

PHILIPPINES

EBIC Philippines
19th Floor, PS Bank Tower Sen.
Gil J. Puyat Ave. cor. Tindalo St.
Makati City
Metro Manila
Tel. (63-2) 759 66 80
Fax (63-2) 759 66 90
E-mail: eccpcom@globe.com.ph

RUSSIA

CCEC
60-Iotiya Otkryabyia Av. 9
117312 Moscow
Tel. (70-95) 135 52 27
Fax (70-95) 135 52 27

SOUTH AFRICA

Safto
5th Floor Export House,
CNR Maude & West Streets
PO Box 782 706
2146 Sandton
Tel. (27-11) 883 37 37
Fax (27-11) 883 65 69

SOUTH KOREA

Kyowa Book Company
1 F1, Phyeung Hwa Bldg
411-2 Hap Jeong Dong, Mapo Ku
121-220 Seoul
Tel. (82-2) 322 67 80/1
Fax (82-2) 322 67 82
E-mail: kyowa2@knet.co.kr

THAILANDE

EBIC Thailand
Vanessa Building 8th Floor
29 Soi Chidlom
Ploenchit
10330 Bangkok
Tel. (66-2) 655 06 27
Fax (66-2) 655 06 28
E-mail: ebicbkk@ksc15.th.com

UNITED STATES OF AMERICA

Bernan Associates
4611-F Assembly Drive
MD20706 Lanham
Tel. (800) 274 44 47 (toll free telephone)
Fax (800) 865 34 50 (toll free fax)
E-mail: query@bernan.com
URL: <http://www.bernan.com>

ANDERE LÄNDER/OTHER COUNTRIES/ AUTRES PAYS

Bitte wenden Sie sich an ein Büro Ihrer
Wahl / Please contact the sales office of
your choice / Veuillez vous adresser au
bureau de vente de votre choix

Hinta Luxemburgissa: 10 ecua (ei sis. alv:a)

ISBN 92-828-1657-5

EUROOPAN YHTEISÖJEN
VIRALLISTEN JULKAISUJEN TOIMISTO

L-2985 Luxembourg

9 789282 816578 >